

Riksdagens protokoll

2010/11:121

Onsdagen den 22 juni

Kl. 09.00 – 15.43

Protokoll
2010/11:121

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 juni.

2 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden

Förste vice talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden hösten 2011 delats ut till riksdagens ledamöter.

3 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2011:23 Lika betyg, lika kunskap? En uppföljning av statens styrning mot en likvärdig betygssättning i grundskolan

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2010/11:154 till skatteutskottet

Skrivelse
2010/11:145 till socialutskottet

5 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2010/11:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2010/11:100 delvis) och
skatteutskottets betänkande 2010/11:SkU33
Redovisning av skatteutgifter (skr. 2010/11:108).

Anf. 1 TOMMY WAIDELICH (S):

Fru talman! Det går bra för Sverige. Tillväxten är hög. Jobben kommer och rikedomarna växer. Men samtidigt ökar klyftorna. Jag tänker på långtidsarbetslösheten som biter sig fast och på barnfattigdomen som tilltar.

Så här berättar en ensamstående mamma med två barn, nio och tio år gamla, om sin situation:

”Utflykter, teaterbesök och resor med skolan kostar ju alltid extra, och de ska ha egen matsäck med sig. Har jag inga pengar försöker jag låna av goda vänner eller så. Då brukar jag skylla på en räkning eller annat, jag kan ju inte säga att jag inte har råd med barnens utflykter. Någon gång har de faktiskt fått vara sjuka, när jag inte har fått ihop det.”

Barn som tvingas avstå från fritidsaktiviteter, skolresor eller utflykter isoleras. Familjer som inte har råd att åka på semester känner sig utanför. Fattigdomen gör sig i de här fallen ständigt påmind – en ständig påminnelse om att inte räcka till i ett samhälle där framgång många gånger mäts i pengar.

Det är något snett när barn måste sjukskrivas därför att de inte har råd att följa med sina kompisar på utflykt.

Det är något snett när barnfattigdomen växer samtidigt som vi har rekordtillväxt i ekonomin. Detta är inte värdigt. Barnfattigdomen måste avskaffas. Därför kommer vi socialdemokrater att ta fram ett brett program mot barnfattigdomen. En viktig del i detta är att fler föräldrar får fotfäste på arbetsmarknaden samt rätt till heltid och fast anställning.

Det är också något snett när långtidsarbetslösheten biter sig fast samtidigt som svenska företag har svårt att rekrytera personal. Denna misslyckade matchning på arbetsmarknaden är ett resultat av en kraftig neddragning av antalet platser i yrkes- och komvuxutbildning.

Missmatchningen riskerar att hämma Sveriges goda tillväxt under de närmaste åren. Missmatchningen leder också till att allt fler får svårare att ta de jobb som finns och de jobb som kommer. Det enda som i dag erbjuds är ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder. Fas 3 är något som riksdagen har debatterat den senaste våren och som är ett exempel på denna misslyckade arbetsmarknadspolitik. Endast 1–2 procent av dem som lämnar fas 3 lämnar den åtgärden för arbete eller studier.

Den höga arbetslösheten och den mycket höga långtidsarbetslösheten bidrar till att fler människor får allt större svårigheter att försörja sig. De omfattande nedskärningarna inom arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen spår på denna utveckling.

Hundratusentals människor har lämnat a-kassan, och tiotusentals människor har utförsäkrats. När arbetslöshet och sjukdom slår till tvingas många leva på försörjningsstöd – det vi tidigare kallade för socialbidrag.

I tre av fyra kommuner ökar kostnaden för försörjningsstöd, för socialbidrag. Så blev arbetslinjen en bidragslinje.

För att möta Sveriges utmaningar har vi i vår vårbudget, vårmotion, några viktiga initiativ till sådant som kan genomföras här och nu för fler jobb och för en minskad arbetslöshet – med sikte på att klara barnfattigdomen och att se till att fler kan gå i arbete och lämna bidragen.

Vi prioriterar att bryta ungdomsarbetslösheten, pressa tillbaka långtidsarbetslösheten och förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Vi vill att en kompetenskommission inrättas som ska föreslå åtgärder som gör att företag och branscher hittar rätt kompetens vid rätt tillfälle, inhandlar utbildningar, ger stöd till arbetsgivare och analyserar vad som kan göras för att öka söktrycket till utbildningar som bedöms vara strategiska för näringsliv och offentlig sektor.

Sverige behöver en starkare utbildningslinje för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och pressa tillbaka långtidsarbetslösheten. I vår budgetmotion presenterar vi förslag till förstärkta möjligheter för unga att jobba och utbilda sig. Vi lägger bland annat fram förslag om en ökning av antalet sommarkurser på högskolan redan nu i sommar. Sammantaget handlar det om 30 000 jobb och utbildningsplatser för unga.

En väl fungerande kollektivtrafik är en central del för att utvidga arbetsregionerna och därmed skapa förutsättningar för en bättre fungerande arbetsmarknad. Vi föreslår regeringen att återkomma med ett program för att säkerställa att trafiken på järnväg uppfyller rimliga kvalitetskrav, såsom att tågen går i tid även på vintern.

Vårt mål är full sysselsättning. Den ofrivilliga deltidsarbetslösheten kostar samhället mycket stora resurser. I riksdagen lägger vi nu fram ett skarpt förslag.

Vi vill att regeringen tar fram ett konkret förslag till en modell där staten ger en bonus till de kommuner som lyckas minska det ofrivilliga deltidsarbetet i välfärden.

Vi vill investera i en starkt svensk konkurrenskraft.

Vi vill inleda – från och med i år – en särskild satsning på att främja svensk export. I vår globaliserade värld är det inte bara företag som konkurrerar med varandra utan också länder. Vi vill bland annat stärka exportstödet gentemot viktiga tillväxtekonomier som Vietnam, Malaysia, Angola och Argentina.

Alla de här förslagen syftar till ett viktigt mål: målet om full sysselsättning. Massarbetslösheten måste brytas. Därför sätter vi jobben först. För att klara det måste vi investera för framtiden.

Det finns ett växande reformutrymme i statens budget. Det kan inte slösas bort på stora skattesänkningar, utan det måste användas till att investera för framtiden och till att se till att flaskhalsarna byggs bort.

Det som i dag förs i Sverige är en räntedrivande politik. Å ena sidan har vi de stora skattesänkningar som genomförs i en uppåtgående konjunktur och som riskerar att spä på överhettningen och att driva på inflation och räntor. Å andra sidan har vi flaskhalsarna samt mismatchning och kompetensbrist som leder till löneglidning. Vi har brist på bostäder i våra tillväxtregioner. Vi har eftersatt underhåll i infrastrukturen.

Till detta kommer att vi har en elmarknad som inte fungerar. Den senaste vintern har de skenande elpriserna drivit på inflationen och i slutändan också räntorna. Det är en tung börda för de människor som i

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

dag har investerat i sitt boende. Det handlar om flera tusenlappar i månaden för ett normalhushåll här i Stockholmsregionen. Det är det räntebärande folket som får betala priset för en politik som inte klarar att lösa flaskhalsarna och att vara en finanspolitik som inte driver på ekonomin i riktning mot överhettning.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetmotion, vårmotion.
(Applåder)

Anf. 2 JONAS ERIKSSON (MP):

Fru talman! Miljöpartiet har en vision för Sverige. Vi vill se ett modernt, hållbart Sverige där människor känner sig delaktiga och trygga, ett Sverige som är öppet mot omvärlden där alla kan utvecklas och ges möjligheter till ett gott liv.

För att uppnå detta behöver Sverige ha sunda offentliga finanser. Sverige behöver en ekonomisk politik som är långsiktig, ansvarstagande och utgår från en helhetssyn på människor, resurser och arbete. Genom överskott i goda tider förhindrar vi nedskärningar i sämre, när välfärden och offentliga satsningar ofta behövs som mest. Sunda offentliga finanser är även en fråga om rättvisa mot kommande generationer.

De budgetpolitiska målen om utgiftstak för staten och överskottsmål är centrala grundbultar i statens ekonomi och hushållandet av skattebetalarnas medel. En ansvarsfull ekonomisk politik handlar dock inte bara om utgiftstak och överskottsmål utan också om människor och människors vardag. Det handlar om trygghet i barn- och ungdomsåren och möjligheter att utveckla sin fulla potential i skola och arbetsliv. Det handlar om förutsättningar för nya jobb.

En ansvarsfull ekonomisk politik innehåller också en strävan mot minskade klyftor. Alla ska kunna vara delaktiga i samhället på lika villkor, och människor som har svårt att komma in på arbetsmarknaden ska ha stöd. Det handlar om tillgänglighet och kvalitet i den kommunala omsorgen och hälso- och sjukvården.

En ansvarsfull ekonomisk politik hushållar med jordens begränsade resurser och belastar inte miljön med mer än vad den klarar av att hantera och återskapa. Vi vill komplettera bnp och andra befintliga ekonomiska indikatorer med mått som tar hänsyn till en långsiktig hushållning med de globala naturresurserna. I Miljöpartiets vårbudgetmotion föreslår vi strategier för en aktiv och framtidsinriktad politik som moderniserar Sverige. Det är strategier för hur Sverige med framgång kan möta de miljö- och klimatutmaningar vi står inför och behovet av fler nya jobb och välfärd.

Fru talman! Det är otroligt viktigt att vi har flera strategier för fler och nya jobb. Miljöpartiet ser företagande och entreprenörskap som en möjlighet för människor att förverkliga idéer och skapa fler jobb. Vi vill förbättra villkoren för småföretagen bland annat genom att avskaffa sjuklöneansvaret för företag med färre än tio anställda. Sjuklöneansvaret är något som företagen själva pekat ut som ett stort hinder för att expandera.

Sänkta arbetsgivaravgifter och fortsatta regelförenklingar är andra viktiga åtgärder för att underlätta och göra det billigare för små företag. Vi uppskattar regeringens avsikt att genomföra ett av Miljöpartiets förslag om sänkt moms i restaurangbranschen. Vi vill gå vidare och också

sänka momsen i flera delar inom tjänstesektorn, exempelvis för frisörer och cykelverkstäder. Vi vill att det ska vara billigare att reparera än att köpa nytt.

Miljö- och klimatomställningen utgör också en grön jobbmotor. Samtidigt som vi tar oss an den nödvändiga omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle skapas nya gröna jobb inom förnybar energiproduktion, industri, hållbara kommunikationer och tjänstesektorn.

Miljöpartiet vill använda ROT-avdraget till att uppmuntra småhusägare att energieffektivisera. Vi vill dessutom utvidga ROT till att även omfatta flerfamiljshus och upprustning av miljonprogramsområden där renoveringsbehoven är som störst. Miljöpartiet vill tillvarata Sveriges unika förutsättningar att bygga ut bioenergi, vindkraft och andra förnybara energislag och skapa ett säkert och långsiktigt hållbart energisystem.

Bra kommunikationer och ett väl fungerande transportsystem är viktigt för att nya jobb ska växa fram. Det nuvarande transportsystemet kräver stora investeringar för att ta igen år av bristande underhåll och investeringar. Det behöver också klimatanpassas. En grön modernisering av energi- och transportsektorn skapar också många arbetstillfällen. Sverige har goda förutsättningar att bli en god förebild för omvärlden inom klimat- och miljöomställningen och på det området utveckla sina exportmarknader.

I ett samhälle med ständig utveckling och ett blomstrande näringsliv behöver vi nyfikna människor med kompetens och engagemang. För det behöver vi ett väl fungerande utbildningssystem. Vi vill se en skola som ger våra barn och unga livsglädje, framtidstro och förmåga att kliva ut i en global värld och etablera sig på sina egna villkor. Våra ungdomar måste ges möjlighet att komma till sin rätt i skolan och skaffa sig verktyg för att möta det framtida yrkeslivet.

Kvaliteten behöver höjas på högskolorna. Vi vill se fler lärarledda undervisningstimmar, fler doktorander, slopade avgifter för utländska studenter och en starkare koppling mellan högskolan och arbetsmarknaden. Arbetslösheten går åt rätt håll men ligger fortfarande kvar på höga nivåer. Speciellt långtidsarbetslösa och ungdomar med låg utbildning halkar efter. Satsningar på utbildning hjälper även dessa grupper att matcha mot jobb när arbetslösheten sjunker. Vi vill införa ett särskilt gymnasielyft för unga med oavslutad gymnasieutbildning – öka resurserna till komvux, folkhögskolor och yrkesutbildningar.

Fru talman! En ansvarsfull ekonomisk politik med satsningar på nya jobb inom den gröna sektorn, entreprenörskap och företagande måste gå hand i hand med satsningar på välfärd och ett tryggare samhälle. Miljöpartiet menar att reglerna i trygghetssystemen behöver anpassas så att fler människor än i dag kan omfattas och ges trygghet den dag de behöver det. Vi vill införa ett och samma trygghetssystem – arbetslivstrygghet – för den som är sjuk, arbetslös eller söker försörjningsstöd. Människor ska slippa bollas runt mellan olika myndigheter och handläggare. Man ska veta vart man ska vända sig och vilket stöd man kan förvänta sig när man behöver det. Som ett steg på vägen mot arbetslivstrygghet har vi föreslagit ett antal förändringar både i vårbudgetmotionen och i andra sammanhang, i sjukförsäkringen och a-kassan.

Fru talman! För någon vecka sedan fick jag en bok från Majblommans riksförbund som berörde mig djupt. Boken innehåller några av de

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

56 200 ansökningar om bidrag till barn i fattiga familjer som Majblomman fick ta emot förra året. Sida upp och sida ner kan man läsa hur föräldrar kämpar med att få vardagens ekonomi att gå ihop, att kunna köpa vinterkläder till sina barn eller ge dem pengar så att de kan följa med sina skolkamrater på en skolutflykt. Det här är – oavsett definition av fattigdomsbegreppet – en verklighet i Sverige i dag och ett uttryck för att det fortfarande finns mycket att göra för att minska klyftorna i samhället. Barnfattigdomen och klyftorna måste bekämpas.

Fru talman! Miljöpartiets vision om det öppna hållbara samhället delas av allt fler för var dag som går. Människor, företag och organisationer engagerar sig i sökandet efter en mer hållbar ekonomi och samhällsordning. I Miljöpartiets vårbudgetmotion pekar vi ut riktningen för hur vi vill modernisera Sverige genom en grön klimat- och miljöomställning, en aktiv näringspolitik och satsningar på ett tryggare samhälle.

Vi har visat hur man på ett ansvarfullt sätt kan möta nutidens och framtidens utmaningar, och med det vill jag yrka bifall till Miljöpartiets budgetreservation.

Anf. 3 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru talman! Vi oppositionspartier står här i dag och presenterar våra olika budgetmotioner – våra alternativ till regeringens vårproposition. Vi skiljer oss åt i både sak och så klart i vissa fall också gällande våra bakomliggande värden, varför inga av våra partier heller prioriterar lika. Men även om våra heltäckande förslag skiljer sig åt har vi ändå en relativt bred samsyn i flera viktiga och avgörande frågor.

Ett flertal frågor av detta slag är redan, eller delvis, behandlade. Det handlar till exempel om besparingen på Regeringskansliet, avgiftshöjningar på Öresundsbron, nationella riktlinjer för demensvården, djurskyddet och förbud att kastrera grisar utan bedövning. Det handlar också om traditionellt mer politiskt tunga frågor som att stoppa regeringens mandat att sälja ut Sverige, om hundradagarsregeln som gör att arbetslösa har rätt att begränsa sitt sökande till sitt närområde under den första tiden av arbetslöshet. Vi har givit regeringen i uppdrag att se till att inga fler långtidsarbetslösa slussas över till fas 3. Vi byter femte jobbskatteavdraget, i alla fall så länge regeringen inte vill närma sig vår betydligt mer ansvarsfulla invandringspolitik, mot nödvändiga välfärdsförstärkningar. Vi låter, genom att riva upp lex Laval, stoppa en av de mest centrala delarna av regeringens lönedumpningspolitik. I dag röstar vi i kamraren dessutom om förändringar vad gäller sjukförsäkringen.

Vi har alltså redan gjort mycket, men det återstår en rad frågor att lösa.

Frågan om a-kassan och omställningsförsäkringen: Här har vi möjligheten att återställa a-kassan till en trygg omställningsförsäkring. En trygg omställningsförsäkring är viktig, inte bara för att människor ekonomiskt ska kunna säkra sin tillvaro mellan två jobb, utan inte minst för att bidra till en ökad matchning genom att vi från samhällets sida låter arbetslösa söka arbeten efter kompetens och inte efter något slags behov av att till varje pris tillförsäkra att arbetssökande söker varje tillgängligt arbete alldeles oavsett kvalifikationer till detsamma eller ej.

Vi måste våga tro på människors vilja, förmåga och engagemang. Låt oss genomföra det vi är överens om – höjda ersättningsnivåer och ett höjt ersättningstak.

En annan viktig fråga är frågan om pensionärsbeskattningen. Här har vi möjligheten att avskaffa pensionsskatten och därmed erkänna att pension ska ses som en uppskjuten lön för tidigare utfört arbete. Vi är alla i den här kammaren överens om att jobbfrågan är en av de viktigaste att lösa. Men för att arbetslinjen ska verka fullt ut ska det inte bara löna sig att arbeta, det ska också löna sig att ha arbetat.

Just frågan om pensionsbeskattningen var en av våra viktigaste prioriteringar inför valet. Det var inte bara tomma ord. Vi står fast vid vår ståndpunkt om att pensionsskatten ska bort.

Också i den här frågan finns en viss samsyn, även om min bild är att den övriga oppositionen inte är beredd att gå riktigt lika långt som vi. Men låt oss i alla fall gå vidare med det vi är överens om, och låt oss så snabbt som möjligt se till att man beskattar dem som har arbetat lika som dem som arbetar i dag.

Dessutom har vi frågan om förstärkt trygghet för barnfamiljer. Också på det här området finns en viss samsyn.

Låt oss gradvis höja föräldrapenningen upp till 90 procent för att förverkliga vår vision om att förstärka en barnvänlig samhällsatmosfär.

Låt oss införa en kostnadsfri familjerådgivning för barnfamiljer.

Låt oss underlätta för ensamstående genom att höja bostadsbidraget för ensamstående föräldrar.

Låt oss höja barntillägget för studerande.

Låt oss höja den tillfälliga föräldraförsäkringen och havandeskapspenningen.

Och låt oss höja det eftersatta underhållsstödet.

Vi är från oppositionens sida inte överens om allt, men låt oss i alla fall genomföra det vi är överens om!

Slutligen har vi frågan om breda välfärdssatsningar. En stor del av välfärden har sin utgångspunkt i den kommunala verksamheten. Här har vi till delar en gemensam syn inom oppositionen. Låt oss förstärka den statliga omfördelningen till denna verksamhet.

Utöver dessa viktiga frågor har vi frågan om tillgängligheten i vården, rättsväsendet och försvaret. Här finns ännu ingen lika utpräglad samsyn som i tidigare nämnda frågor. Låt mig härmed passa på att skicka en uppmaning till den övriga oppositionen att också på det här området tänka till lite extra.

Gällande frågan om vården har vi i dag en situation där Sverige har lägst antal vårdplatser inom hela OECD. Så kan vi givetvis inte ha det. Vi har inte minst en situation där skattebetalare och patienter, och då även de som är i behov av intensivvård, tvingas sitta i många timmar innan de ges den vård de efterfrågar och behöver.

Gällande frågan om rättsväsendet har vi i dag en situation med mängdrabatt på brott, tröga domstolsprocesser, problem med vittnesskyddet, och vi har ett straffsystem som i stor utsträckning sätter gärningsmannen, och inte offret, i fokus.

Gällande frågan om försvaret har de senaste decenniernas besparingar lett till att inte ens Stockholm kan försvaras vid en eventuell krigskonflikt.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

Som politiker är det vårt ansvar att våga göra de rätta prioriteringarna. Men det är också vårt ansvar att se till att vi kan finansiera vår politik. För att klara nödvändiga välfärdssatsningar, för att klara jobben och för att klara sammanhållningen krävs därför påtagliga och konkreta satsningar på framtiden.

Vi måste därför fråga oss om jobbskatteavdraget ska vara den enda, eller den i huvudsak bärande, delen av arbetslinjen. Vi måste fråga oss om integrationsåtgärder är den enda, eller den i huvudsak bärande, delen i bekämpandet av det både socialt och ekonomiskt betungande utanförskapet. I Sverigedemokraternas vårmotion visar vi att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättningskapande åtgärder å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra – om man bara vågar göra de rätta prioriteringarna.

I vår höstbudget presenterade vi en omfattande satsning på förstärkningar inom välfärdens kärna. Vi föreslog förstärkningar som förutom ökad trygghet och höjd kvalitet inom välfärdssektorn också skulle medföra ett stort antal nya arbetstillfällen.

I detta dokument aviserar vi ytterligare jobbskapande satsningar inom den gemensamma sektorn, med särskilt fokus på sjukvården och på kulturfrämjande åtgärder. För att människor ska göras anställningsbara satsar vi på utbildningsåtgärder, med ett ökat fokus på lärarledda lektioner, på att förstärka komvux men också på att utöka satsningen på yrkeshögskolan.

Vi föreslår även en helt arbetsgivaravgiftsbefriad lärlingsanställningsform för unga, en i sig billig metod för att låta ungdomar få in en fot i arbetslivet samtidigt som de ges en möjlighet att skaffa sig den erfarenhet och kunskap som de inte haft, vilket ofta utgjort moment 22 och bidragit till att ungdomar har det så mycket svårare att komma ut i arbete.

Genom att byta ut regeringens idéfattiga och enkelspåriga utbudspolitik mot en politik för aktiva åtgärder med fokus på matchning, med fokus på utbildning, en trygg omställning men också satsningar på forskning, utveckling, företagande och entreprenörskap använder vi de offentliga medlen mer effektivt än enligt regeringsalternativet.

Fru talman! Jag vill därför yrka bifall till Sverigedemokraternas budgetmotion.

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Nya Moderaternas Nya Sverige växer fram, konturerna klarnar. Klassamhället nöjer sig inte längre med att knacka på dörren utan har klivit in i köket, i hjärtat av folkhemmet. Klasskillnaderna är i dag lika stora som de var vid andra världskrigets slut. Nya Moderaternas Nya Sverige har vi sett förr. Det var väldigt många som kämpade för att lämna det klassamhället, för de såg konsekvenserna – hemlöshet, otrygghet, kampen för mat på bordet, kvinnor som inte fick arbeta, arbetslösa och sjuka som fick stå med mössan i hand och tigga om ett jobb. De visste att jämlika samhällen mår bättre och utvecklas bättre, för fattigdom är tärande.

Nya Moderaternas arbetslinje bygger klassamhället starkt, vilket också är själva syftet. Nya Moderaternas Nya Sverige är inget annat än

en modern kopia av det gamla klassamhället. Det nya är gammalt och beprövat, och det kostade både mänskligt och ekonomiskt.

Om regeringen ville kunde de utrota barnfattigdomen. I stället väljer de att sänka skatt efter skatt för dem som redan har mest. I stället tvingas barn leva på ett lagat mål mat om dagen, gå utan glasögon, ljuga för sina kompisar om vad de har gjort på sommarlovet eftersom de inte har kunnat göra något och skäms för det. 20 procent av alla barn i fjol fick avstå från semesterresa för man hade inte råd. Man hade inte råd med något mer än att vara hemma på gården. Men sänkt skatt får de i Danderyd och Täby, så de kan nog ha råd med en segelbåt till.

Barngrupperna i förskola och fritis blir allt större. 20 procent av småbarnen går i förskolegrupper med 21 barn eller fler. På fritis har varje pedagog hand om 31 barn. Och skattesänkningarna är tio gånger större än resurstillskotten till skolan. Det är många barn som får betala priset för det.

Fru talman! Sjuka och arbetslösa människor i Sverige i dag ska veta sin plats, för i det nya Sverige ska de känna otryggheten bita sig in i skinnet så att de tar sig i kragen och skärper sig. Vissa ska känna piskan för att förstå sitt eget bästa. I det nya Sverige ses sjuka och arbetslösa som parasiter medan skattesmitare behandlas som guldägg.

Alldeles nyligen utsåg regeringen en riskkapitalist som satt skattesmitning i system till vice ordförande i Vattenfall med argumentet att det är bra att ta till vara sådana erfarenheter från en så viktig bransch. Sjuka plågas, skattesmitare premieras.

I det nya Sverige, där inkomstskillnaderna redan är de största sedan Statistiska centralbyrån började mäta, tar man nu klivet vidare mot större och än mer vidgade inkomstklyftor genom att föreslå ett femte jobbskatteavdrag som framför allt ska gå till högvärlönde män igen, som regeringen själv så lämpligt påtalar i vårpropositionen.

Det har blivit 40 000 färre anställda, fru talman, i välfärden de senaste två åren, och medelinkomsten för en heltidsanställd arbetare i en kommun är så skamligt låg som 20 700 kronor. Så mycket är alltså de kvinnor som bär huvudansvaret för den kommunala välfärden värda. Men Borg tycker att lönen är för hög och kräver att kommunpolitikerna ska hålla tillbaka lönerna.

Sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män har ökat med hela 19 procent under de senaste två åren och motsvarar drygt 200 000 personer. Kvinnors arbetslöshet har slutat sjunka, enligt Statistiska centralbyrån och ligger på 7,6 procent. 240 000 tvingas arbeta deltid, fast de inget hellre vill än att få ett heltidsjobb, och en majoritet av dem är kvinnor.

Borg påstår att vi under slutet av mandatperioden når 80-talsnivåer på sysselsättning och arbetslöshet. Och även om hans mest blomstrande siffror kommer att slå in vet Borg precis som jag att det är 300 000 färre sysselsatta och att arbetslösheten är högre, motsvarande 130 000 personer. Ineffektiv ekonomisk politik får konsekvenser i färre jobb, ökad ojämlikhet, lägre utbildningsnivå och sämre framtidsmöjligheter för dig och mig och vårt land.

För Vänsterpartiets del ser vi stora behov som måste få sin lösning men också stora möjligheter att skapa jobb och framtidstro. Vår ekonomiska politik är effektiv och leder till fler jobb, ökad jämlikhet och en högre bnp-tillväxt än regeringens.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

Vänsterpartiet föreslår ett alternativt ekonomiskt ramverk, ett ramverk som ska underlätta en politik för full sysselsättning. Arbetslösheten har sedan krisen på 90-talet legat på i genomsnitt 8 procent. Bara under en månad har arbetslösheten understigit 4 procent. En fjärdedel av de arbetslösa har i dag en historia av långvarig arbetslöshet. Sysselsättningsgraden är i dag fortfarande 8,8 procentenheter lägre än under 90-talets början, vilket motsvarar hela 520 000 människor. Även på sikt ser det mörkt ut. Det är ohållbart och borde leda till någon form av politisk insikt om att något måste göras. Gårdagens lösningar är inte dagens. Vi menar inte att det är dagens ramverk som orsakat massarbetslösheten, men de försvårar en politik för full sysselsättning och behöver därför justeras.

Fru talman! Vårt alternativa ramverk är ett ramverk för att understödja ett mål om full sysselsättning. Vi vill införa ett krav i budgetlagen på sysselsättningsplaner, att regeringen två gånger per år ska lägga fram sysselsättningsplaner till riksdagen där de ska redovisa hur de ska nå målet full sysselsättning.

Vi vill komplettera inflationsmålet med ett sysselsättningsmål och att det inte ska vara underordnat inflationsmålet. Och inflationsmålet bör höjas till 3 procent för att stabilisera ekonomin och motverka strukturell arbetslöshet. I stället för ett överskottsmål vill vi ha ett mål om budget i balans över en konjunkturcykel, och detsamma ska gälla för kommunsektorn.

Vi vill införa samma regler för lån och avskrivningar för investeringar i staten som de som finns i kommuner och landsting. Det behövs möjligheter till avskrivningar och lånefinansieringar av statliga investeringar i vägar, järnvägar, byggnader och bostäder. I dag redovisar staten kostnader för infrastrukturinvesteringar i den takt de uppstår, vilket innebär att de direktavskrivs. Det är inte rimligt att dagens generation ska betala kommande generationers investeringar. De senaste årens tågkaos beror på bristande investeringar, bland annat orsakade av det stelbenta reglemente som råder.

Fru talman! Vi vill också utöka banunderhållet. Det behövs om tågen ska komma i tid. 2 miljarder per år skulle det kosta att minska förseningarna i gods- och persontrafiken med 50 procent. Vinterns tågkaos beräknas kosta 2,4 miljarder, det vill säga att det är dyrare att låta bli att vidta åtgärder, att vara passiv som regeringen är, än att göra något. Vi föreslår också slopat avkastningskrav för SJ så att biljettpriserna kan sänkas för att underlätta miljövänliga val för människor. Fler bör åka tåg, inte färre.

Vi vill införa ett investeringsstöd så att billiga energisnåla hyresrätter kan byggas. I dag hindras människor från att flytta dit där jobben finns, för de får ingen bostad. Bostadsbristen hindrar människors möjligheter att ta ett jobb. Den försämrar den ekonomiska tillväxten, pressar upp bostadspriserna och bidrar därmed också till fastighetspekulationer, och väldigt många unga människor förhindras att flytta hemifrån.

I stället för RUT vill vi införa 15 000 platser i barnomsorg på obekväm arbetstid. Det har skett en ökning av småbarnsföräldrar som jobbar på obekväm arbetstid med 25 procent de senaste sex åren, och mindre än hälften av kommunerna erbjuder barnomsorg på obekväm arbetstid. För samma kostnad som för RUT skulle man kunna bygga ut barnomsorgen

på obekväm arbetstid med 15 000 platser. Det skulle underlätta för väldigt många barnfamiljer, framför allt för ensamstående föräldrar.

Fru talman! Vi satsar också 1 miljard för ökad hälsa. Det är det mest humana sättet att bedriva en god sjukvård, det vill säga att förhindra att människor blir sjuka. Regeringen väljer i stället att privatisera sjukvården, gör sjukvården till en vara till salu och låter riskkapitalbolag bygga förmögenheter på sjuka människors behov. Om bolag tjänar pengar på sjuka människor sätts det förebyggande arbetet på undantag.

Vinsterna och riskkapitalbolagen i sjukvården ska tas bort. I dag motsvarar vinsterna lönerna för 10 000 sjuksköterskor. Pengarna ska i stället gå till fler anställda i sjukvården. Det är till det som människor har betalat skatt, inte till riskkapitalisters plånböcker och skattesmitning.

Vidare föreslår vi att sjuksköterskor ska ges möjlighet att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterskor med 80 procent av sin tidigare lön. I dag får de i stället ta studielån, och det tar 19 år innan det lönar sig ekonomiskt. Andelen specialistsjuksköterskor är i sjunkande antal och alldeles för få för en högkvalitativ vård.

Fru talman! Högerns slaveri ska avskaffas, så vi fasar ut fas 3 och fasar in värdigheten i arbetsmarknadspolitiken och erbjuder i stället övergångsjobb byggda på kollektivavtal, praktikplatser, yrkesutbildningar, komvux och andra möjligheter. Människor vill delta i samhällsbygget och ska få möjligheter att göra det och inte kränkas genom att bjudas ut som gratis arbetskraft.

Fru talman! Det behövs samhällsnyttiga investeringar för att bygga Sverige starkt för framtiden. Vi behöver en energiomställning, en grön närings- och industripolitik. Vi behöver kraftfulla utbildningsinsatser, till exempel för alla ungdomar som borde ha rätt till en gymnasieutbildning före 25 års ålder. Och vi vill se en ökad ekonomisk jämlikhet.

Sjuka ska ha rätten att vara sjuka och faktiskt kunna känna trygghet under sin sjukdom. Därför vill vi stärka sjukförsäkringen och sätta stopp för utförsäkringarna.

Inte minst behöver vi en jämställdhetspolitik som för utvecklingen framåt.

Kort sagt: Vi behöver riva Nya Moderaternas bakåtsträvande klass-samhälle och bygga ett modernt jämlikt land där varje människa ses som en resurs och där kvinnor får samma rättigheter som män, ett land som skapar och ger människor förutsättningar, trygghet och frihet – det nya jämlika landet Sverige.

Fru talman! Jag yrkar bifall till vår reservation.
(Applåder)

Anf. 5 ANNA KINBERG BATRA (M):

Fru talman, ledamöter och åhörare! För några veckor sedan deltog jag i en delegationsresa med bland andra talmannen till Turkiet och Indonesien som är två av de länder som har högst tillväxt i världen just nu. För sådana här stora och relativt fattiga länder krävs höga tillväxttal för att bygga upp ekonomier och välfärdssamhällen som har möjlighet att erbjuda till exempel fungerande skola och sjukvård till breda befolkningsgrupper. Dessa länder har inte detta än.

Den indonesiska regeringen berättade stolt för oss att man under första kvartalet i år hade en tillväxt på 6 ½ procent. Vi noterade detta och

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

berömde dem. Samtidigt konstaterade vi att Sverige under samma period hade en tillväxt på 6,4 procent utan att starta på den nivån, utan att ha samma uppbyggnadsbehov och trots att vi är relativt rika jämfört med dessa länder. Vi låg mer än dubbelt så högt som snittet i eurozonen under denna period.

Det handlar till stor del om återhämtning. Vi har återhämtat oss snabbt och starkt efter krisen. Det kommer vi att ha nytta av de närmaste åren, visar inriktningspropositionen. Det är viktigt att alla får del av tillväxten och att vi bygger ett starkt samhälle som står stadigt i en orolig värld. Enligt de riktlinjer som regeringen presenterade i vårpropositionen ser detta ut att vara möjligt. Det ser också ut som att statsskulden kan fortsätta gå ned och arbetslösheten fortsätta sjunka, till och med ned till nivåer som vi inte varit i närheten av på decennier.

Bakom alla ord, siffror och aggregat finns människor av kött och blod, till exempel de ensamstående mammor som det redan refererats till i debatten. Bland de över 200 000 fler som jobbar i år jämfört med våren 2006 finns det flera ensamstående mammor som försörjer barn.

Ett jobb för en ensamstående mamma som inte hade det förut innebär stolthet, självkänsla och framför allt trygghet att kunna köpa till exempel nya regnjackor till barnen och åka på utflykt.

De skatteförändringar som vi har genomfört har tillsammans med högre bostadsbidrag för ensamstående föräldrar och så vidare gett mamman ett utrymme som i många fall motsvarar uppemot en extra månadslön per år. Om några veckor ska hon åka på semester; det kunde hon inte förut. Hon är en av dem som haft störst användning i sin vardag av den ekonomiska politik som ligger bakom siffrorna och aggregaten. Det är därför det är viktigt att fortsätta sänka skatten för dem i de lägsta inkomstgrupperna. Det är i hennes vardag som de extra hundralapparna verkligen gör skillnad och har en effekt på hur livet fungerar.

Ett annat exempel är Anette som äger logistikföretaget Fraktkompagniet som startade för fyra år sedan. Hon har 27 anställda i flera olika länder och expanderar nu när efterfrågan på svenska varor och tjänster ökar. När Turkiet, Indonesien och andra länder närmare oss reser sig ur krisen efterfrågar de sådant som våra svenska företag kan producera.

Ytterligare ett exempel är årets företagare i Stockholm 2011, Karima Tice. Hon är 36 år, kommer från Somalia och är vd för hemtjänstföretaget Aman Care. Hon tog för några år sedan över ett företag som var nära konkurs. I dag har hon 150 anställda som talar 43 språk. Företaget är verksamt i flera svenska städer och i England. Avdraget för hushållsnära tjänster har delvis gjort detta möjligt. Det har haft betydelse för företagets expansion.

Det här var tre bilder, men det finns tusentals fler från ett Sverige där vår ekonomiska politik börjar ge effekt i människors vardag. Vi vill fortsätta vår ekonomiska politik med inriktning på ordning och reda i det stora och större möjligheter och utrymme i det lilla, i vardagen.

Fru talman! I höstens budgetdebatt kunde finansutskottet konstatera att det av rena tidsskäl var skillnad mellan regeringens och utskottets förslag. Under den korta tid som förflöt mellan regeringens budgetpresentation och utskottets behandling hade omvärlden förändrats till det sämre i ett antal avseenden. Den dramatik som regeringen flaggade för redan i september hade ökat ännu mer till november och december.

Även om tiden mellan förslag och behandling är kortare på våren måste vi nog höja varningsflaggan igen. I går kväll och i morse talade vi mycket om Grekland. Ytterligare europeiska länder är fortfarande i akut krissituation, och vi vet inte vad utfallet blir.

Detta måste vi givetvis gardera oss mot. Det är för sådan här oro i vår omvärld som vi behöver ha ordning och reda här hemma och marginaler för att klara välfärd med mera även om vi skulle se ännu större problem i länderna runt om oss.

Det är viktigt att ha en ansvarsfull politik här hemma för att slippa hamna i den situation som till exempel Grekland är i. Det ramverk som vi kom överens om brett över blockgränserna i mitten av 90-talet har lagt grunden för dagens välskötta statsfinanser som gör nytta.

Fru talman! Därför fortsätter vi satsa på jobben. Arbetslinjen leder till ett bättre och sammanhållet samhälle där ingen ska lämnas efter. Alla som vill och kan jobba ska kunna göra det, och vi har ett gemensamt ansvar att skapa förutsättningar för de grupper som har allra svårast att komma in på arbetsmarknaden. Vi måste fortsätta sänka trösklarna för dem.

Jag vill därför speciellt nämna det som vi har en särskild punkt om i betänkandet, nämligen jobbskatteavdragen. Hittills har de bidragit till ökat arbetsutbud och ökad sysselsättning och gjort nytta för dem som har små inkomster och tidigare saknade några hundralappar i månaden. De har fått större incitament att gå från bidrag till arbete.

Det finns studier från Konjunkturinstitutet, SNS med flera som visar att jobbskatteavdraget också har särskild effekt på jämställdheten, om inte annat för att det har störst effekt i de inkomstgrupper där kvinnor är överrepresenterade, nämligen de lägsta. Ett jämställt samhälle går bara att nå om både kvinnor och män deltar på arbetsmarknaden och det lönar sig för bägge könen att arbeta.

Jobbskatteavdraget har som sagt varit betydelsefullt för dem med lägst inkomster och gjort skillnad mellan att kunna och inte kunna åka på semester och köpa nya kläder till barnen. Mycket tyder på att ett ytterligare jobbskatteavdrag skulle ge fortsatt god effekt på sysselsättningen och minska marginalerna för att gå från bidrag till arbete.

Det finns som sagt flera studier, och det har efterlysts fler, bland annat i en motion från Miljöpartiet. I morse publicerade Konjunkturinstitutet siffror som tyder på goda sysselsättningseffekter. Det talas positivt om en fortsättning och varnas för negativa effekter på jobben om vi skulle sluta med politiken med denna inriktning.

Självklart är det viktigt och positivt att fortsätta bedöma jobbskatteavdragens effekter, att föra en effektiv politik för jobben och att basera politiska förslag och beslut på goda underlag.

I den skrivelse om ramverket för finanspolitiken som debatterades i går och beslutas i dag refereras det just till vikten av att effektberäkna politiken med avseende på bland annat sysselsättning. Här skrivs till exempel att prognoser och effektberäkningar ska baseras på data av högsta möjliga kvalitet och ta sin utgångspunkt i det aktuella forskningsläget där så är möjligt.

Finansutskottet har en bred enighet om ramverket i det betänkande som behandlades i går och beslutas i dag. Med bland annat referens till det kändes det rimligt att tillmötesgå åtminstone delar av miljöpartimot-

ionen, och jag gläds åt att vi fick ett brett stöd i utskottet och välkomnar en utvärdering av jobbskatteavdragets effekter på sysselsättningen.

Mycket tyder hittills på att effekterna har varit goda, men det skulle vara svårt för mig och alliansgruppen i utskottet att sätta oss emot bästa möjliga beslutsunderlag inför vårt fortsatta arbete i höst. Varför ska vi inte ha det? Jag välkomnar därför både förslaget och att vi lyckades bli eniga om detta i utskottet.

Fru talman! Med fortsatt alliansledd ekonomisk politik ger vi Sverige en stark och välskött ekonomi i en osäker omvärld. Vi fortsätter att skapa förutsättningar för fler jobb och fler människor i arbete. Vi skapar förutsättningar för att fler människor ska få större utrymme i sin vardag.

Med det yrkar jag bifall till utskottsbetänkandets förslag.
(Applåder)

Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Man skulle kunna sammanfatta Anna Kinberg Batras anförande så här: Blir du bara tillräckligt fattig kommer arbetsviljan fram och dessutom blir du så frisk att du kan ta dig samman och kliva upp ur sjuksängen.

Blir man bara tillräckligt fattig blir man nog frisk. Om man blir tillräckligt fattig tar man nog ett jobb till eller jobbar mer i övrigt. Det innebär väl också att om man har låg lön ska man ha två jobb. Eller hur tänker Anna Kinberg Batra?

Den ideologiska basen för Moderaternas politik är tydlig. Människor med låga inkomster som har turen att ha ett jobb och vara friska ska vara glada över en hundralapp till i plånboken. Anna Kinberg Batra glömmer att de har vräkt pengar över framför allt män med höga inkomster. De har fått stora skattesänkningar. Riksdagens talman till exempel har fått 100 000 kronor i månaden i skattesänkning. Det är skillnad mot några hundralappar i månaden.

Hur motiverar du att fattiga människor ska piskas medan rika människor ska belönas för att jobba lite mer?

Anf. 7 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Jag hörde inte mig själv säga vare sig piska eller fattigdom. Det får stå för Ulla Andersson.

Jag har med mig beräkningar på vilka effekter den sammanlagda allianspolitiken har fått. En ensam trebarnsmamma som jobbar deltid i vården uppfyller kraven på maximalt bostadsbidrag. Jag vill understryka, vilket jag också gjorde i mitt anförande, att det behövs fortsatta skattesänkningar, bättre arbetsmarknad och riktade satsningar till hennes typ av familj. Hon har fått närmare 800 kronor i lägre skatt per månad. För 800 kronor kan man köpa en overall till sitt barn eller åka på en utflykt eller också kan man lägga undan till semestern. Det är beklagligt att Ulla Andersson förringar sådana effekter. Tack vare våra beslut kommer den ensamstående mamman att få 600 kronor per månad i högre bostadsbidrag. Sådant behövs också.

För grupperna med allra lägst marginaler är inte skattesänkningar svaret på alla frågor, men jag tycker att det är beklagligt att oppositionen förringar den effekt som skattesänkningar faktiskt har för låg- och medelinkomsttagare. För dem är hundralapparna avgörande för om det funkar

eller inte, om det går ihop eller inte, om barnen får glasögon, överallt eller utflykter eller inte. Det får den här mammans barn nu. Det har Ulla Andersson varit emot.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! I Sverige har de 1 procent rikaste 10 procent av de totala inkomsterna. De 10 procent rikaste har 30 procent av de totala inkomsterna. De 10 procent rikaste har fått över hälften av regeringens inkomstförstärkningar. Så ser er politik ut, Anna Kinberg Batra. Mer än 50 procent – 56 procent, om jag minns rätt – har gått till män. Det är en tydlig fördelning ur ett klassperspektiv.

Er politik bygger på att försöka få det att framstå som att människor med låga inkomster ska bli glada och hurra över några hundralappar mer i månaden. Visst är det många som behöver inkomstförstärkningar. Men du glömmar att det framför allt är höglönlade, och framför allt män, som har gynnats av er politik.

Anna Kinberg Batra glömmar också alla de sjuka som inte har rätt till någon ersättning över huvud taget och alla arbetslösa som har kraftigt försämrad ekonomi. Hon glömmar också hur hon har kränkt många människor med sin politik. Pensionärer ska betala mer i skatt, trots att de har jobbat hela sitt liv. Sjuka ska betala mest i skatt just för att de är sjuka. Arbetslösa som har förlorat sitt arbete till exempel under krisen ska straffas ekonomiskt både genom sänkta ersättningar och genom att de ska betala högre skatt.

Ni gör skillnad på människor. Ni sorterar människor efter närande och tärande. Tydligt är män som redan har det gott ställt närande, medan människor som är sjuka, arbetslösa eller har låga inkomster ses som tärande. Det är er ideologiska bas. Ni bygger klassamhället starkt. Jag tror att de 10 procent rikaste smäller champagnekorkar varje dag och jublar över den här utvecklingen. Resten av befolkningen är nog rätt orolig.

Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Fru talman! Jag trodde att Ulla Andersson begärde replik för att ta upp den angelägna frågan om de lägsta inkomstgrupperna. Det är ju tyvärr kvinnogrupperna. Här är kvinnorna i majoritet. Männerna är i majoritet i de högsta inkomstgrupperna. För att uttrycka det lite tekniskt – Ulla Andersson är ju väldigt kunnig – vill jag säga att det vi riktar in politiken på, och där politiken kan göra skillnad, är de två lägsta tiondelarna, decilerna, av inkomsterna. Där finns tjejerna som inte får det att gå ihop varje månad. Låt oss hålla oss till dem.

Varför har du varit emot de skattelättnader som vi ger de grupperna? Du talar om kränkningar. Jag skulle vilja att du ger ett besked till de kvinnor som har fått till exempel 800 kronor mer i månaden – mer för dem som jobbar heltid – och undrar varför Vänsterpartiet har varit emot den här politiken. Jobbskatteavdraget är inte svaret på alla frågor, men det gläder mig att det visar sysselsättningseffekter och får effekt för de lägsta inkomstgrupperna. Det gör vardagen bättre för henne som är ensam med barn att försörja. Var ska hon få hundralapparna från om man motsätter sig fortsatta skattesänkningar? Vi vill fortsätta att underlätta hennes vardag. Vi vill ge henne större utrymme genom att säkra jobben.

Vi vill rikta skattesänkningar till dem som behöver det mest, nämligen låg- och medelinkomsttagarna. Därför tycker vi att det är viktigt att fortsätta med jobbskatteavdrag och mycket annat med låg- och medelinkomsttagarna och jobben i fokus.

Anf. 10 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag ska tala kort om Grekland, riksdagen och budgetreglerna, om den aktuella debatten och om Socialdemokraternas många utgiftslöften.

Tidningen Fokus har på framsidan av sitt senaste nummer en bild på en skadad grekisk staty och rubriken Europas skräck. Tidningen Fokus har helt rätt. Den grekiska krisen sprider skräck med sina svåröverskådliga och potentiellt allvarliga konsekvenser, inte bara för Grekland utan även för övriga Europa.

Länder som Finland, Nederländerna och Tyskland, som tänker ungefär som Sverige i de här frågorna, har tvingats tumma på sina krav i samband med räddningsinsatser som ska hindra att avgrunden öppnar sig under Europas finansinstitut, ekonomier och medborgare. Även vi i Sverige står inför det grekiska avgrundshotet. Sverige står dock som bekant utanför euronummen i vilka för oss viktiga beslut nu tas. Som nation kan vi inte tillvarata våra intressen på ett effektivt sätt.

I detta läge, med "Europas skräck", bör man fundera över den hypotetiska möjligheten att det var den oprövade Tommy Waidelich som var finansminister. Hur tryggt hade det varit?

Fundera hemma vid tv-apparaterna på om du i dag skulle ha velat ha en minoritetsregering med Juholt som statsminister och Waidelich som finansminister, eller om du föredrar en regering med den erfarne krishanteraren Anders Borg vid rodret. Skulle du ha velat att Sverige i detta läge, när Europa är i kris och krismöten följer på varandra i tät följd, helst skulle styras av de oeniga rödgröna partierna, med Vänsterpartiet på viktiga regeringsposter?

Alltså: Vems regeringsalternativ är bäst i kris? Är det Håkan Juholts oprövade och oeniga grupp eller Fredrik Reinfeldts sammansvetsade alliansregering? Smaka på den frågan, kära tv-tittare!

Därefter går jag över till den aktuella debatten om budgetreglerna och det femte jobbskatteavdraget.

Bakgrunden till besluten på 1990-talet om dagens regler för budgethantering i Sverige, det vill säga budgetlagen för regeringen och riksdagsordningen för riksdagen, var de dystra erfarenheterna från minoritetsregeringarna under tidigare årtionden.

Regeringarna kunde inte kontrollera det ständiga trycket på högre utgifter i riksdagen, och regeringen kunde därmed inte heller genomdriva ett helhetsperspektiv i budgetpolitiken.

Detta ändrades dock i och med den nya budgetlagen och ändringarna i riksdagsordningen efter krisåren på 1990-talet. Man införde kravet att partierna ska lägga fram alternativa helhetsperspektiv och heltäckande budgetförslag.

Vidare ska beslut om statens utgifter och inkomster tas i ett klubbslag. Det förhindrar att man i riksdagen får parallella budgetpåverkande beslutsprocesser, det som förgiftade arbetet i riksdagen och i Sveriges politiska system under tidigare årtionden.

Alla inkomster och alla utgifter ska inkluderas under ett och samma tak, tas i en enda beslutsprocess och avgöras i ett enda klubbslag. Några budgetpåverkande extraturer bredvid tillåts inte.

Detta system har tjänat Sverige mycket väl, särskilt under senare års internationella kriser. Oppositionen leker med elden om den i praktiken vill ändra dessa budgetregler.

Vad är då på gång till hösten? Det har på senare tid kommit propåer från oppositionen om att den genom ett utskottsinitiativ under budgetbehandlingen skulle stoppa ett eventuellt föreslaget jobbskatteavdrag.

Någon sådan typ av utskottsinitiativ förutses inte i det ramverk för budgetprocessen som man beslöt om på 1990-talet under socialdemokratisk ledning. Innebörden av ett sådant initiativ är nämligen att oppositionen skulle införa en parallell beslutsprocess i budgetbehandlingen i riksdagen, det vill säga precis det som budgetlagen och riksdagsordningen är avsedd att förhindra.

Gör oppositionen ett sådant utskottsinitiativ uppstår en ny, konkurrerande budgetprocess, och besluten om statens alla intäkter och alla utgifter tas då *inte* i ett enda klubbslag.

I strid med budgetreformens intentioner skulle vi i riksdagen då få två parallella och konkurrerande budgetprocesser, dels den vanliga budgetprocessen, dels den som initieras av oppositionens hypotetiska utskottsinitiativ.

Därmed skulle fältet vara upprivet, och grundbulten i 1990-talets budgetreformer, om en enda sammanhållen budgetprocess för att säkra helhetsperspektivet, vara hotad.

Lägg dessutom märke till följande:

Om oppositionen i höst skulle iscensätta det initiativ som man nu talar om och hotar med, kan oppositionen ändå inte använda de insparade pengarna om oppositionen inte samtidigt också skulle besluta sig för att ändra lagen, i detta fall riksdagsordningen.

Det går nämligen inte att utan ändring i riksdagsordningen öka eller lägga in utgifter som ligger utanför regeringens budget. Gamla tiders frispel med ökade utgifter beslutade i riksdagen är inte längre möjliga med dagens riksdagsordning.

Detta föranleder två frågor till Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

För det första: Kan ni tänka er att medverka till att använda riksdagens finansmakt i höstens budgetarbete till att skapa två parallella beslutsprocesser beträffande intäkter och utgifter?

För det andra: Kan ni tänka er att ändra riksdagsordningen så att riksdagen på egen hand, och i strid med dagens budgetregler, kan öka statens utgifter?

Det är två frågor. Jag hoppas svaren är tydliga och klara nej. Om svar anhålles nu!

Därefter går jag över till Socialdemokraternas utgiftslöften. Alla som har träffat Håkan Juholt någon gång vet att han är en skämtare och en lustigkurre. Det bekräftades när han i partiledardebatten häromdagen sade: Vi, alltså Socialdemokraterna, kommer inte att lägga fram ett enda ofinansierat förslag.

Sedan, precis som Thomas Östros förra mandatperioden, radade han upp en lång rad åtaganden om högre offentliga utgifter utan finansiering.

Elmarknaden fungerar inte, sade Juholt. Alltså vill han insmickrande sänka elpriset för vissa och höja elpriset för andra, det vill säga för industrin eller för hushållen eller för båda två. Eller också vill han höja skatten för att subventionera elpriset för vissa. Men finansiering saknas.

Men Socialdemokraternas elpolitik är värre än så. Partiet vill kraftigt minska utbudet av el genom att stänga av kärnkraften som i dag står för nära hälften av all eltillförsel i Sverige.

Man behöver inte vara någon energiekonomisk Albert Einstein för att fatta att en så kraftig minskning av billig el innebär kraftigt uppdrivna elpriser, tvärt emot Juholts antydningar om att sänka elpriset. Dessutom ökar koldioxidutsläppen massivt.

Det finns en påtaglig kontinuitet i Socialdemokraternas utgiftslistor. Precis som Östros ställer nu Juholt ut löften om att modernisera miljonprogramsområdena, bygga fler bostäder och göra gemensamma investeringar. Det kan kosta precis hur mycket som helst, och finansiering saknas helt.

Ungefär som Östros lovar Juholt högre löner till de offentligt anställda, högre a-kassa och högre sjukersättning. Fler ska anställas i den offentliga sektorn så att antalet arbetskamrater ökar.

Ingenting sägs dock om patienterna av Juholt, om bra vård hos privata vårdgivare, sjukgymnaster eller om ansvarsfull hushållning med offentliga medel. Det är antalet arbetskamrater som är det viktiga för Juholt. Finansieringen av dessa gigantiska miljardlöften saknas.

Gymnasieskolan ska få ökade resurser av Juholt, liksom studieförbunden, komvux, folkhögskolor, högskolor och universitet. Finansiering saknas.

Det liknar Grekland det här, eller hur?

Pensionerna vill Juholt höja. Det är innebörden av hans uttalanden om att man inte kan leva på dagens pensioner.

Vem ska då betala höjningen? Finns det någon finansiering av de högre pensionerna? Ja, det finns det faktiskt. Det finns bara en enda grupp i samhället som kan komma i fråga, nämligen de som är i arbetsför ålder och som arbetar. De ska beskattas mer, det är innebörden, eller också får de sin pensionsålder höjd. Detta är de två finansieringssätt som finns.

Juholt *har* faktiskt också flaggat för att pensionsavgiften och arbetsgivaravgiften ska höjas för pensionernas skull.

Det, i sin tur, trycker ned löneökningarna. Facken och de anställda kan inte få ut lika mycket när löneutrymmet redan har intecknats av Håkan Juholts löften om högre avgifter för pensioner.

Som framgår av det senaste numret av LO-tidningen, mitt husorgan, är en strid om höjd pensionsavgift den konflikt som Juholt ser framför sig i 2014 års valrörelse. Pensionsavgiften ska höjas så mycket att genomsnittspensionen blir 60 procent av inkomsten. Hur mycket det innebär i kronor och miljarder, ja det upplyser oss inte Juholt om för det har han inte tagit reda på innan han ställde ut löftet om högre pensioner.

Jag tror dock inte att höjda avgifter på det arbetande folket är rätt väg att gå. Det är fel väg att gå.

Inget är mer viktigt för pensionärer än att så många som möjligt arbetar och bidrar till bnp och skattebaserna.

Uppgiften är inte bara att finansiera pensioner, utan viktigare är nog för många äldre en bättre utbyggd äldreomsorg, sjukvård och annan omsorg.

Då ska vi inte straffa arbete genom hårdare beskattning. Det är fel väg att gå om man vill att fler yngre ska jobba mer. Det måste i stället löna sig bättre att arbeta, till exempel genom jobbskatteavdrag och borttagen värnsskatt. Men det finns andra sätt också – andra skattesänkningar.

Dessutom talar Juholt bara om den *statliga* pensionen i procent av tidigare lön. Juholt låtsas inte om att den pensionen bara är en del av pensionärens inkomst. Tjänstepensionen är ett mycket viktigt inkomstillskott för de flesta.

Till sist: Tommy Waidelich inför ett nytt begrepp här, nämligen det räntebärande folket. Det är måhända Socialdemokraternas nya målgrupp. Borta är hyresgäströrelsens perspektiv och de måttliga inkomsttagarna. Då ska man lägga märke till att det räntebärande folket också behöver inkomster, också behöver jobb.

Anledningen till att räntorna i Sverige långsamt är på väg upp, men historiskt sett ändå är mycket låga, är att det går bra för svensk ekonomi. Den vision som Tommy Waidelich tydligen har av lägre räntor är lätt att uppfylla. Man kan öka arbetslösheten, sänka tillväxttakten, minska inkomstillväxten, göra Sverige till ett sämre land. Då får vi lägre räntor.

Det är inte regeringens förhoppning, och jag tror inte att det heller kommer att bli Riksbankens beslut. Sverige går, som Anna Kinberg Batra påpekade, väldigt bra. Baksidan av det är att räntorna kryper upp. Vi måste ha en ekonomi i balans på lång sikt. Vi vill alltså ha ökad tillväxt och fler välbetalda jobb.

Slutligen vill jag säga att skillnaden mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna åter kom fram. I Tommy Waidelichs anförande sägs ingenting om företag och företagande. Det gör det däremot i Miljöpartiets anförande. I Waidelichs inlägg sägs att Socialdemokraterna inte har någonting att säga om den långsiktiga tillväxten i nationalinkomsten eller i skattebaserna.

Tankar om ekonomisk tillväxt, företag och företagande ligger för få fot i Socialdemokraternas Sverige.

Anf. 11 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna på Carl B Hamilton när han recenserar oppositionen och spekulerar i förslag som aldrig har lagts fram. Jag svarade på frågorna om parallella budgetprocesser senast i går kväll, innan vi skildes åt i den förra debatten. Det är Carl B Hamilton som målar ut lagändringar och annat.

Carl B Hamilton undviker de facto det som är hans och hans borgerliga vänners grundproblem, nämligen att man har en minoritetsregering. Det är minoritetsregeringen som ska se till att säkra stödet för sin politik i riksdagen. Ska man recensera de olika regeringsalternativen kan jag säga att er regering aldrig hade klarat sig så bra, Carl B Hamilton, om ni inte hade haft de överskott som våra regeringar lämnade efter sig när ni tog över. Det säger också Finanspolitiska rådet i sin senaste rapport.

Finanspolitiska rådet varnar även för att regeringen för en alltför expansiv politik i en uppåtgående konjunktur. Det bidrar till att driva på

räntorna, så att det räntebärande folket får tusentals kronor extra att betala varje månad, långt utöver vad de får i skattesänkningar.

Om vi ska fortsätta att recensera varandra kan jag ta upp det som skedde under den förra minoritetsregeringen då Carl B Hamilton var statssekreterare och ansvarig för budgeten. Då hade vi ett ekonomiskt moras. Då hade vi en överhettad ekonomi. Då hade vi en orolig omvärld. Då hade vi en minoritetsregering som inte kunde säkra ekonomin. Vi hade flaskhalsar.

Känner inte Carl B Hamilton vingslagen från förr? Känner inte Carl B Hamilton att det börjar lukta 1991–1994?

Anf. 12 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Jag ställde i går frågan om Socialdemokraterna avser att införa en parallell budgetprocess, och jag fick inga tydliga svar av Tommy Waidelich. Jag försöker pressa fram tydliga svar av honom, men jag får inte de svaren i dag heller.

Det är en oklarhet i var ni egentligen står, Tommy Waidelich. Kan ni tänka er att ändra riksdagsordningen? Kan ni tänka er att ändra så att det blir två parallella budgetprocesser i riksdagen? Det är de bestämmelser som finns i dag. Det är väl ett ganska måttligt krav att ställa, att ni några månader innan budgeten läggs fram svarar på om ni avser att avvika från eller ändra de bestämmelser som i dag finns. Svara på det, Tommy Waidelich, i stället för att blomma ut och börja tala om början av 1990-talet. Vi kan i och för sig tala om det också; det har jag gjort många gånger med Göran Persson. Svara dock på frågorna som jag har ställt. Det är det ena.

Det andra är att Tommy Waidelich säger att vi ska vara vaksamma så att det inte blir en alltför expansiv politik, och han hänvisar till Finanspolitiska rådet. Jag har räknat upp alla de utgiftslöften, ofinansierade sådana, som Juholt radade upp i sitt anförande i partiledardebatten och dessutom i LO-tidningen. Det är en lista på expansiva åtgärder som inte bara skulle skicka räntorna upp i himlen utan dessutom skicka underskotten till om inte grekisk så i alla fall sydeuropeisk nivå. Det är era utgiftslöften – ofinansierade, hållningslösa, slarviga – som är hotet.

Svara nu på frågan hur ni tänker er budgetprocessen i höst, Tommy Waidelich.

Anf. 13 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Fru talman! Jag förstår att Carl B Hamilton hämtar sin inspiration från Sydeuropa. Carl B Hamilton framstår närmast som en svensk Don Quijote som slåss mot väderkvarnar. Han tillskriver oss en massa utgiftsökningar och att vi ska ändra riksdagsordningen. Vet Carl B Hamilton vilka regler som gäller i riksdagen? Kan Socialdemokraterna ensamma ändra riksdagsordningen? Har vi föreslagit en ändring av riksdagsordningen?

Det är Carl B Hamilton som målar upp alla de problemen. Ta i stället ansvar! Ni är i minoritet. Ni har inte majoritet för er politik i riksdagen. Ni måste säkra er politik i riksdagen. Det är grundproblemet, inte några spekulationer om vad vi tänker och inte tänker eller om vad vi över huvud taget skulle kunna göra ens om vi tänkte det.

Välkommen tillbaka till den svenska vardagen, Carl B Hamilton! Det kan vara trevligt i Sydeuropa, men spela inte svensk Don Quijote. Slåss inte mot väderkvarnar som inte finns!

(Applåder)

Anf. 14 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Jag vet att Tommy Waidelich har en stor svaghet för Spanien och spanjorskorna, men jag tror kanske inte att vi ska driva det för långt.

Jag ska lämna detta med budgetprocessen, för jag tror inte att vi kommer längre just i dag.

Tommy Waidelich sade att jag tillskriver Socialdemokraterna utgifter som inte skulle finnas. Jag gör ju bara ett referat av din partiledares anförande i partiledardebatten och i en intervju som han givit i LO-tidningen, Tommy Waidelich. Det är ingenting jag hittar på. Allt står där, det är bara att gå till protokollet och läsa. Det är hotet mot svensk ekonomi – en slarvig, ansvarslös, utgiftsexpansiv politik. Den skulle driva räntorna i taket, och underskotten skulle öka dramatiskt. Det vill vi inte ha.

Jag säger till dem som ser detta på tv: Hade ni velat ha den här mannen som finansminister i dag när Greklands ekonomi hotar hela Europa? Jag tror inte det. Jag tror att det är mycket bättre att ha den erfarne kris-hanteraren Borg. Det menar jag också ska vägas in. Det är inte nyval i dag. Det kommer inte heller att bli nyval i morgon. Jag tror inte att det över huvud taget blir nyval.

När man diskuterar i Sveriges riksdag måste man dock agera som om det fanns två regeringsalternativ att välja mellan. Det finns inte i dag. Det finns bara ett alternativ, och det är alliansregeringen som håller ihop ekonomin, pressar ned arbetslösheten och driver upp tillväxttakten, inte minst i en europeisk jämförelse.

Anf. 15 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag vill till att börja med anmärka på Carl B Hamiltons debattstil – lätt sexistisk, ”gillar spanjorskor”. Dessutom tilltalar han Tommy Waidelich som ”den här mannen”. Det behövs lite skärpning. Så beter man sig inte i en talarstol.

Fru talman! Jag begärde replik med anledning av två saker som jag tycker att Carl B Hamilton skulle behöva förklara lite närmare. Den första gäller sjukförsäkringen. Sju av tio sjukskrivna är kvinnor. På dem har regeringen sparat drygt 26 miljarder kronor. I inkomster till decil 10 är sju av tio män. De har fått mer än det i skattesänkningar. Man skulle kunna säga att genom Carl B Hamiltons politik har sjuka kvinnor sett till att högavlönade friska män fått bra mycket mer pengar i plånboken. Vi ser hur många sjuka människor står utan ersättning och tvingas söka socialbidrag. Det är det nya Folkpartiets nya linje. Sjuka människor har inte längre rätt att vara sjuka och känna ekonomisk trygghet under den tiden.

Den andra linjen som Carl B Hamilton står för är en politik för sänkta löner. Om vi går igenom den politik som Carl B Hamilton försvarar kan vi tydligt se att det är syftet. Vi har sänkta ersättningsnivåer i a-kassan. Vi har kraftigt höjda kvalifikationskrav för att kvala in i försäkringen. Vi har höjda avgifter. Regeringen skriver till och med i vårpropositionen, på

Prot. 2010/11:121

22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

s. 35, att en ersättning på 4 900 kronor i arbetslöshetsförsäkringen kan vara för hög för att människor ska ta ett jobb.

Vi har dessutom jobbskatteavdraget, som syftar till sänkta löner, och Borg har nyss uppmanat kommunpolitiker att hålla tillbaka lågavlönade kvinnors löneutveckling. Det vill säga att kvinnor som jobbar i vård, skola och omsorg ska ha lägre löner. Det här är tydligen också Folkpartiets nya linje, eller hur, Carl B Hamilton?

Anf. 16 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Jag skulle naturligtvis inte ha sagt det där om spanjorskorna, men för mig som har känt Tommy Waidelich ett bra tag är det väl bekant att han är gift med en spanjorska. Det var bara detta jag syftade på. Jag hoppas att det inte var alltför sexistiskt och att man i riksdagens kammare utan att bli åthutad ska kunna nämna att någon är gift med någon annan.

Ulla Andersson talar om sänkta löner. Det här landet har nu en tillväxttakt, en återhämtning, som är rekordartad. Det är naturligtvis en tillfällig period där vi har en tillväxttakt av dagens karaktär. Den långsiktiga tillväxttakten är dock ganska bra. Detta är grunden för att också lönerna, inkomsten och jobben ska växa. Det är en blomstrande ekonomi.

Jag förstår att det är svårsmält för Ulla Andersson att ekonomin går så bra – att jobben växer, sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker. Man kan naturligtvis vilja att arbetslösheten ska sjunka ännu snabbare – det vill jag och regeringen – och att tillväxttakten ska vara ännu högre. Jag tror dock att det nog inte är realistiskt. Men det som nu är mest påtagligt är att vi har gått igenom en kris och har klarat den mycket bra i en internationell jämförelse.

Under hela den här perioden har vi emellertid utsatts för en kanonad av kritik från Ulla Andersson för att vi har misskött ekonomin. I själva verket är utfallet att vi har haft en mycket bättre ekonomisk utveckling än i andra länder.

Sedan kan jag väl få påpeka – jag hoppas att det inte ska uppfattas som ett sexistiskt inslag i debatten – att de som drabbades mest av arbetslöshet under krisen var män i verkstadsindustrin. Det var de som drabbades hårdast. Förlåt om det var ett sexistiskt inslag, men det är ändå sanningen.

Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det är nog tur att Carl B Hamilton har semester snart, så att han kan börja fundera på hur han betar sig.

Jag upptäcker att Carl B Hamilton noga undviker att ta upp frågan om att sjuka kvinnor ska finansiera högavlönade mäns skattesänkningar. Inte med ett ord berörde Carl B Hamilton detta.

Jag tycker att det är en avskyvärd politik när man inte tillåts vara sjuk och blir ifrågasatt i sin sjukdom, där man faktiskt mår väldigt dåligt och behöver alla krafter för att koncentrera sig på att bli frisk och få rehabilitering. Det handlar om att kunna vara sjuk och därmed satsa på att bli frisk. Det tycker inte Carl B Hamilton är viktigt, utan han tycker att det är viktigare att högavlönade män får skattesänkningar. Detta kommenterade Carl B Hamilton över huvud taget inte.

Han kommenterade heller inte att regeringen anser att en ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen på 4 900 kronor kan vara för hög för människor så att de inte tar ett jobb.

Han kommenterade inte heller de höjda kvalifikationskraven för a-kassan, som gör att bara fyra av tio som i dag är inskrivna på Arbetsförmedlingen har rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Sex av tio har alltså ingen ersättning alls.

Han kommenterade inte heller de höjda avgifterna, som gör att människor inte har råd att vara med i arbetslöshetsförsäkringen, och han kommenterade inte heller Borgs krav på sänkta löner för kvinnor inom vård, skola och omsorg.

Han kommenterade inte heller jobbskatteavdragets syfte, nämligen att hålla tillbaka löneutvecklingen. Det är en tydlig ekonomisk politik som syftar till att vi förhoppningsvis ska få något fler jobb i Sverige genom att människor får lägre inkomster. Det är en tydlig linje i Folkpartiets ekonomiska politik.

Jag undrar: Var går gränsen? I kommunerna är ingångslönerna 16 070 kronor, och de anses vara för höga. Och gränsen i a-kassan verkar vara 4 900 kronor, eller är den lägre än så, Carl B Hamilton? Allt detta i a-kassan syftar ju till att sätta press nedåt på lönerna.

Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Det som har varit en huvudlinje i Sverige är att man ska arbeta för full sysselsättning, alltså så låg arbetslöshet som möjligt. Det är på den vägen som det här landet nu rör sig. Vi har en ganska snabbt växande sysselsättning. Vi har en allt lägre arbetslöshet. Vi har en tillväxt i inkomsterna. Detta får Ulla Andersson till en ”avskyvärd politik”!

Tidigare sade Ulla Andersson till Anna Kinberg Batra att hon kränker dem som finns i Sverige genom denna politik som leder till en snabb ekonomisk tillväxt, fler jobb och lägre arbetslöshet.

Man kan ställa sig frågan hur rimliga Ulla Anderssons påståenden är när hon säger att Folkpartiets och Alliansens politik syftar till att driva ned lönerna. Vi lever i en demokrati. Finns det ett parti som skulle ha som dagordning att sänka lönerna för folk? Jag kan bara vädja till åhörarna här: Tror ni att det skulle vara en framgångsrik strategi i en valrörelse att säga att man ska driva ned lönerna? Rösta på oss, så får ni lägre löner! Nej, detta är absurt!

I en demokrati har partierna naturligtvis olika åsikter, men de har inte som partiprogram i valrörelsen att försämra folk och sänka lönerna. Ulla Anderssons uppskruvade retorik faller på sin egen orimlighet. Det finns inget parti i Sveriges riksdag som skulle kunna vinna ett val om man betedde sig på det sätt som Ulla Andersson här beskriver. Det är fria fantasier från hennes sida.

Anf. 19 ANNIE JOHANSSON (C):

Fru talman! Vi lever i turbulenta tider. Framför våra ögon utspelar sig, bokstavligt talat, ett grekiskt drama. Utöver de mycket svårt ansträngda ekonomiska förhållandena finns nu även en kritisk politisk dimension. Vi kan bara spekulera i vad som kommer att hända de närmaste dagarna, månaderna och åren. Det vi lärde oss av Lehman Brothers kollaps hösten 2008 var att vi tyvärr ofta vet mindre än vi tror och att sam-

manflätningarna på de internationella finansiella och ekonomiska marknaderna är betydligt mer komplexa och svårförutsägbara än för bara ett tiotal år sedan.

Det grekiska dramat visar tydligt på det ömsesidiga beroendet i världsekonomin. Och det visar minst lika tydligt på vikten av ansvarstagande och sunda ekonomiska principer för att värna finansiell och ekonomisk stabilitet. Efter den svenska hemmasnickrade krisen i slutet av 1980- och början av 1990-talet initierade Centerpartiet ett finanspolitiskt ramverk med tydliga mål och regler i syfte att underlätta arbetet med att nå långsiktig hållbarhet. I dag kan vi konstatera att ramverket har fungerat mycket väl och skapat förtroende för svensk ekonomi, vilket vi kunde dra särskilt stor nytta av under finanskrisen.

Ramverket har också lett till att vi i Sverige med våra stabila statsfinanser och vår låga statsskuld kommer att stå väl rustade när nästa kris inträffar. Det gör att vi då, precis som hösten 2008, har möjlighet att satsa oss ur kris och lågkonjunktur för att på så sätt bygga Sverige starkt för framtiden. Betydelsen av detta kan inte nog poängteras.

Fru talman! Sveriges utgångsläge för att möta framtidens utmaningar – globaliseringen, klimatet, strukturomvandlingen, att förstärka arbetslinjen, att bryta utanförskapet och att hela landet ska leva och utvecklas – är i huvudsak gott. Vi är ett öppet, företagsamt land med en välutbildad befolkning, konkurrenskraftiga företag, välfungerade institutioner och god ordning i de offentliga finanserna. Vi är dessutom ett rikt land. Men alla har det inte bra i dagens Sverige.

Många, särskilt invandrare, människor med funktionsnedsättning och unga, vill inget hellre än arbeta och försörja sig själva, men de får inte chansen alla gånger. 220 000 barn växer upp under knappa ekonomiska förhållanden, vilket ger dem en sämre start i livet än sina jämnåriga kamrater. 29 procent av svenskarna har mindre än 10 000 kronor i ekonomisk buffert och tvingas leva ur hand i mun. 20 000 personer är hemlösa och saknar därmed den basala trygghet som vi andra tar för given. Det är oacceptabelt i ett modernt välfärdssamhälle som Sverige. Låt mig därför visa på några möjliga lösningar som gör att vi kan bli ett framtidsland för alla som bor här.

Det mest grundläggande är: Alla måste få chansen till ett jobb och en egen försörjning. Alla jobb behövs och är viktiga i framtidens Sverige. För att lyckas med detta måste vi våga ta av skygglapparna och vända på alla stenar. För mig står det helt klart att den svenska arbetsmarknaden behöver reformeras och bli mer flexibel. Det är helt avgörande för att de grupper som nu står utanför ska få chansen.

Studier under senare tid har visat att ingångslönerna är ett större problem än vad man tidigare har trott, inte minst inom vissa tjänstebranscher. De höga ingångslönerna försvårar för svaga grupper att få fotfäste på arbetsmarknaden. Här måste parterna, i likhet med IF Metall, ta sitt ansvar så att fler kan få jobb och egen försörjning och därmed bidra både till sin och till Sveriges utveckling.

Vidare måste vi stärka Sverige som kunskapsnation – från förskolan till spjutspetsforskningen – och förbättra kopplingen mellan skola och arbetsmarknad med praktikplatser och lärlingsjobb. Ju lägre utbildning, desto större är risken för arbetslöshet och utanförskap. Det är en trend

som vi måste bryta för att alla ska få chansen på morgondagens arbetsmarknad.

Ett stort problem med den strukturomvandling som följer i globaliseringens spår är att den tenderar att ge en tudelning på arbetsmarknaden. De nya jobb som växer fram blir alltmer specialiserade och har högre kunskapsinnehåll, samtidigt som de enklare jobben blir färre till följd av nedläggning eller utflyttning. Det gör det än viktigare att förstärka drivkrafterna att arbeta för dem med de lägsta inkomsterna så att det lönar sig bättre att gå från utanförskap till arbete. Även efter de fyra jobbskatteavdragen är trösklarna på den svenska arbetsmarknaden mycket höga i ett internationellt perspektiv. Eventuella ytterligare jobbskatteavdrag bör därför riktas särskilt till dem med de allra lägsta inkomsterna.

Rädda Barnen rapporterade nyligen att 220 000 barn i Sverige kan betraktas som fattiga. Det är verkligen hög tid att vi tar utsatta barns situation på allvar även om den absoluta fattigdomen bland barn minskat kraftigt det senaste decenniet och till och med halverats.

När vi i Centerpartiet har analyserat problemen med barnfattigdomen har vi funnit att de är intimt förknippade med bristerna i integrationen. De fattiga barnen med utländsk bakgrund uppgick till 142 000 år 2008, medan motsvarande siffra för fattiga barn med svensk bakgrund var 78 000.

För att minska antalet barn som växer upp under knappa förhållanden är det således oerhört viktigt att människor från andra länder som kommer hit kan få arbeta och starta företag så att de kan försörja sig själva. Angelägna åtgärder är, förutom sänkta trösklar in på arbetsmarknaden, att snabba på prövningen av utländska examina, införa en stimulanspeng för lärlingsutbildning och språkundervisning på företag samt fortsätta våra ansträngningar för ett bättre företagsklimat och minskat regelkrångel.

Den svenska inkomstfördelningen är bland de jämnaste i världen. Det kan man inte tro när man hör den svenska debatten. Men när det gäller förmögenhetsfördelningen förhåller det sig tvärtom. Som jag sade tidigare har tre av tio svenskar mindre än 10 000 kronor i ekonomisk buffert. Även här behöver självkänslan byggas upp genom möjligheten till eget sparande. Centerpartiet vill därför titta på en modell som gör det enklare och mer lönsamt för låg- och medelinkomsttagare att spara och skapa sig den trygghet som en buffert ger.

Fru talman! Ett framgångsrikt Sverige förutsätter livskraftig och hållbar tillväxt i hela landet. Det är summan av alla regioners tillväxt som bygger Sveriges tillväxt. Genom förbättrade kommunikationer, såväl infrastruktur som bredbandsutbyggnad, länkas landsbygd och tätorter samman. Att kunna bo och arbeta var man vill ökar handlingsfriheten, stärker entreprenörskapet och leder till en bättre miljö. Vi måste ta till vara den skaparkraft som finns hos varje människa, företag och region för att hela Sverige ska leva och utvecklas.

Till sist: Jag är övertygad om att tillväxt och konkurrenskraft kan förenas med god miljö och hållbarhet. Sverige har nu en gyllene chans att ställa om samhället till att bli mer resurseffektivt samtidigt som fler jobb skapas. Det handlar om att ta till vara alla de möjligheter som finns i miljötekniken och de gröna lösningarna.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

”Två miljarder människor har tvättmaskin, men övriga sju miljarder vill också ha en. Det kräver grön teknologi om alla på hela jorden ska kunna ha kylskåp och tvättmaskin.” Så säger professor Hans Rosling när han föreläser om hur fattiga länder håller på att få en högre levnadsstandard och att människor i dessa länder inte efterfrågar vare sig fritidsbåtar eller utlandssemestrar. De vill ha vitvaror.

Precis som Hans Rosling anser jag att innovation är nyckeln till en hållbar utveckling. Om alla på hela jorden ska kunna ha kylskåp och tvättmaskin måste den gröna teknologin vara redo. För vi vet alla att vi kommer att behöva ställa om våra samhällen till att bli mer gröna, hållbara och resurseffektiva. Det är det enda som långsiktigt kan trygga vår tillvaro, såväl ekonomiskt och ekologiskt som socialt.

Därmed yrkar jag bifall till utskottets förslag i finansutskottets betänkande *Riktlinjer för den ekonomiska politiken*.

Anf. 20 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till utskottets förslag i finansutskottets betänkande.

Hur gick det till? Den frågan ställer sig den ansedda internationella tidskriften *The Economist*. Då syftar de inte på hur det gick till när Socialdemokraterna skulle välja partiledare, utan frågan gäller den ekonomiska återhämtningen och den starka arbetsmarknaden i Sverige. Hur gick det till?

Den viktigaste anledningen enligt *The Economist* är den försiktiga och marknadsekonomiskt genomtänkta finanspolitiken. Stärkta budgetregler och fungerande tillsyn över bankerna spelade också en mycket viktig roll.

Sverige rankas i dag bland världens mest konkurrenskraftiga ekonomier enligt World Economic Forum när man mäter arbetsproduktivitet, kunskapsnivåer, ekoeffektivitet, innovationsförmåga och företagsklimat.

I stället för stora sparpaket och skattehöjningar som flera andra europeiska länder i dag ägnar sig åt, kan vi i Sverige se fram emot en period av budgetöverskott och sjunkande statsskuld, dock med reservation för vad som nu händer i Grekland.

Reformutrymmet för innevarande mandatperiod bedöms nu bli något högre än de 40 miljarder kronor som prognostiserades i budgetpropositionen som lades fram i höstas. Detta är siffror som många andra länder i vår närmaste omgivning bara drömmer om.

När Tommy Waidelich och andra nu låter klagosången ljuda om mismatchning – i den klagosången stämmer inte Finanspolitiska rådet eller Konjunkturinstitutet in – och andra problem de ser på arbetsmarknaden ska vi inte glömma hur prognoserna såg ut. Hösten 2009 sade Riksbankens prognos att arbetslösheten skulle nå sin topp i slutet av 2010 och att över 500 000 människor då skulle vara arbetslösa.

Konjunkturinstitutet sade samtidigt att arbetslösheten under 2011 kommer att vara nästan 12 procent. Ekonomistyrningsverket sade samma sak, liksom regeringen i sin statsbudget för 2010.

Men tack vare klok finanspolitik, välriktade satsningar på jobbskapande, ROT-avdrag och ökade statsbidrag till kommunerna är situationen i dag en helt annan än den som prognostiserades 2009. I stället för en arbetslöshet på 12 procent så har vi i dag en arbetslöshet på 7,9 procent.

Om allt går enligt utstakad väg kommer arbetslöshetsnivåerna att vara nere på runt 5 procent vid utgången av mandatperioden.

En ekonomisk kris gör också att ekonomin förändras, branscher måste förnya sig, gamla företag kanske försvinner och nya kommer till. Denna process är på inget sätt färdig den dag som ekonomin eller arbetslöshetssiffrorna vänder.

Det kräver också att vi fortsätter med en långsiktigt hållbar och jobbskapande politik. Vi måste ge ännu bättre förutsättningar för nya företag att växa sig starka och för människor att skaffa den kompetens som krävs i en förändrad ekonomi.

Fru talman! Den ekonomiska vårpropositionen som vi i dag debatterar innehåller en tydlig inriktning på att skapa dessa förutsättningar. Med det femte jobbskatteavdraget minskar vi ytterligare de tröskeleffekter som finns på den svenska arbetsmarknaden.

Höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt är också en viktig reform för att möta en förändrad arbetsmarknad. Vill vi ha en arbetsmarknad med en hög andel akademiker och stark kompetensutveckling måste även marginalskattetrösklarna förskjutas uppåt i skatteskalen och på sikt även minska marginalskatterna.

För oss kristdemokrater är den ekonomiska politiken dock mer än bara arbetsmarknadsstatistik, tillväxtutveckling och marginaleffekter. I den kristdemokratiska idétraditionen talar vi mycket om social marknadsekonomi.

Det är en marknadsekonomi som bygger på långsiktig hållbarhet, förvaltarskap och moral. Målet med den sociala marknadsekonomin är en samhällsgemenskap där alla medborgare och invånare genom en rättvis fördelning av samhällets resurser har goda möjligheter att med hänsyn till andra förverkliga sina grundläggande värden, sina rättigheter och sin potential.

Pensionärernas ekonomi har under många år varit ett flitigt diskuterat ämne. Vid tre tillfällen har skatten sänkts för pensionärerna. I vårpropositionen finns förslag om ytterligare en sänkning av skatten för pensionärer. För Kristdemokraterna är detta en mycket viktig fråga.

Skillnaden i beskattning mellan löntagare och pensionärer ska minska steg för steg, anser vi. Men det ska självklart ske genom skattesänkningar för pensionärer och inte genom skattehöjningar för löntagare. Låt oss vara tydliga med att den skattesänkning som nu sker för pensionärerna aldrig skulle ha kommit till stånd om vi inte först hade fått jobbskatteavdraget i sjön och dragit nytta av dess effekter.

Samhället är mycket mer än det offentligfinansierade. Men tyvärr har vi i Sverige varit mindre bra eller kanske direkt dåliga ibland på att uppmuntra föreningslivet och det civila samhället, som gör viktiga insatser i vårt samhälle.

Därför tycker vi kristdemokrater att det är mycket glädjande att regeringen nu kommer med ett förslag om att införa avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer. Detta är ett viktigt första steg för att börja stärka det civila samhället och dess funktionssätt.

När man lyssnar på de olika oppositionsföreträdarna slås man av ett par saker. Dels är samhörigheten i reservationerna oerhört spretig, dels handlar det om fortsatt mismatchning när det gäller vilken politik olika företrädare för det största oppositionspartiet säger sig vilja föra.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

Finansutskottet noterar att Socialdemokraterna har valt att utelämna sin egen syn på skattepolitiken i sin motion. Vi vet därför inte om, och i så fall hur, förmögenhetsskatten ska återinföras om Socialdemokraterna får bestämma. Vi vet inte vad det finns för funderingar om fastighetsskatten. Vi vet inte vilka skattehöjningar som planeras. Skattesänkningar är i varje fall inget som vi vågar hoppas på i deras förslag.

Och om, eller ska vi säga när, den efterfrågade uppföljningen av jobbskatteavdraget visar på omfattande jobbskapande effekter – kommer då Socialdemokraterna att ställa sig bakom införandet av det femte steget eller inte?

Men det man främst slås av är oppositionspartiernas avsaknad av helhetsansvar. De skjuter in sig på någon sak här och någon sak där och gör ett nålstick här och ett annat där.

I kommunpolitiken hemma i Umeå har vi principen att vi inte petar i varandras budgetar, utan vi ställer de olika förslagen mot varandra. Det förslag som vinner voteringen är det som gäller – punkt. Vi har under många år aldrig haft en styrande majoritet i Umeå. Den situationen gäller även i dag. Men principen för hur vi hanterar budgetar finns kvar mellan partierna, och det är någonting vi håller heligt. Det skapar respekt för demokratin men också möjlighet för dem med mest mandat att styra. Allt annat blir ett kortsiktigt populistiskt beteende som inte är särskilt konstruktivt på längre sikt.

Vidare finns det få eller inga svar i Socialdemokraternas motion på hur vi ska få nya företag att starta och ekonomin att växa så att vi kan fortsätta att utveckla välfärden. Och om skattesänkningar alltid är av ondo – är skattehöjningar i så fall alltid av godo?

Om det inte finns några positiva effekter med att sänka skatter borde det väl inte finnas några negativa effekter med att höja dem? Men inte kommer det några sådana förslag heller. Man undrar helt enkelt om det finns någonting som oppositionen, och då särskilt Socialdemokraterna, är för? Har de ens en egen politik som de är för, eller är affärsidén numera helt enkelt att bara vara emot? Missmatchningspolitiken har fått ett nytt ansikte.

Fru talman! Till sist: Barnfattigdomen har det talats mycket om under den senaste tiden och även i denna debatt. Det är en mycket viktig fråga som också belyser vikten av en välfungerande ekonomisk politik. Ett barn som lever i fattigdom gör ju det eftersom föräldrarna, eller föräldrarn, har det knapert ekonomiskt, är arbetslös eller lever i utanförskap på annat sätt.

Den absolut viktigaste åtgärden för att minska barnfattigdomen är därför att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och att minska arbetslösheten. Den andra åtgärden är att med riktade stöd just nå fram till de föräldrar som har de största behoven.

Förutom sänkt skatt för dem med låga inkomster har vi redan höjt flerbarnstillägget i barnbidraget. Nu sker även en höjning av flerbarnstillägget i bostadsbidraget. Det är välriktade metoder för att minska barnfattigdomen. Alliansregeringen har en bra ordination för att komma till rätta med problematiken. Men hur ser den konkreta socialdemokratiska ordinationen ut mot barnfattigdomen? Den kan vi inte utläsa någonting om i deras motion.

Anf. 21 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Jag gläds med Anders Sellström över utvecklingen på arbetsmarknaden och att fler får jobb. Men även med en låg arbetslöshet kommer människor att vara arbetslösa. Det kan handla om att man är mellan jobb eller att man inte har kommit in på arbetsmarknaden ännu. Det kommer också att finnas människor som blir sjuka eller drabbas av olyckor. Då är det viktigt med en fungerande arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring.

Dagens försäkringssystem är ett lapptäcke av olika regler. Det är svårt att veta vad som gäller. Många sjuka och arbetslösa har svårt att få ersättning. Många känner sig djupt frustrerade och felaktigt behandlade.

Problemen är inte nya, men de har eskalerat i och med den borgerliga regeringens förändringar. De små förbättringar som regeringen efter en massiv kritik föreslår är långt ifrån tillräckliga.

Det finns ett brett stöd i riksdagen och det finns ett folkligt stöd för snabba förändringar av sjukförsäkringen. Det handlar om att förbättra ersättningen för dem som i dag kallas för nollklassade. Det handlar om arbetsförmågan och hur den ska provas mot arbete.

Min fråga till Anders är vad han som kristdemokrat kommer att göra för att skynda på regeringen i frågan.

Anf. 22 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Fru talman! Jag lyssnade på ditt tal, Jonas Eriksson. Under de första minuterna höll jag med dig hela tiden om vad du sade. Det var en bild vi gärna ställer upp på.

Sedan började det röra till sig i en del frågor. Det handlar bland annat om detta med att slå ihop a-kassan, sjukförsäkringskassan och försörjningsstödet med varandra. Det skapar ganska stora problem i sammanhangen, vill jag påstå.

A-kassan ska vi ha som ett stöd när man går mellan två jobb. Jag tror att vi är tämligen överens över partigränserna om att det är så det ska fungera. Det är en viktig funktion, och de flesta använder den också så. Den fungerar på det sätt som den ska göra. Det står vi fullständigt bakom.

När arbetslösheten nu går ned i snabb takt och vi under slutet av mandatperioden kommer att se att vi har en låg arbetslöshet – i gamla mått mätt nedåt kanske 3 ½ procent – har a-kassan den funktion den ska ha. Så ska det också vara.

Vi får inte hamna i ett läge där vi bromsar utbudet av arbetskraft, speciellt när vi har ett sug efter arbetskraft. Det vore det sämsta utgångsläget, anser jag som kristdemokrat. Då ska vi skapa fortsatt tryck på jobbskapande åtgärder och se till att företagen har snurr och att vi har en matchning av arbetskraften mot den efterfrågan som finns.

Anf. 23 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Fru talman! Vi kommer att fortsätta arbeta med vårt förslag om en sammanslagen sjuk- och arbetslöshetsförsäkring. Det är inte en fråga i dagens budgetdebatt.

Däremot tog jag upp frågan om bristerna i sjukförsäkringen, och Anders valde att bara kommentera arbetslöshetsförsäkringen. Vi menar att bristerna i sjukförsäkringen inte kan vänta med åtgärder. Den bortre

gräns som den borgerliga regeringen har infört har lett till att närmare 50 000 människor har utförsäkrats. En stor andel av dem som i dag får försörjningsstöd är sjuka utan ersättning från sjukförsäkringen. Många står helt utan stöd.

Den omänskliga behandlingen av sjuka människor måste stoppas nu. Regeringen måste handla. Allianspartierna, inte minst Kristdemokraterna, måste ta ansvar. Det är vårt och verklighetens folks budskap till Kristdemokraterna.

Anf. 24 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Fru talman! Debatten angående sjukförsäkringen skedde i går kväll under många timmar. Det förslag som vi kristdemokrater har varit med och drivit fram är nu ute på remiss från regeringens håll. Remissen pågår för fullt.

Ni har valt en annan väg där ni inte ens vill sända ut era förslag på remiss för att få reda på hur det funderar. Låt oss vara överens om att sjukförsäkringen var omänsklig tidigare för många människor som aldrig fick en chans att komma tillbaka till arbete. Det har vi rättat till, men när man rättar till stora reformer finns det också risk för att människor hamnar mellan stolarna. Det har också skett, och nu är vi ute för att rätta till den problematiken. Vi har rätt på det stora bekymret, men vi måste också rätta till de här fallen mellan stolarna. Därför är det viktigt att göra det ordentligt med en rejäl remissrunda där vi kan få veta om det här håller och om det är rätt väg för att komma åt den här problematiken.

Det ställer inte Miljöpartiet upp på, hörde vi i den debatt som var i går, utan ni vill ha någonting som inte remissas och beaktas ordentligt innan man sätter saker och ting i sjön. Som kristdemokrat tycker jag tyvärr inte att den inställningen håller.

Anf. 25 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag har en liten kort kommentar. Det var inte sjukförsäkringen det var fel på i det förra systemet, utan det var arbetsgivarna som inte tog ansvar för rehabiliteringen. Men det var inte därför jag begärde ordet.

Kristdemokraterna vill gärna framstå som om man värnar skattebetalarnas pengar. Samtidigt kan vi se att alltmer av skattebetalarnas pengar går till vinster i stället för till vård, omsorg och utbildning. Om vi tittar på vilka dessa vinster går till kan vi se att det framför allt är till stora riskkapitalbolag med säte i skatteparadis. Deras syfte är att undgå skatt. De lever till 98 procent på skatter men vägrar själva att betala skatt. De bildar bolagskedjor med sex till sju bolag för att kunna föra pengar mellan bolagen och på så vis undgå skatt. De använder de stora vinster de gör till att köpa upp allt fler välfärdsverksamheter för att sedan sälja av dem med rekordstor avkastning. Det finns avkastningar på 350–450 procent.

Tre av fyra bolag inom äldreomsorgen, fem av fem bolag inom handikappomsorgen och två av fyra bolag inom sjukvården ägs av riskkapitalbolag.

Om vi tittar på avkastningen på eget insatt kapital kan vi se att i elbranschen är den 15 procent, i bankerna, som Borg brukar skälla på, 20 procent, i sjukvården 25 procent, i utbildningen 23 procent och i äldre-

omsorgen 33 procent. Våldigt mycket av skattebetalarnas pengar går till sådant som de absolut inte ska gå till. Dessutom kan vi lägga till att direktörerna i de här privata bolagen har nästan dubbelt så höga löner som höga tjänstemän inom offentlig sektor. Det är väldigt mycket pengar som går dit de absolut inte ska gå, det vill säga till vinster, skattesmitning och direktörers löner.

På vilket sätt är det att värna skattebetalarnas pengar, Anders Sellström?

Anf. 26 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Fru talman! Under Ulla Anderssons anförande satt jag och funderade på i vilket parlament jag befann mig. Jag tänkte: Kan det vara Nordkorea? Kan det vara det hon beskriver? Eller satt jag i Greklands parlament?

Inte ens i Grekland har man det så eländigt som det du försökte beskriva, Ulla Andersson. Det är lite märkligt att man inte känner igen sig när du tycker och påstår en massa saker. Jag tror att det var fler än jag som hade den uppfattning.

Sedan frågade du om vinst. Vinst är någonting bra. Det visar att företag fungerar bra. Det ska vi inte vara rädda för.

Jag vill ställa en fråga till dig, Ulla Andersson. Du påstår att skattepengarna är i fara i de företag som bedriver skolverksamhet eller annan tjänsteverksamhet. Hur är det med byggbolagen som bygger hus åt kommunerna? Får de gå med vinst? Eller ska vi ta tillbaka skattepengar från dem också? Hur är det med dem som plogar våra vägar, hur är det med dem som bygger våra vägar och hur är det med dem som lägger räls på Banverkets order? Det är skattepengar. De går med vinst, men det nämner du aldrig. Det är samma skattepengar, Ulla Andersson. Är det någon skillnad på de skattepengarna? Du fokuserar bara på dem som går med vinst när de levererar tjänster till kommunen. Vad är skillnaden, Ulla Andersson? Det är ju samma skattepengar. Ska NCC och Skanska inte få tjäna pengar längre?

Anf. 27 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag ser att Anders Sellström är i samma klass som Stefan Fölster och anser att rättigheter som vård, utbildning och omsorg kan jämföras med att köpa en resa till Grekland.

Det är ganska stora skillnader mellan att bygga ett hus och att få tillgång till vård, omsorg och utbildning, vilket vi har rätt till som medborgare i ett land.

Anders Sellström försöker också blunda för den verklighet som finns omkring honom. Vi har 228 000 barn som lever i fattigdom. 25 procent av ensamstående föräldrar lever i fattigdom. 20 procent av alla småbarn går i barngrupper med 21 barn eller fler. Varje fritidspedagog tar hand om 31 barn. Det är ditt Sverige, Anders Sellström. Jag tycker att du ska våga se det.

Nu pratade vi om hur vi använder skattepengarna. Man kan göra saker med skattepengar som förbättrar så att vi får mindre barngrupper i förskolan, fler anställda i äldreomsorgen och att de anställda i äldreomsorgen får bättre villkor. Nu går det åt andra hållet. När man privatiserar försämras de anställdas villkor väldigt tydligt. Jag kan ta ett exempel

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

hemifrån där heltidsanställda i kommunen numera har fått gå över till ett privat bolag som tagit över gruppbostäderna för utvecklingsstörda. Nu får de jobba 130 procent för att få ihop samma lön.

När man tar in vinster försämrar de anställdas arbetsvillkor och man blir färre anställda. Vi besökte en vårdcentral i Uppsala där de hade sagt upp hälften av undersköterskorna. Det är rätt tydligt att syftet är att gå med vinst. Det får sådana här effekter.

Dessutom har ni byggt system som gör det mer lönsamt att vårda relativt friska människor än svårt multisjuka äldre. Jag tog upp ett exempel i går där en äldre multisjuk kvinna numera fick göra tre besök på den privata vårdcentralen därför att man fick betalt per läkarbesök. Tidigare när den var offentlig räckte det med ett besök. Det får konsekvenser när man får in vinstdrivande krafter i verksamheterna. Dessutom stannar de goda idéer i varje företag som en affärshemlighet i stället för att spridas vidare till allas gagn.

Anf. 28 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Fru talman! Ulla Andersson blandar in ganska många olika saker i sitt anförande, men jag fick inte något svar på den fråga jag ställde. Jag frågade om det var någon skillnad mellan de skattepengar som NCC tjänar och de skattepengar som ett bolag som bedriver äldreomsorg tjänar. Det är samma skattepengar, Ulla Andersson.

Den här debatten hade vi i går. 233 nya vårdcentraler har kommit till i vårt land sedan vi införde vårdvalssystemet. Den mätning som kom i går från Sveriges Kommuner och Landsting av hur patienterna upplever vården visar att siffrorna har förbättrats. De har förbättrats stadigt år för år sedan 2006 då Ulla Andersson var med och styrde i Sverige. Den upplevda kvaliteten har stadigt ökat hos våra medborgare. Det är den vägen vi ska gå.

Samtidigt finns det stora överskott i kommunerna och landstingen. Det visar de siffror som kommer från Sveriges Kommuner och Landsting. Där äger lokalpolitikerna förmågan att själva fatta beslut om hur många barn det ska vara i barngrupperna, hur hög lön lärarna ska ha och hur hög lön sjuksköterskorna ska ha. I vår kommun i Umeå styr Vänsterpartiet tillsammans med Socialdemokraterna, och inte lägger de fram förslag om att höja lönerna trots att prognosen är plus 200 miljoner för kommunen. De lägger inte fram förslag om att sänka antalet barn i barngrupperna på ett realistiskt sätt. De äger frågan. Det är inte du eller jag som äger den frågan här i Sveriges riksdag, Ulla Andersson. Den har vi lagt på den kommunala nivån. Sveriges riksdag ser till att det finns resurser, verktyg och pengar för att göra detta, men sedan är det den lokala nivån som måste driva igenom hur det ska se ut i verksamheten lokalt. Det har inte du eller jag ansvaret för, Ulla Andersson, utan det har dina lokala politiker i Umeå. Ta dem i hampan i stället!

Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det har utspelat sig ett grekiskt drama i Aten i natt. En hel värld har stannat för att titta på en parlamentarisk omröstning. Fanns det ett förtroende eller fanns det inte ett förtroende för den socialdemokratiska regeringen i Grekland? Man landade i ett bra beslut med ett

fortsatt förtroende, men det ändrar inte situationen. Det är ett mycket besvärligt läge.

Vi har en osäkerhet inte bara om den europeiska återhämtningen utan om återhämtningen i världsekonomin som är kopplad till det som sker i Aten.

Låt oss inte missförstå hur lång väg tillbaka man har. I dag ligger en grekisk statsobligationsränta på 16,25 procent, och på en tioårig obligation i Sverige ligger motsvarande ränta på 2,85. När vi genomförde vårt saneringsprogram hade vi 80 procent i skuld, och grekerna är på väg mot 160 procent i skuld.

Det är en utomordentligt lång väg tillbaka. Man kan bara beklaga att Grekland har en opposition som tycks lida av en patologisk ansvarslöshet. I stället för att man samlar landet och tar ansvar splittras man, konfronteras och skapar en osäkerhet, trots att det i realiteten inte finns några alternativ. Det finns inga andra vägar framåt i ett sådant här läge än att man reser sig upp och tar ansvar. Det betyder att man får höja skatter. Det betyder att man får sänka utgifter. Det betyder att man får leva under mycket tuffa politiska och ekonomiska förhållanden under lång tid.

Det finns naturligtvis inte ett stöd i den grekiska befolkningen för den här politiken, i den meningen att någon politiker i något land uppskattar mycket stora skattehöjningar och mycket stora utgiftsneddragningar som en samlad politik. Men icke desto mindre tror jag att det finns en insikt hos det grekiska folket och hos andra att det inte finns något alternativ i meningen att man måste återställa ordning och reda.

Vi kan bara hoppas att oron i Grekland lägger sig. Det är tydligt att efter vårpropositionen har det tillkommit nya risker i världsekonomin.

Vi har oljepriser som har landat på en hög nivå. Vi har Fukushima och kärnkraftsavveckling i Tyskland. Det skapar en osäkerhet inte bara om vad det betyder av mänsklig tragedi efter en tsunami och en kärnkraftsolycka utan också om energiförsörjningen i ett av världens ledande industriländer, det vill säga Japan, som också uppenbart får följdverkningar på tysk politik.

Vi har matpriser. Hos oss handlar det om att bönderna kan glädja sig åt att vetepriserna äntligen ligger på nivåer som gör att en god skörd kan löna sig för dem som sliter med detta. Men för många andra länder betyder höjda matpriser kraftigt stigande inflation och att miljoner människor har svårigheter att hitta tillräckligt med föda för att vara mätta.

Sammantaget har vi haft en börs och räntor som skapar osäkerhet. Läget i världen är i dag mer bekymmersamt och mer oroligt än vad det har varit på ett antal månader. Inte minst bidrar utvecklingen i USA till detta. Det råder en grundläggande osäkerhet om amerikanerna kommer att klara av sin ekonomiska politik – stora underskott, stor utlandsskuld, stora bekymmer, präglad av en splittrad politisk miljö, där demokrater vägrar ta ansvar för nödvändiga beslut på utgiftssidan och republikaner vägrar ta ansvar för nödvändiga beslut på inkomstsidan.

Vi har en återhämtning i världsekonomin. Vi har i dag fått en ny konjunkturprognos från KI som räknar med en stark tillväxt i Sverige men också en relativt stark världsmarknadstillväxt. Sverige har företag som står sig väl i konkurrensen. Vi gynnas av att Kina och Asien nu växer snabbt. Man efterfrågar både Volvos bilar och Volvos lastbilar i en sådan situation.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

Sverige står också starkare än många andra länder i detta läge. Vi har starka offentliga finanser – över 1 procents överskott nästa år, ser det ut som i dag. Vi är det enda EU-land som klarar sitt medelfristiga mål i år, nästa år och året därpå. Vi har ett strukturellt sparande justerat på konjunkturer som stiger upp mot 4 procent av bnp mot slutet av mandatperioden. Bara för några veckor sedan började människor tala om att detta inte längre var viktigt, men vi har en skuld som nu gräver sig nedåt mot nivåer som skapar stabilitet.

Stockholm ligger långt från Aten. Men Stockholm ligger bara långt från Aten om vi ser till att det förblir placerat i den stabila miljö vi är.

Sverige har goda förutsättningar därför att vi har en stark konkurrenskraft. Vi är en av världens mest konkurrenskraftiga ekonomier.

Vi har en öppenhet i vårt land, en öppenhet mot ny teknik. Vi ska naturligtvis vara världsledande i att utveckla hållbarhet i en CO₂-omställning som är nödvändig. Vi ska vara precis lika ledande i en teknikutveckling som gör att Sandvik och Scania kan sälja skärverktyg och lastbilar i en hård konkurrensutsatt värld.

Vi ska ha en öppenhet mot människor som behöver komma hit men som också ska komma in i vårt samhälle.

Vi ska ha en öppenhet mot vår omvärld. Det är bara genom frihandel vi kan bygga långsiktig välfärd.

Vi har också en arbetsmarknad som i dag fungerar bättre än vad den gör i många andra länder, med välutbildad arbetskraft, ansvariga parter på arbetsmarknaden, en lönebildning som präglas av både ansvar och flexibilitet.

I dag på morgonen kom AKU-siffran för maj. Sysselsättningen ökar med 105 000 jämfört med förra året. Nu har vi inte fått statistiken från alla andra länder, men jag är relativt säker på att detta är den starkaste sysselsättningsutvecklingen i Europa. För de kommande åren räknar KI med en sysselsättningsökning på 250 000, bland annat tack vare den politik regeringen har lagt fast. Tittar vi på regeringens mandatperiod säger KI:s prognos att vi från 2006 till 2014 skulle ha en sysselsättningsökning på 400 000 personer. Det är det vi ska diskutera i valrörelsen 2014.

KI räknar med att arbetslösheten går ned mot 6 procent och att jämviktsarbetslösheten nu ligger på ungefär 6 procent. Det betyder att för öppen arbetslöshet kommer vi nu ned till de 4 procent som vi strävade efter tidigare. Och vad som är än mer viktigt: Vi kommer ned till 4 procent i termer av jämviktsarbetslöshet, vilket vi inte upplevt i svensk ekonomi på nästan 20 år. Det är alltså en stor förändring.

I en tid av internationell oro är inte vår uppgift att skapa motsättningar i Sverige. Vår uppgift är att vårda samförstånd. När jag hör Jonas Eriksson och Tommy Waidelich tala här kan jag inte se att vi har dramatiska skiljelinjer av grekisk karaktär i svensk politik. Jag är tacksam för att vi har en opposition i Sverige som inte beter sig som man gör i andra länder. Jag kan inte se att det är så milsvida skillnader här att vi inte har skäl att när det finns utrymme och möjligheter till det vårda en samförståndskultur.

Vi ska naturligtvis också utifrån dessa perspektiv ta oss framåt. Det är tre utmaningar, som jag ser det, som är centrala.

Det första är att vi ska ha kraft att möta en oro: stora och starka över-skott i offentliga finanser, finansiell stabilitet, inte slå oss till ro och luta oss tillbaka, ta bankerna på allvar och kräva att det nu vidtas åtgärder för att ha en bra krishanteringsorganisation, men också kapitaltäckning som gör att man klarar hårdare tider, en finansinspektion med resurser och kraft att hålla bankerna i herrans tukt och förmaning.

Stabilitet är vår första utmaning, i offentliga finanser och i ekonomin.

Den andra utmaningen är full sysselsättning. Vi vet vad som krävs för det: Det är strukturreformer. KI är osedvanligt tydlig i sin rapport. Man konstaterar på s. 82 att jobbskatteavdraget, förändringar av arbetslöshets-försäkringen och sjukförsäkringen bidrar till att den potentiella arbets-kraften stiger och att jämviktsarbetslösheten minskar.

Man fortsätter med att på s. 83 konstatera att det är viktigt att den här politiken samtidigt stimulerar efterfrågan genom viktiga åtgärder som bland annat ROT- och RUT-avdrag och en förstärkt kapitalbildning.

Man går vidare till frågeställningen: Vad betyder det att vi för en ex-pansiv ekonomisk politik de kommande åren? Man konstaterar då att skattesänkningar till hushållens konsumtionsutgifter och ökat antal an-ställda i offentlig sektor blir följden om regeringen genomför de åtgärder som aviserades i vårpropositionen. Man skriver: Utan de ytterligare fi-nanspolitiska åtgärderna bedöms bnp-tillväxten bli knappt 0,4 procenten-heter lägre och antalet sysselsatta knappt 15 000 personer mindre.

I ett läge där vi ser en oro i världsekonomin är det alltså vår uppgift att säkra efterfrågan, att säkra en efterfrågan som gör att vi också har stigande sysselsättning framöver. Det är de åtgärder som aviserades i vårpropositionen som KI skriver om: 15 000 personer i ökad sysselsätt-ning.

Den tredje uppgiften är naturligtvis att säkra välfärden: utbildning, välutbildade, välbetalda lärare, ordning och reda i klassrummen, prov och betyg. Vi vet vilka åtgärder som krävs för att vi ska skapa en kun-skapsskola där alla elever, också de som inte kommer från välutbildade hem, har en möjlighet att trygga sin framtid.

Jag vill inte skapa en överdriven polemik med oppositionen i detta läge. Jag tycker inte att det vore ansvarsfullt. Men finns det en osäkerhet om de ramverk vi har för budgetprocessen, en osäkerhet om de ramverk vi har kring budgetbesluten? Grunderna för dem är tydliga: Det är ett beslut för skatter och utgifter. Det är en budgetrunda, inte två med ett extravarv i utskotten. Finns det en osäkerhet på dessa punkter, låt oss göra vad vi kan för att stilla den osäkerheten!

Jag har varit med och sett svensk politik i många år. Jag deltog, då i min roll som journalist, på den presskonferens där Lars Werner en gång i tiden ställde till osäkerhet för Ingvar Carlsson. Jag följde vad som hände i Sveriges riksdag med Ny demokrati. Jag vet att Ian Wachtmeister bjöd Morgan Stanley och andra på öl efter beslutet i Sveriges riksdag, och man åkte från Sverige med skräck, eftersom det var ett land som hade en osäkerhet i sin grund och som man inte kunde ha tilltro till.

Vad ska vi vara för land? Ska vi vara ett land som rör oss mot Aten eller ska vi vara fast förankrade i nordeuropeisk stabilitet, med en väl fungerande arbetsmarknad, samförståndsdemokrati och en kultur där

parterna på arbetsmarknaden tar ansvar och där vi gemensamt säkrar att landet står starkt?

För mig är valet uppenbart. Jag tror på en stark svensk modell också för de kommande åren.

(Applåder)

Anf. 30 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det finns mycket att prata om en dag som denna. Jag tänkte prata om en fråga som ligger mig väldigt varmt om hjärtat.

Det finns väldigt många kvinnor som sliter och kämpar för att ta ansvar för Sverige. Utan dem skulle det här landet stå stilla. Det är till dem vi lämnar våra guldklippar, våra ögonstenar, på morgonen när vi går till jobbet, så att de får ansvar för vårt allra bästa, det vill säga våra barns omsorg. Vi lämnar det viktigaste vi har till andra människor att ta ansvar för.

Vi lämnar våra far- och morföräldrars omsorg till personalen i hemtjänsten, och de gör ett enormt arbete – det tror jag att de allra flesta är överens om. De har inte alltid resurserna för att ta det ansvar som de faktiskt får. Men de gör sitt allra yttersta. Däremot är deras plånbok tunn.

Genomsnittsinkomsten för en heltidsarbetande arbetare i kommunerna är 20 700 kronor, i landstingen 21 700 kronor. Ingångslönen för en utbildad i kommunerna är 16 070 kronor och för en utbildad med viss erfarenhet 17 700 kronor. Jag tycker att det är en skamligt låg lön för det arbete som de utför och för det ansvar som de tar.

Men finansministern anser att den lönen är för hög och uppmanar kommun- och landstingspolitiker att hålla tillbaka lönerna i framtiden. Anders Borg vill tvärtom, till skillnad från den stora majoriteten av svenska folket, se att kvinnors löner ska sänkas i stället för att höjas. Den stora debatten brukar handla om det politiska ansvaret för en höjning av kvinnors löner. Anders Borg tycker att den ska handla om det politiska ansvaret för att sänka kvinnors löner.

Anders Borg! Var har du hamnat i den politiska debatten? Jag tycker att din ideologiska bas blir rätt tydlig med detta uttalande.

Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att markera en tydlig skiljelinje som jag ser i Sveriges riksdag.

Jag ser två partier: Ulla Anderssons Vänsterpartiet, som vill ha ett annat ramverk, ett ramverk som inte sätter ordning och reda, stabilitet och trygghet för människor i centrum utan vill återgå till den ordning utan ordning som vi hade, och Sverigedemokraterna, som tycks mena att det är en kungstanke att ordning och reda i offentliga finanser inte är viktigt utan att varje försök att kringgå ramverket ska göras.

Å andra sidan har vi Miljöpartiet och Socialdemokraterna, som jag uppfattar som partier som står bakom ramverket.

Detta är inte någon liten fråga i min föreställningsvärld. När jag sitter med mina kolleger – jag satt med min avgående grekiska kollega så sent som i förra veckan och träffade min nya grekiska kollega i början av den här veckan – då förstår man vilka krafter i samhället som kan släppas lösa och vem det är som drabbas av dem. Det är kvinnor som drabbas av nedskärningar. Det är kvinnor som drabbas när man måste säga upp

människor i den offentliga sektorn när lönekostnaderna i Grekland nu ska minskas med 25 procent.

Därför är hela frågeställningen om vad vi tror på och vilket ramverk vi står för så avgörande.

Kvinnor ska naturligtvis ha bra löner. Lärare och sjuksköterskor ska ha bra löner. Kommunalanställda i allmänhet ska ha bra löner. Det är en självklarhet. Det är bara att ta fram KI:s prognos och titta: Regeringens politik leder till fler offentligt anställda de kommande åren och en bra löneutveckling.

Det jag har pratat om är vad vi ska säga om ingångslönerna. Min syn är alldeles glasklar: Det är en fråga för parterna. Metall har slutit ett avtal som skapar väsentligt bättre förutsättningar för ingångslöner. Varför ska inte Kommunal kunna samtala med Metall? Det är ju två LO-förbund. Om Metall gör något som är bra måste rimligen Kommunal kunna lyssna till det.

Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet sanerade statsfinanserna efter dina partikamrater förra gången, och vi har samma finansiella sparande som regeringen. Sluta med tramset om att vi inte skulle vilja ha sunda statsfinanser!

Med Anders Borgs politik ska sjukskrivna kvinnor betala högavlönade mäns skattesänkningar. Sju av tio sjukskrivna är kvinnor. Sju av tio högavlönade är män. Och det är män framför allt i de högre inkomstklasserna som får skattesänkningarna. Du har sparat lika mycket på sjukförsäkringen som de får i skattesänkning.

Det är kvinnor som du ställer krav på ska ha lägre löner, kvinnor som tjänar 16 000–17 000 kronor i månaden för ett slit och ett ansvarstagande som är helt enormt. Det tycker Anders Borg är för hög lön.

Vi lämnar vårt allra bästa till de här hårt arbetande kvinnorna. Vi lämnar våra far- och morföräldrar i deras omsorg. Men de är inte värda en lön som går att leva på! 16 000–17 000 kronor är för Anders Borg en alldeles för hög inkomst.

Jag tycker att det är skamligt att en finansminister kan göra sådana uttalanden i vårt land, ett land som säger sig stå för jämställdhet. Men det är rätt tydligt: Ni har en politik som framför allt gynnar högavlönade män, så det kanske ändå inte är så orimligt att du ställer sådana krav.

Jag tycker att det är ett lågvattenmärke utan dess like, och jag är väldigt glad att du inte har något stöd bland svenska folket för de kraven. Det är snarare så att nio av tio tycker att kvinnor inom vård, skola och omsorg har för låga löner. Det är det vi borde göra något åt, det vill säga vi borde höja lönerna och visa hur viktigt deras arbete faktiskt är.

Det kräver ett politiskt ansvarstagande att kunna sätta en lönepolicy där man visar och tar ansvar för att man vill att kvinnor ska ha högre löner i praktiken. Jag är besviken, Anders Borg, men det är kanske inte helt oväntat.

Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Ulla Andersson går runt huvudfrågan: överskottsmålet, utgiftstaket, beslutsordningen, inflationsmålet, Riksbankens oberoende – hela den uppsättning av grundpelare som har skapat ekonomisk stabilitet.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

När man läser Vänsterpartiets partimotion blir det alldeles tydligt att Vänsterpartiet inte är med här. Man vill ha ett annat ramverk. Man vill inte ha det ramverk som är vår yttersta skyddsvall mot de marknader som Ulla Andersson så ofta varnar för.

Jag behöver inte prata om bara Grekland. Jag kan lika gärna prata om Portugal, Spanien eller Irland. Det går inte att hantera ekonomisk politik så att det blir en källa till problem. Det är därför vi måste ha ramverk.

Det var därför det var så problematiskt när Lars Werner bedrev budgetförhandlingar med Ingvar Carlsson i talarstolen och ställde krav som till slut tvingade Ingvar Carlsson till en regeringskris. Det var helt orimligt – precis lika orimligt som det var när Ny demokrati skapade kaos, oreda och osäkerhet i svensk ekonomi.

Det var därför som vi brett över blockgränsen lade fast ramverk. Det var därför att vi inte ville ha den situationen.

De som drabbas av detta är i allra högsta grad kvinnor. Det är kvinnor som nu får lämna skolor, förskolor och ålderdomshem i Europa därför att budgetar ska saneras.

Det har ingenting att göra med att kvinnor ska ha låga löner. Kvinnor ska ha bra löner när de jobbar i offentlig sektor, om de är poliser, jobbar i försvaret, är lärare eller jobbar på ett dagis. Det är väl självklart att de ska ha så bra löner som samhällsekonomin kan bära!

Att vi ska kunna diskutera ingångslöner med parterna tycker jag är en självklarhet. Varför ska Metall och Kommunal inte kunna tala om sina avtalskonstruktioner? Låt oss inte blanda ihop det som är centrum och centralt och det som är en fråga för parterna. Centrum och centralt är att Vänsterpartiet inte ställer upp bakom det som skapar trygghet för Sverige och också för Sveriges kvinnor.

Anf. 34 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Herr talman! I betänkandet från finansutskottet föreslår ett enigt utskott att regeringen bör se över jobbskatteavdragets effekter.

Tidigare har vi sett att Långtidsutredningen avrått från ytterligare jobbskatteavdrag. Finanspolitiska rådet varnar regeringen för att föra en alltför expansiv politik med generösa utgiftstak och stora budgeteringsmarginaler kombinerat med stora skattesänkningar. EU-kommissionen utfärdar samma varningar.

Min första fråga till finansministern är: Har du tagit intryck? Har du tagit intryck av de rekommendationer som din egen långtidsutredning ger, av Finanspolitiska rådet, av EU-kommissionen och nu senast av riksdagen som begär en utredning? Har du tagit intryck?

Har du tagit intryck av den verklighet vi lever i? Vi har en ekonomi som präglas av begynnande flaskhalsar, mismatchning, kompetensbrist, bostadsbrist och eftersatt underhåll i infrastrukturen. Det driver på inflationen. Det driver på räntorna. Vi har en elmarknad som inte fungerar. Det är också en del av verkligheten. Det är en elmarknad som den här vintern har bidragit till inflation.

Har finansministern tagit intryck av alla de här sakerna sammantaget, den expansiva finanspolitiken i en uppåtgående konjunktur, de begynnande flaskhalsarna och verkligheten med en elmarknad där prissättningen inte fungerar och som driver på inflationen?

Kommer finansministern att dra tillbaka förslaget om ett ytterligare jobbskatteavdrag, ta intryck av verkligheten, ta intryck av sina egna experter och inte lägga på det räntebärande folket ytterligare bördor i form av ökade räntor på flera tusentals kronor i månaden?

Anf. 35 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Verkligheten är tydlig. Sysselsättningen är 100 000 högre än samma månad förra året. KI kom i dag med en prognos om 250 000 i sysselsättningsökning de kommande åren. Det är en ökning med 400 000 vid valet 2014 jämfört med valet 2006. Det är en rätt betydande ökning.

Nu har vi fått KI:s, kommissionens och IMF:s rapporter inom loppet av någon månad. Alla tre konstaterar att jobbskatteavdraget ökar sysselsättningen. Alla tre rekommenderar oss att göra fler skattelättnader för att förstärka utbudet i svensk ekonomi. Alla tre är explicita med att jobbskatteavdraget är en del av detta.

Det är klart att vi ska utvärdera och titta på det. Det finns säkert, i utformningen av jobbskatteavdraget, saker vi kan diskutera. Vi har fått en LO-puckel med grundavdraget som ställer till en massa komplikationer, som gör att det är svårt för enskilda att räkna ut sina jobbskatteavdrag. Man kan säkert diskutera om delar av detta behöver ses över, och det finns säkert skäl att titta på frågan.

Men nu har vi ett läge med en osäkerhet i världsekonomin och ett pågående grekiskt drama. Är det då inte rätt läge att säkra efterfrågan? KI konstaterar, som sagt, när man utvärderar det som vi aviserade i vårpropositionen, att skattesänkningar som leder till att hushållens konsumtion ökar och fler offentliganställda sammantaget ökar sysselsättningen med 15 000. Det är väl rätt uppenbart hur det är om folk är oroliga för matpriser och räntor och allt vad det är. Har de lite mer pengar i plånboken blir det lite mer efterfrågan. Lite mer efterfrågan i ett osäkert läge kanske gör att några tusen ytterligare får jobb. Det borde väl vara en bra sak. Det borde väl vara något som socialdemokrater kan stödja.

Anf. 36 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Herr talman! Fler jobb – ja, vi har förslag för att komma åt flaskhalsarna och se till att tillväxten kan bli ännu högre. Men problemet är att er politik med de stora skattesänkningarna eldar på konjunkturen och bidrar till att ekonomin överhettas. Ett jobbskatteavdrag på en tusenlapp i månaden hjälper inte om du har investerat några miljoner i din bostad. Då kommer efterfrågan att dras in, i och med de kommande ränteökningarna, mycket mer än den efterfrågestimulans som ges via ytterligare ett jobbskatteavdrag.

Då är min fråga återigen till finansministern: Vad säger du till det räntebärande folket, som i dag har investerat i sitt boende? Vad är ditt besked till det hårt dubbelarbetande paret, som investerat i villadrommen och som nu plågas av ökade räntor på flera tusen kronor varje månad? Jag undrar om det här är ditt besked: Jo, ni får visserligen några tusen kronor extra i månaden i höjda räntor. Men jag fortsätter min skattepolitik trots alla varningar från alla experter, och ni får kanske en tusenlapp i kompensation. Är det ditt besked till det räntebärande folket, till det hårt

dubbelarbetande paret, som har investerat i villadrommen, i sitt boende för framtiden?

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Tommy Waidelich säger att han och Socialdemokraterna står för fler jobb och att skattesänkningar inte är någon väg framåt. Nej, det förstår man, eftersom Socialdemokraterna föreslår kraftiga skattehöjningar.

I ett läge där vi har osäkerhet och oro i världen ska arbetsgivaravgifter för unga höjas, RUT-avdrag avskaffas, inkomstskatterna höjas, fastighetsskatter och annat utredas och tjänstemoms avförs. Det är klart att det är en väg som är bekymmersam i ett sådant läge.

Låt oss i stället samla ihop vad KI, EU-kommissionen, IMF och andra bedömare drar för slutsats. Sverige behöver strukturreformer. Det är särskilt viktigt att öka arbetsutbudet. Det är det som är vägen framåt, att vi i ett läge där andra länder behöver strama åt och skära ned kan säga: I Sverige kan vi både trygga utbildning och sjukvård och tillföra hushållen en skattelättnad som gör att de får en stark ekonomi framåt.

Höjda räntor – låt mig påpeka att Sverige har lägre räntor än Tyskland. Vi har 2,85 i tioårsränta medan Grekland har över 16 procent. Det som kan skapa en osäkerhet kring Sverige och svensk ekonomi är om vi får en osäkerhet om huruvida vi håller fast vid långsiktigheten i vår finanspolitik.

Jag vet att Socialdemokraterna alltid har varit för ordning och reda i offentliga finanser. Jag vet att Socialdemokraterna alltid har varit för att vi ska ha ett stramt ramverk i Sveriges riksdag och i Sveriges regering kring offentliga finanser. Jag ifrågasätter inte det. Jag är övertygad om att så är fallet. Det ska vi också kunna vara tydliga med, att det är det som gäller långsiktigt.

Sedan har Tommy Waidelich och jag olika ideologier, olika utgångspunkter och olika grundsyn. Men jag tror att det mest centrala budskap som vi kan ge till hushåll, företag, internationella investerare och de här marknaderna, med deras relativt begränsade fattningsförmåga, är att det i Sverige finns en stabilitet som har ett brett stöd långt över blockgränserna, där vi, Socialdemokraterna och Miljöpartiet är överens.

Anf. 38 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till reservation 2 i utskottets betänkande, vilket jag inte kom ihåg att göra i mitt huvudanförande. Men jag tänkte inte ägna mig åt den punkten i det här replikskiftet med finansministern, utan jag skulle vilja lyfta fram frågan kring järnvägen.

Miljöpartiet vill se ett miljösmart och hållbart transportsystem, och ett väl fungerande järnvägsnät är efterfrågat av både industri, näringsliv och resenärer. Vår målsättning är en fördubbling av andelen resande med kollektivtrafiken till 2020 och en kraftig ökning av andelen godstransporter på järnväg.

För att klara det här måste vi ha rejäla satsningar på underhåll av tågnet, detta inte minst för att avhjälpa de akuta problem som har visat sig under de senaste årens tågkaos. För att skapa en attraktiv tågtrafik på

längre sikt behöver vi också investera i befintliga banor, i nya sträckor och, i Miljöpartiets förslag, i höghastighetsbanor.

I vårpropositionen aviserar regeringen en extra satsning på 800 miljoner kronor. Det är ett steg i rätt riktning, men ur vårt perspektiv är det otillräckligt. Regeringen har inte visat hur man ska finansiera denna satsning. Vi är oroliga för att andra angelägna investeringar ska skjutas på framtiden. Samtidigt har finansministern själv sagt att vi har överinvesterat i järnvägar.

Vad har regeringen egentligen för ambitioner för den svenska järnvägstrafiken? Anser finansministern att det räcker med de utlovade 800 miljoner kronorna för att komma till rätta med bristerna i det svenska järnvägsnätet och uppnå de transportpolitiska målen?

Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt mig vara väldigt tydlig. Vi anser naturligtvis att de mycket omfattande järnvägsinvesteringar som ligger i de 500 miljarder vi har i framtida planer ska genomföras. De 800 miljoner vi talar om är ett kortsiktigt tillskott av nya pengar. Givetvis ska vi – det kan jag också försäkra Jonas Eriksson om – i budgeten visa att det är nya pengar som gör att det finns en förutsättning för ett bättre järnvägsunderhåll.

Det är klart att vi i Sverige har en skuld för järnvägsunderhåll som vi bör göra någonting åt. Det är alldeles tydligt för oss som lever utanför de stora städerna att transportsystemet inte riktigt vuxit i kapp. Det gäller naturligtvis både väg och järnväg. För oss som i många år tågpendlat är det väl alldeles uppenbart att förbättrade tågtransporter, inte minst i storstadsregionerna, är en nyckel.

Det är väl också alldeles självklart efter vad vi upplevt under senaste vintern att det finns brister i både wintersäkerhet och underhåll som är bekymmersamma. Vid flera tillfällen har jag talat med representanter för svensk industri som påpekat att det, inte minst för basindustrin, finns rätt betydande bekymmer kopplade till järnvägsunderhållet.

Jag tycker att det är en självklarhet att man kan diskutera och fundera på detta och även vrida och vända på saker. Vi ska återkomma med en bredare, kan vi säga, uppdatering av en infrastrukturproposition under nästkommande riksdagsår. Då ska infrastrukturpropositionen komma.

Det som jag vill påpeka är att det för mig är viktigt att alla sådana här diskussioner måste föras inom ramen för det ramverk som jag hoppas att vi är överens om när det gäller offentliga finanser, beslutsordningar i regeringskansli och riksdag samt målen för politik med både utgiftstak och överskottsmål. Det måste vara utgångspunkten. Sedan kan man naturligtvis diskutera hur mycket av järnvägsinvesteringar som är nödvändigt. Det är så att säga en uppenbar del av varje budgetprocess. Men alla sådana processer måste ske inom ramen för ordning och reda.

Anf. 40 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Kanske kan jag lugna finansministern genom att säga att Miljöpartiet inte kommer att lägga fram några ofinansierade förslag i den kommande höstbudgeten.

Infrastrukturfrågorna är avgörande både för Sveriges konkurrenskraft och för att vi ska klara klimatmålen – långsiktiga satsningar som måste få långsiktiga planeringsförutsättningar.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter*

Regeringens signaler till resenärerna, näringslivet och Trafikverket måste vara tydliga om att det här är frågor som prioriteras och om att mer pengar kommer. Något annat vore inte en ansvarsfull ekonomisk politik.

Vi som stått och frusit på perronger i väntan på försenade tåg är många. Det är också många som fått sitta på stillastående tåg på våra tågsträckor frustrerade över att inte i tid komma fram till resmålet. Delar av industrin har känt sig tvingade att i stället för att transportera gods på järnväg flytta över gods till miljöbelastande lastbilstransporter. Detta är inte acceptabelt. Vi ska inte behöva ytterligare en kaosvinter i tågtrafiken för att inse de här väsentliga behoven.

Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt mig till att börja med tacka Jonas Eriksson för tydliga besked om inga ofinansierade förslag och om ordning och reda i beslutsfattandet kring ekonomisk politik. Det är naturligtvis bara att välkomna Miljöpartiets hållning där.

Även det som är en utgångspunkt för Jonas Erikssons inlägg, nämligen hela hållbarhetsdimensionen, är väl en självklar tankegång kring hur vi långsiktigt måste bedriva ekonomisk politik i Sverige.

Själv har jag i många år tågpendlat från både Uppsala och Norrköping till Stockholm. Jag vet att problemet inte är ett problem som dykt upp den senaste vintern. Alla har vi suttit fast på tåg och tågstationer därför att vi inte klarat av att få ett transportsystem som växer ihop med befolkningstillväxten i storstäderna eller för delen därför att det faktiskt är fler som av olika skäl, bland annat miljöskäl, väljer att resa med SJ.

Jag är dock mer bekymrad över den kommande vintern. Jag tror att det nästan inte finns några kortsiktiga beslut att fatta som säkrar svenskt järnvägssystem om vi får en till riktigt kall vinter. Här måste man ta mer långsiktiga grepp. Det går inte att lösa detta på två eller tre månader ens i en budgetförhandling, utan ett ordentligt program som löper över en längre tid måste läggas fast för att klara det här. Jag är övertygad om att vi är överens om det.

Frågan får fortsatt hanteras både i höstens budgetproposition och i många kommande budgetpropositioner.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

6 § Vårändringsbudget för 2011

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2010/11:FiU21
Vårändringsbudget för 2011 (prop. 2010/11:99).

Anf. 42 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Regeringen har under hela sin regeringsperiod med hänvisning till de så kallade Dacreglerna använt biståndsmedel för att bekosta flyktingmottagande. Hela 7 procent av biståndsbudgeten går till att finansiera just flyktingmottagandet.

Miljöpartiet anser att bistånd i första hand ska användas till fattigdomsbekämpning utanför Sveriges gränser. Avräkningen från biståndsanslaget måste minska, och Sverige bör aktivt verka för att Dacreglerna som möjliggör dessa avräkningar blir tydligare och skärps. Det kan mycket väl vara motiverat att, som i regeringens ändringsförslag, utöka anslaget avseende ersättningar och bostadskostnader – utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Men vi motsätter oss att en sådan utökning finansieras genom att anslaget till biståndsverksamhet minskas.

Utifrån detta, herr talman, yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation i betänkandet *Vårändringsbudget för 2011*.

Anf. 43 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr talman! Med en budgetperiod på ett år uppstår inte sällan behov av extra finansiering eller andra justeringar. De flesta justeringar är nödvändiga. Därför ställer vi oss bakom dessa.

Emellertid finns det några poster där vi önskar omprioritera i förhållande till regeringen.

För det första skjuter regeringen till 150 miljoner kronor till två stipendieprogram för att stimulera värvningen av så kallade tredjelandsstudenter. I ett läge där landet har ett behov av att öka lärartätheten och av att stärka lärarnas yrkesposition och där kvaliteten i den högre utbildningen behöver stärkas finner vi denna prioritering både synnerligen märklig och oansvarig. Därför yrkar vi avslag.

För det andra väljer regeringen att stärka resurserna till tolktjänster och ett utökat tolkregister. Med den ansvarsfulla migrationspolitik som vi föreslår riksdagen bland annat byggd på assimilation, anpassning, förblir sådana här prioriteringar i hög grad överflödiga och koncentrerade till definitionsflyktingar.

För det tredje ser vi ett behov av att stärka filmstödet med 5 miljoner kronor för att mildra det stora och akuta behovet av resurstöd. Små landsortsbiografer utgör en viktig del av kulturarvet och av det samtida kulturlivet och måste därför ges rimliga förutsättningar att fortleva även utan fullgoda kommersiella möjligheter.

För det fjärde begär vi mandat för en omfördelning av bidrag, från kontakttolkar till teckentolkar, eftersom det finns indikationer på att det finns ett överskott av kontakttolkar inom vissa språk samtidigt som behovet ökar av teckentolkar.

För det femte avser vi att stärka finansieringen av närings- och innovationsutvecklingen – detta i stället för att, som regeringen gör, minska densamma. Likaså gäller det den exportfrämjande verksamheten. Om Sverige ska ha som mål att hävda sig i framtiden behövs det satsningar här och nu.

För det sjätte och slutligen väljer regeringen att fortsätta att bedriva Europas mest långtgående extrema och mycket kostsamma massinvandringspolitik. Regeringens ökade anslag på närmare 1 miljard kronor till utgiftsområde 8, anslaget 1:2, kan med fördel bytas ut mot en skärpt och betydligt ansvarsfullare invandringspolitik i likhet med vad som är norm ute i Europa.

Vi menar alltså att om Migrationsverkets prognoser över den ökade tillströmningen av ensamkommande barn stämmer är det upp till rege-

ringen att komma med förslag om en effektivisering av den verksamhet som kan härledas till anslaget.

Med detta yrkar jag bifall till SD:s motion Fi14.

Anf. 44 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Jag vill bara i all korthet redogöra för utskottets förslag till beslut, särskilt i den enda lilla del där det skiljer sig något från regeringens proposition. Ändringsbudgeten är ju närmast teknisk i vissa avseenden och det gäller möjligtvis även utgiftsområde 22 Kommunikationer. Men där finns en ändring i förhållande till regeringens förslag där det ursprungligen var föreslaget och även framgick av trafikutskottets yttrande att statens åtagande att upprätthålla flygtrafik mellan Östersund och Umeå skulle upphöra.

Nu inträffade det under ärendets beredning här att staten samtidigt säkrade flygtrafiken mellan Östersund och Umeå. Då tyckte onekligen ett till min glädje enligt utskott att det verkade konstigt, alldeles oavsett vilken utgångspunkt man hade som parti, att hamna i en konflikt i den frågan. Därför har vi i enighet i stället föreslagit att eftersom staten genom Trafikverket just har säkrat flyget mellan Östersund och Umeå tar vi inte ställning i någon annan riktning, i alla fall inte den här gången utan återkommer till frågan om det skulle vara möjligt och finnas anledning.

Vi skriver om vikten av goda transportsystem, positiv regional utveckling och sådant och avstyrker rent tekniskt punkt 13 i propositionen till förmån för att låta trafiken fortsätta så som staten just har säkrat att den ska få göra.

Anf. 45 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Socialdemokraterna har valt att inte väcka någon partimotion. Vårändringsbudgeten är som sagt ett tekniskt dokument.

Regeringens förslag att det statliga åtagandet för flygsträckan Östersund–Umeå skulle upphöra, som tidigare talare nämnde, fick de socialdemokratiska norrlänningarna, inklusive mig själv, att motionera i frågan. Vi kunde konstatera att vi hade ett brett stöd i riksdagen för att flyget mellan Östersund och Umeå även i framtiden skulle ha en särställning och att det statliga ansvaret skulle finnas kvar.

När jag debatterade frågan med ansvarig minister, Elmsäter-Svärd, fick jag klart för mig att ministern inte kunde se att det skulle finnas någon orsak till att just denna flygsträcka skulle ha en särställning. Grundat på ett väldigt osäkert och framför allt undermåligt beslutsunderlag, grundat på en resandeundersökning som man gjorde under 15 dagar, lägger regeringen fram ett förslag till riksdagen som definitivt skulle riskera det framtida flyget mellan just Umeå och Östersund.

Ministern hänvisade till att frågan mycket väl kan avgöras i Trafikverket. Vi menade att frågan är för viktig för att den ska hänvisas till en myndighet.

Orsaken till att just den här flygsträckan har en särställning och att den är av speciell betydelse för invånarna i Jämtlands län är att vi har vårt regionsjukhus i Umeå. På 80-talet tog man det beslutet för att Umeå skulle ha ett underlag av patienter. År 1993 beslutade riksdagen att staten skulle trygga en grundläggande flygtrafik mellan Östersund och Umeå och också tillskjuta medel för att den skulle säkras.

Nu fastslår riksdagen igen att det statliga åtagandet ligger fast för flygsträckan mellan Östersund och Umeå och att den ska upphandlas. Om ett annat beslut ska fattas ska det tas först här i riksdagen. Det tycker vi naturligtvis är väldigt positivt.

Genom att samtliga partier – hittills i finansutskottet, för vi har ju inte röstat om detta ännu – väljer att stödja vår linje att avslå regeringens förslag slipper vi förhoppningsvis gå igenom den här rundan igen om fyra år, då vi nu väljer att avslå regeringens förslag utan några passusar om att vi eventuellt ska upphandla eller att det här inte skulle vara nödvändigt. Vi föreslår kort och koncist att riksdagen ska avslå regeringens förslag. Det tycker vi är väldigt bra.

Med det vill jag passa på att önska alla i kammaren, talmannen och kamraterna i utskottet en skön sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 10 §.)

7 § Årsredovisning för staten 2010

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2010/11:FiU33
Årsredovisning för staten 2010 (skr. 2010/11:101 och redog.
2010/11:RR4).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 10 §.)

8 § (forts. från prot. 120) Anmälningssplikt vid idrottsarrangemang (forts. JuU28)

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Vårändringsbudget
för 2011*

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

Anf. 46 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! För mig som själv är fotbollsintresserad och politiker är det viktigt att fokus nu inte sätts på en enskild händelse eller att alla skyl-
ler på varandra så fort något går fel. Fokus ska vara på vad som kan och
borde göras för att minska våld på våra arenor. Det är skillnad på sup-
portrar och kända våldsverkare. Det är de senare debatten ska fokusera
på.

Det har kommit flera förslag på hur man ska kunna stoppa huliganer-
na, exempelvis upprätta register och förlänga tiden för tillträdesförbud.
Likaså att tillträdesförbud ska kunna gälla vid andra tillfällen, såsom
ishockeymatcher, eller på andra platser, såsom krogar där risksupportrar
brukar träffas. Biljetterna ska kunna göras personliga och fotografering
ska kunna ske vid entrén.

Andra förslag som diskuterats är anmälningssplikt, sittplatskrav, att
riskmatcher ska spelas tidigare på dagen och att man ser över övervak-
ning och alkoholservering inne på arenorna. Polisen sade vid den debatt
som anordnades tidigare i våras att personer som är så fulla att de nekas

inträde till nattklubbar vid Stureplan släpps in på fotbollsarenor och Globen. Som ni ser finns det flera viktiga förslag som diskuteras.

Några av dessa förslag tror jag mer på, men oppositionen verkar ha glömt att det inte är vi som ska tro utan en utredare och de parter som ingår i samverkansgruppen. Det behövs en översyn av all lagstiftning och det behövs en samsyn på det som presenteras. Alliansregeringen gav därför en särskild utredare i uppdrag att fungera som nationell samordnare för att motverka brottslighet i samband med idrottsevenemang.

Utredare Per Unckels uppdrag är att med utgångspunkt i dagens lagstiftning pröva alla tänkbara åtgärder, förbättra samverkan och säkerställa att alla berörda parter tar sitt ansvar för att nå framgång. Samtidigt ingår i hans uppdrag att identifiera eventuella hinder och problem. Jag har själv varit kritisk till att utredningstiden är så lång, men utredaren har själv sagt vid upprepade tillfällen att han kommer att lägga fram delbetänkanden så fort det finns en samsyn och frågan är ordentligt utredd.

Unckel har fått ett brett utredningsuppdrag, och jag rekommenderar verkligen oppositionen att läsa utredningsuppdraget. Oppositionen verkar ha hängt upp sig på att anmälningssplikt inte omnämns i utredningsdirektivet, men ni slår in öppna dörrar. Vi är flera partier som har ställt oss positiva. Utredaren har själv sagt att han ska titta på frågan och av direktivet framgår inte att det inte skulle utredas. "Utredaren ska analysera och vid behov lämna förslag till vad som krävs för att idrottsarrangemang ska kunna genomföras på ett tryggt och trivsamt sätt."

Socialdemokraterna har fört fram att anmälningssplikt ska ha en särställning i denna utredning och att denna ska utredas framför alla andra tänkbara lösningar. Man kan inte tolka utskottsinitiativet på annat sätt. Ni tittar glatt på England och hänvisar dit i tid och otid. Det som Socialdemokraterna och övriga oppositionen, som denna gång förutom av Vänsterpartiet och Miljöpartiet även består av Sverigedemokraterna, inte verkar ha förstått när de hänvisar till England är att de har löst problemet genom ombyggnad av sina arenor som till stor del finansierats av staten och att de tyvärr i dag inte har någon supporterkultur att tala om längre då det har blivit så dyrt att gå på fotboll i England.

Det är också viktigt att komma ihåg att frågan om anmälningssplikt väcker frågor om grundlagsfästa rättigheter, såsom rörelsefrihet, och därför kräver noggranna avvägningar. Därför är det viktigt med utredning, därför är det viktigt med en remissomgång och att Lagrådet får titta på förslaget.

Oppositionen verkar anse att lagstiftning kan ske, jag citerar ur utskottsinitiativet, "ganska omedelbart". Vad de lägger i detta uttryck är dock inte alls klart. De säger att de vill att anmälningssplikt ska vara förenlig med grundlag och Europakonvention men verkar själva vilja använda den ganska vitt och brett. Återigen ett citat från utskottsinitiativet: "Inför anmälningssplikt för personer med tillträdesförbud eller som dömts för våldsbrott eller ordningsstörningar relaterade till idrottsevenemang." Alla dessa personer, alla sporter inkluderas om vi nu ska läsa utskottsinitiativet som fan läser Bibeln. Det är så oppositionen verkar läsa utredningsdirektivet.

Jag tycker att det är viktigt att vi vidgar debatten. Lösningen är inte anmälningssplikt enbart. De som tror det har inte förstått mycket av problemet. Situationen i Södertälje eller på andra ställen i landet visar en

ökad gängkriminalitet. Den visar att det finns många arga unga män. Det är nog tyvärr så att folk som inte är intresserade av fotboll har börjats dras till fotbollen, och de är där för att bråka. De har en önskan om att få känna samhörighet och att någon ser dem. Jag tror att man måste se fotbollsvåldet som ett samhällsproblem och ett uttryck för mer än en matchförlust.

Djurgården och några andra klubbar har sagt att de vill ha register över huliganer. Det är bra när klubbarna själva föreslår detta, och jag håller med om att det kan vara bra att stänga av huliganer. Malmö FF kommer att sätta upp nät vid sina ståplatser. Det är bra att klubbarna tar initiativ och testar olika metoder.

Den svenska fotbollsrorelsen präglas av ett stort ideellt engagemang, och det råder inget tvivel om att fotbollen är vårt lands största folkrorelseidrott. Allsvenskan ska vara för alla, och ingen ska vara rädd för att gå på en match.

Vi måste ta krafttag för att fotbollskulturen ska leva vidare. Det är viktigt att också se att fotbollsvåldet tyvärr signalerar otrygghet hos många unga och deras rop på uppmärksamhet. Det är inte enbart klubbarnas ansvar, inte bara polisens, utan alla måste komma överens. Annars är risken stor för att det blir svartvita lösningar, vilket inte gynnar alla oss som vill gå på fotboll och se den som en folkfest och ett familjenöje.

För mig är det tydligt att Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna mer botar symtomen än sjukdomen. Jag vill bota sjukdomen, och jag vill ha en stark supporterkultur där alla kan gå på fotboll utan att vara rädda. Då ska man inte hasta fram förslag utan ta tag i problemet från grunden.

Sverigedemokraterna sade i går att de inte ser någon skillnad mellan fotboja och anmälningssplikt. Detta förslag röstar även Miljöpartiet och Vänsterpartiet på. Det är tydligt att ni inte vet vad ni röstar för. Jag yrkar bifall till reservationen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Pia Hallström och Patrick Reslow (båda M).

Anf. 47 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! Det fotbollsrelaterade våldet och den fotbollsrelaterade brottsligheten är ett gissel för idrotten. Att några få förstör för alla fotbollssälskare är helt oacceptabelt. Framför allt är det inom elitfotbollen som det idrottsrelaterade våldet visar sig. Det kan röra sig om sammandrabbningar mellan olika falanger där våld är inblandat både innanför och utanför arenan. Till detta kommer också skadegörelse av olika slag som drabbar omgivningen. Lokaltrafiken sätts ur spel och det blir allmänna ordningsstörningar. Det har fått till följd att stora resurser måste läggas på polisinsatser och olika säkerhetsinsatser från klubbarnas sida.

Jag vill här och nu ge en stor eloge till våra fotbollsklubbar som genomfört ett fantastiskt förebyggande jobb dels genom samverkan, dels genom att ta ett stort ansvar för säkerheten vid arenorna. Nu är det vår tur att ta vårt ansvar. Med hjälp av lagstiftning kan vi ta ytterligare ett steg framåt.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

Trots olika åtgärder och genomförd lagstiftning är det bara att konstatera att idrottsrelaterad brottslighet främst inom ishockey och fotboll alltjämt är ett stort problem. Tillträdesförbudet som den socialdemokratiske regeringen införde 2005 var en viktig markering för att visa att våld och huliganism är oacceptabelt. Det visade sig snart att lagstiftningen inte var tillräcklig. Den borgerliga, moderatledda, regeringen införde förstärkningar i lagstiftningen 2009. Men redan 2007 när vi socialdemokrater hade insett att tillträdesförbudet inte var tillräckligt började vi föra fram frågan om anmälningssplikt. I samband med debatten 2009 kunde regeringen ha lagt fram förslag på anmälningssplikt för att komplettera tillträdesförbudet, men man valde att inte göra det.

Bara i år har hittills två allsvenska matcher fått brytas eftersom domare och spelare har attackerats på olika sätt. Det kan tyckas vara en tidsfråga tills någonting händer som innebär att människor blir allvarligt skadade eller ännu värre.

Herr talman! Som entusiastisk älskare av fotboll och före detta fotbollsspelare vill jag att fotbollen ska kännetecknas av härlig, varm stämning på läktaren och att publiken, fotbollssupportrar, spelare och domare ska känna trygghet på våra arenor. Föräldrar måste kunna ta med sina barn på en härlig fotbollsmatch utan att känna rädsla.

Nu är det dags att skärpa verktygen mot huliganism och införa anmälningssplikt. För oss är det en prioriterad åtgärd. Personer med tillträdesförbud eller som har dömts för våldsbrott eller ordningsstörning relaterade till idrottsevenemang ska beläggas med anmälningssplikt på polisstationer.

I stort sett alla politiska partier utom Moderaterna har tidigare efterlyst anmälningssplikt. Svenska Fotbollförbundet och Svensk Elitfotboll har tydligt uttalat sig för anmälningssplikt. Rikspolisstyrelsen har uttalat sig för anmälningssplikt. Därför tog vi socialdemokrater i justitieutskottet ett initiativ till att riksdagen ska göra ett tillkännagivande till regeringen om att snarast återkomma med förslag till lagstiftning om anmälningssplikt som ska träda i kraft 2012. Samtidigt har vi sagt, Caroline Szyber, i vårt initiativ att lagen ska utformas på ett rättssäkert sätt. Men Lagrådet kan inte titta på en lag som inte finns. Lagen måste fram först. Det är därefter Lagrådet tittar på den, innan den kommer till oss i riksdagen. Jag trodde att det var väl känt för Alliansen.

Initiativet kom i och med att jag på frågestunden så sent som torsdagen den 19 maj ställde en klar och tydlig fråga till justitieministern. Jag frågade om justitieministern är beredd att ta initiativ till att anmälningssplikt införs efter de ytterst tragiska händelser som har kantat fotbollen. Justitieministern kunde ha svarat ja eller nej. Svaret blev att regeringen har utsett en nationell samordnare, att det inte är en åtgärd eller ytterligare ett beslut i Sveriges riksdag som är det viktiga.

Är det inte här i Sveriges riksdag vi lagstiftar? Är det inte här i Sveriges riksdag vi också kan ta initiativ? Detta visar på passivitet från Moderaterna och justitieministern. Justitieministern har alla möjligheter i världen att ge utredaren Per Unckel ett tilläggsdirektiv att återkomma med ett förslag om en lag om anmälningssplikt snarast. Moderaterna vill inte. Vi kan inte vänta. Vi agerar.

Vi har möjligheten, rättigheten, att som riksdagsledamöter via utskottet ta ett så kallat självständigt initiativ inom ramen för vår verksamhet i

form av ett betänkande. Det kan handla om aktuella frågor i eller utanför riksdagen. Detta är en sådan fråga som väckt bestörtning och förtvivlan inom klubbarna, hos fotbollssupportrar och hos allmänhet och som massmedierna uppmärksammat stort.

Vi fick majoritet i utskottet för att lägga fram ett betänkande tack vare att jag som ordförande använde min utslagsröst. Med vårt initiativ fanns det en möjlighet för Centern eller Folkpartiet, som tidigare tydligt tagit ställning för anmälningssplikten, att markera vad de tycker och snabba på en process som fullständigt avstannat i den moderatledda regeringen. Men varken Centern eller Folkpartiet hade orken att stå emot Moderaternas passiva inställning. Om betänkandet faller i voteringen i kammaren i dag innebär det att en anmälningssplikt inte kommer att införas, kanske aldrig under den moderatledda regeringens tid. Förlorarna är fotbolls-klubbarna och supportrarna. Vem vinnaren är synes mer osäkert.

Helomvändningen för Centern och Folkpartiet får mig att tänka på det kristdemokratiska förslaget om en civilkuragelag. Där pekade också regeringen med hela handen mot att en lag skulle tas fram – eftersom ni tycker att det är så märkligt att en lag tas fram. Det fanns ett kristdemokratiskt förslag om att införa en lag om civilkurage. Att visa civilkurage är starkt även om makten heter Moderaterna, Johan Linander.

Herr talman! Jag älskar fotboll, men fotboll ska vara fri från huliganism. Anmälningssplikten är inte den enda åtgärden. Vi ser fram emot utredningens förslag. Men anmälningssplikten är en viktig åtgärd som riksdagen och regeringen kan besluta om. Därför kan denna riksdag i dag ta initiativ till att tillkännage för regeringen att snarast återkomma med ett förslag om anmälningssplikt som ska träda i kraft 2012.

Vill vi riksdagsledamöter visa på allvaret att motverka och bekämpa den idrottsrelaterade brottsligheten? Det är inte att slå in öppna dörrar, Caroline Szyber, det är att visa handlingskraft och att öppna dörrarna till trygga arenor, trygghet för supportrar, spelare och domare.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

I detta anförande instämde Christer Adelsbo, Elin Lundgren och Anna Wallén (alla S).

Anf. 48 HELENA BOUVENG (M) replik:

Herr talman! Först, Kerstin Haglö, vill jag vara väldigt tydlig att beträffande anmälningssplikten som vi i dag diskuterar säger både jag, utredaren och regeringen att det inte går att utesluta men att det krävs en väldigt seriös analys innan man lägger fram sådana förslag. Det ställer väldigt många frågor. Är det praktiskt genomförbart? Men framför allt väcker det också frågan om detta är förenligt med grundlagen.

Man skriver i sitt betänkande att frågan bör utredas men att en anmälningssplikt ska träda i kraft 2012, detta trots att det bedöms vara mycket svårt att förena anmälningssplikt med bland annat grundlagsfästa rättigheter såsom rörelsefrihet, Europakonventionen och kravet på att åtgärder av detta slag ska vara proportionerliga.

Frågan jag ställer till Kerstin Haglö blir naturligtvis: Vad händer om detta inte är förenligt med grundläggande friheter och rättigheter, om det strider mot grundlagen? Går det rent praktiskt ihop? Är det proportionerligt?

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

I motsats till vad Kerstin Haglö påstår har Per Unckel ett mycket öppet mandat att utreda, analysera och lägga fram förslag på både åtgärder och lagstiftning där de olika aktörerna tillsammans arbetar fram vad respektive aktör kan bidra med.

Jag ställer frågan till Kerstin Haglö: Varför är man inte beredd att låta den redan tillsatta samordnaren göra sitt jobb och lägga fram förslag som skapar en helhet gentemot huliganismen?

Anf. 49 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Helena Bouveng låter det som att hon redan vet hur lagen ska se ut.

Jag trodde att det initiativ vi tar nu handlar om att utredaren ska komma fram med ett lagförslag. Först därefter kommer Lagrådet att pröva just precis det som Helena Bouveng säger, det vill säga våra grundläggande lagar och rättssäkerheten. Sedan får vi lagen här på riksdagens bord. Jag trodde att Helena Bouveng kände till att gången är sådan.

Vad gäller Per Unckel och hans uppdrag sade han själv i Svenska Dagbladet i början på maj att det inte ingår i hans direktiv att titta på frågan om anmälningsskyldighet.

Däremot sitter Per Unckel nu och tittar på tillträdesförbudet och att man kanske ska förlänga tiden där. Det har jag hört att han har sagt. Jag har också hört att han vill titta över det här med registret.

Det kan säkert vara mycket bra förslag som kan komma fram till, men här och nu vill vi se frågan om anmälningsskyldighet. Helena Bouveng glömmer syftet. Hon hamnar i detaljer och ska själv utreda frågan om en lagstiftning. Men syftet är att vi så snabbt som möjligt ska kunna komma åt dem som är de största bråkmåkningarna på våra fotbollsmatcher.

Helena Bouveng glömmer syftet!

Anf. 50 HELENA BOUVENG (M) replik:

Herr talman! Syftet tror jag inte att någon av oss här glömmer. Jag tror att vi är väldigt överens i kammaren i dag om att det krävs mer än vad som gjorts hittills vad gäller att motarbeta huliganism. Jag tror att du och jag, Kerstin Haglö, är helt överens om vikten av att du, jag, våra barn och alla människor ska kunna känna oss trygga och känna en glädje i att kunna gå på våra fotbolls- och hockeymatcher utan att känna annat än trygghet och glädje.

Syftet för oss och för regeringen är att detta är oerhört viktigt och att det behövs krafttag här och nu. Per Unckel har som sagt fått ett väldigt öppet mandat. Det är inte över huvud taget inte specificerat i hans direktiv vilka lagförslag eller åtgärder han ska komma fram till, utan han har ett väldigt öppet mandat. Det gick att läsa i Svenska Dagbladet i en artikel senast i förra veckan.

Jag ställer mig ändå frågande till Kerstin Haglö, för ni säger att det här bör utredas men att det ska träda i kraft. Kan ett så stort parti som Socialdemokraterna med någon typ av värdighet, om detta faktiskt strider mot grundlagen, säga att det ska kunna träda i kraft redan 2012? Det är för mig väldigt naivt. Vet man inte om att det krävs rätt mycket om det krävs en grundlagsförändring?

Jag ställer fortfarande frågan till Kerstin Haglö: Är det vettigt att lägga fram ett sådant förslag om att lagen prompt ska träda i kraft 2012?

Prot. 2010/11:121
22 juni

Anf. 51 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Helena Bouveng förstår jag att det är grundinställningen till anmälningssplikt som det här handlar om. Moderaterna vill inte ha anmälningssplikt. Din partikollega Krister Hammarbergh har tydligt varit ute och sagt att det här inte är ett bra förslag.

Därför förstår jag egentligen inte varför Helena Bouveng står här och försöker försvara att visst ska vi kunna ta fram det här med anmälningssplikt. Jag förstår inte det, för grundinställningen är ändå från moderat håll att ni inte vill ha någon anmälningssplikt. Det är det vi har hört hela tiden, Helena Bouveng.

Även om, i din värld, Per Unckel kommer fram med ett sådant förslag kanske 2013 som sedan kanske träder i kraft 2014–2015 är det ju inte säkert att den moderatledda regeringen säger ja till det. Ni är ju emot anmälningssplikten, och ni har fått med er Centern, Folkpartiet och Kristdemokraterna.

Anf. 52 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Jag måste säga att Kerstin Haglös anförande var en sammanblandning av allt möjligt, och man kan ifrågasätta om hon efter nio år i riksdagen känner till hur lagstiftningsprocessen går till.

Vi har här i dag inte en debatt om huruvida det ska införas en anmälningssplikt eller inte. Vi har en debatt om huruvida regeringen ska lägga fram en proposition till riksdagen, oavsett om utredaren kommer fram till att det behövs anmälningssplikt eller inte, oavsett vad remissinstanserna svarar i remissrundan och oavsett vad Lagrådet svarar på lagrådsremissen.

Ni tycker inte att regeringen ska lyssna på utredaren. Ni tycker inte att regeringen ska lyssna på remissinstanserna. Ni tycker inte att regeringen ska lyssna på Lagrådet. Det är ju inte så att Lagrådet granskar *efter* att propositionen har lämnats till riksdagen. Lagrådsremissen kommer före propositionen.

Jag skulle vilja ha svar från Kerstin Haglö på en väldigt enkel fråga, en så enkel fråga att det inte går att undvika att svara på den.

Om Lagrådet i lagrådsremissen, låt oss säga någon gång under nästa år, säger att nej, vi tycker inte att det här förslaget klarar proportionalitetsprincipen, för behovet uppväger inte de inskränkningar som kommer att ske och att Lagrådet därför avråder från ett införande av den här typen av lag – tycker Socialdemokraterna ändå att regeringen ska lägga fram en proposition till riksdagen?

Anf. 53 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Johan Linander, jag undrar vem som blandar ihop vad här. Om Johan Linander hade lyssnat på mitt anförande hade han hört att steg ett är att man tar fram en lag. Därefter tittar Lagrådet på den innan den kommer till Sveriges riksdag. Det är väl då först som Lagrådet kan pröva både våra grundlagar och rättssäkerheten utifrån detta.

Jag vet inte vad Johan Linander står och hummar om, men det kan han ju svara på sedan.

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

Nej, Johan Linander, det vi har sagt i vårt initiativ är precis att detta ska tas fram på ett rättssäkert sätt. Vi har också sagt att vi vill ha en lagstiftning. Det är det uppdrag vi ger till utredaren: Ta fram en lagstiftning!

Ni målar upp det ena hindret efter det andra, precis som att ni redan i era huvuden hade lagstiftningen klar. Jag ser inte de hinder ni ser. Jag ser många möjligheter med detta, Johan Linander. Jag förstår inte att du sätter upp så mycket hinder innan du har sett en lagstiftning, Johan Linander. Det är klart att vi ska titta på hur Lagrådet ställer sig till lagstiftningen. Så gör vi väl alltid, Johan Linander.

Anf. 54 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Det Kerstin Haglö nu sade var väldigt klagande. Hon har inte förstått vad hon själv håller på att rösta igenom. Det är alldeles tydligt.

Lyssna nu! Lagrådet granskar inte någon färdig lag. Lagrådet granskar en lagrådsremiss som skickas av regeringen till Lagrådet innan propositionen är skriven. Då kommer Lagrådet med sina synpunkter. Om man inte har förstått den gången är det klart att jag förstår att man kan hamna så snett som ni har gjort i detta utskottsinitiativ.

Vad ni säger är nämligen att regeringen ska lägga fram ett förslag. Ni har alltså redan bestämt er för att det ska komma fram en proposition till riksdagen. Det är det direktiv ni ger till regeringen, och kommer inte regeringen att följa det kommer ni att anmäla till konstitutionsutskottet att regeringen inte gör som riksdagen har gett direktiv om.

Då är det dock för sent. Då har Lagrådet redan haft frågan hos sig, innan propositionen kommer till riksdagen. Vad ni säger är inget annat än att oavsett om Lagrådet säger nej eller ja ska propositionen till riksdagen. Det är precis det ni säger och tänker rösta för i eftermiddag – utan att ens ha förstått det själva.

Jag skulle vilja vända mig till Christer Adelsbo, som kommer senare på talarlistan, och fråga: Kan du i ditt anförande förklara – jag förstår nämligen att det är svårt på två minuter – hur man ska kunna lyssna på Lagrådet efter att propositionen har lagts fram i riksdagen? Det skulle jag vilja ha svar på.

Sedan vill jag, eftersom denna fråga var för svår, ställa en annan fråga till Kerstin Haglö. Två allsvenska matcher har brutits i år. Hade de inte blivit avbrutna om vi hade haft en anmälningsplikt på plats?

Anf. 55 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Ditt minspel och de gester du håller på med just nu, Johan Linander, och ditt sätt att hamna i detaljer tycker jag är ett mycket dåligt försvarstal från den man som varit ute i massmedierna och krävt anmälningsplikt och krävt att den snarast ska införas. Nu hamnar du i en annan ställning, Johan Linander. Du sitter nämligen i knäet på Moderaterna och har ingen handlingskraft. Det är sanningen. Därför hamnar du i detaljer.

Jag känner mycket väl till hur ärendet kommer fram till riksdagen. Du lyssnar inte på vad jag säger. Du lyssnade inte på vad jag sade om när Lagrådet kom in. Jag sade inte att Lagrådet kommer in efter att vi har ärendet här i riksdagen. Förminska mig inte, Johan Linander! Du står här

och håller ett försvarstal därför att du säger en sak inne i riksdagen och en helt annan sak till massmedierna. Det är sanningen, Johan Linander.

Prot. 2010/11:121
22 juni

Anf. 56 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! På Kerstin Haglö låter det som att hur många som helst har omhändertagits av polisen. Värt att notera är att det under 2010 var endast 0,002 procent av den allsvenska publiken som omhändertogs av polisen.

Din retorik, Kerstin Haglö, gör att helt fel personer dras till fotbollen. På nätet finns flera upprop just mot denna hets av olyckskorpar som finns både i medierna och även tydligt hos flera politiker som vill fokusera på ett större problem än vad det är. Jag tipsar dig om att gå in och läsa på positivlaktarkultur.se. Det är en sajt som flera klubbar ställer sig bakom och som vill visa på en bred bild där fotbollen inte bara är en problem-idrott. Man kan inte heller påvisa att antalet våldsdåd inne på arenorna faktiskt har ökat, utan snarare har de minskat under den växande läktarkultur som har vuxit fram med ökade publiksiffror.

Det jag fortfarande inte riktigt förstår är att ni vill att anmälningsplikt ska ha en särställning framför allt annat. Du som är så påläst, Kerstin Haglö – jag skulle gärna vilja veta vilka andra åtgärder än anmälningsplikt som ni tycker om. Jag har inte läst i medierna hur ni ser på sittplatskravet och personliga biljetter. Om man nu ska diskutera hela problemet skulle jag alltså vilja veta vilka andra åtgärder än anmälningsplikt Socialdemokraterna står bakom.

Anf. 57 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Vi ser fram emot utredarens förslag, Carolina Szyber, och vi tänker ta ställning när han lägger fram de övriga förslagen – både vad gäller om han vill förlänga när man har tillträdesförbud eller om han vill se till att man ska få tillgång till register med mera. Då ska vi ta ställning till det.

Anmälningsplikten har vi drivit sedan 2007.

Förminska inte våldet inne på arenorna och utanför dem, Carolina Szyber! Det var just det Carolina Szyber nu gjorde – hon förminskade det. De som ställer till bråk gör det kanske gång på gång. Det är därför de får tillträdesförbud. De kanske också döms för den brottsliga handling de har gjort. Så är det. Jag sade till dig att det är med värme och glädje jag vill att man ska kunna sitta på läktarna och se en fotbollsmatch. Förminska inte det våld som finns! Förminska inte att två matcher har fått ställas in! Gör inte det! Det är syftet: att anmälningsplikten skulle kunna vara en tillgång till ett tillträdesförbud.

Anf. 58 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! För det första heter jag Caroline Szyber. För det andra tror jag att du har missat oss i medierna. Du nämnde nämligen bara Centern och Folkpartiet. Vi i Kristdemokraterna har också ställt oss positiva till att man ska utreda anmälningsplikt. Det är det första förtydligandet.

Sedan skulle jag vilja säga följande: Per Unckel har sagt att han ska åka till England för att titta hur det ser ut där. Jag förminskar inte bilden, utan jag breddar den. Jag ser inte detta enbart som ett problem som sker inne på läktarna och utanför dem, utan jag ser det som ett samhällspro-

*Anmälningsplikt vid
idrottsarrangemang*

blem. Vi har väldigt många unga och arga i dag som har dragits till denna kultur.

När ni pratar om anmälningssplikt och vad ni lägger i det, och när ni hänvisar till England i tid och otid, skulle jag alltså vilja veta hur ni tolkar det engelska exemplet. Det är nämligen väldigt olika. Vissa säger att det engelska sättet egentligen enbart gäller på landskamper, det vill säga EM och VM, och vissa andra säger att det gäller för alla olika fotbollsmatcher. Det som har framkommit i medierna är dock att det framför allt är avstängningar när det är landskamper som har gällt.

Ni hänvisar alltså till England i tid och otid, men jag fick inte riktigt svar på frågan huruvida ni är för personliga biljetter och huruvida ni vill ha ett sittplatskrav eller inte. Dels kan jag alltså upprepa den gamla frågan, och dels skulle jag vilja veta hur ni ser på anmälningssplikt. Ni vill att en utredare ska utreda, men om ni tycker att det här är så bra måste ni också själva ha tankar på hur ni ser att detta skulle lösas och hur ni vill att lagstiftningen ska se ut.

Så gör nämligen vi när vi säger att vi vill ha en civilkuragelag. Vi vet mycket väl hur vi vill att en sådan lagstiftning ska se ut. Vi säger inte bara saker som låter bra, vilket Socialdemokraterna verkar göra när de talar om anmälningssplikt.

Anf. 59 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Nu är det inte så att jag i tid och otid talar om England. Jag säger att det finns länder som har infört detta runt om i världen, där det också har varit bra.

Sedan vet inte jag om detta med anmälningssplikt är något helt nytt. Vi har i dag anmälningssplikt för dem som har reseförbud. De som inte är anhängna eller häktade men som är misstänkta för brott får tillsammans med ett reseförbud anmälningssplikt. De kan få komma till en polisstation kanske tre gånger i veckan. Jag förmodar att en som har tillträdesförbud inte skulle det, för jag tror att man går på hemmamatcher och bortamatcher.

Jag hörde i går att ni stod här och sade att man i så fall skulle låsa in och frihetsberöva folk. Jag tror att det finns andra möjligheter, utan att frihetsberöva folk. Vi frihetsberövar ju inte dem som har reseförbud, så varför skulle vi frihetsberöva en som ha tillträdesförbud med anmälningssplikt?

Man ska bara anmäla sig någonstans på en polisstation. När det gäller reseförbud talar man om vilken polisstation anmälningssplikten gäller.

Jag kan ställa en fråga till Caroline: Finns det några garantier för att Per Unckel ska lägga fram ett förslag om anmälningssplikt? Har Kristdemokraterna fått en sådan garanti? Det är just därför vi tagit initiativ i denna fråga. Moderaterna kommer att säga nej.

Anf. 60 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill ta upp några av de frågor som finns i det utskottsinitiativ i justitieutskottet som vi nu diskuterar.

Redan under 2007 fick Datainspektionen frågan från Föreningen Svensk Elitfotboll, som är en intresseorganisation för fotbollsklubbarna i allsvenskan och superettan, om möjligheten att spara och sprida uppgifter om avstängda supportrar för att hindra dessa att ta sig in på evenemang.

Datainspektionen påpekade att den bästa lösningen vore att klubbarnas möjligheter att få upprätta register över huliganer regleras i särskild lagstiftning.

Herr talman! Jag tar upp den här aspekten, för jag tycker att det är viktigt att känna till att det här inte är en fråga som kom upp under en eftermiddag under våren. Det här är en fråga som har varit väl känd för Alliansens ledamöter även under föregående mandatperiod, fast med olika ingångsvinklar.

Då talade Datainspektionen om för regeringen att dess utredare borde ta upp frågan i den pågående utredningen om ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang. Inget hände. Det gick två år, och under 2009 ställde Djurgårdens IF frågan till Datainspektionen om möjligheten att hantera personuppgifter för avstängda supportrar. Datainspektionen svarade att klubben måste ansöka om undantag från personuppgiftslagen, vilket Djurgården gjorde och beviljades undantaget. Datainspektionen har alltså sagt ja till klubbens ansökan om att få upprätta ett register över huliganer för att hindra dessa från att komma in på klubbens matcher.

Det är viktigt att veta att det är ett undantag, för den här typen av inskränkningar är det viktigt att hantera på ett sådant sätt att de inte blir permanenta förrän de har testats ordentligt. Det undantag som Datainspektionen beviljade gäller till och med den 30 juni 2013. Expertmyndigheten kommer under tiden fram till 2013 att följa upp hur registret har använts och vilken effekt det har fått.

Herr talman! Det är viktigt att känna till den här historieskrivningen så att vi hanterar frågan på ett sätt som det anstår en lagstiftande församling. Vi har under tiden blivit vittne till en hel del händelser. Det är bra att veta – där håller jag med de ledamöter i utskottet som har sagt det – att det inte är många enskilda fall. Jämfört med andra evenemang som musikfestivaler, till exempel Hultsfredsfestivalen, är antalet incidenter inte särskilt stort. Men det har ändå skapat så mycket reaktioner, inte bara från publiksidan utan även från de spelare som deltar, att vi har fått ett öppet brev från de allsvenska lagens lagkaptener där de kräver från dem som vill vara en del av fotbollsfamiljen att de sköter sig. Våldet har eskalerat, och man har blivit tvungen att avbryta två matcher, skriver de i sitt öppna brev. Alla allsvenska herrfotbollslagens lagkaptener har skrivit under detta. Det är mycket viktigt att veta.

Det här ska vi inte göra för vår egen skull, utan det här ska vi göra för att vi tillsammans ska se till att fotboll även fortsättningsvis kan vara en glädjekultur och ge en möjlighet till inblick i samhället för alla människor som bor i Sverige. Det är en positiv ingång, en del i att vara en del av samhället.

Vilka övriga åsikter har det förts fram? Det har i tid och otid tagits fram förslag, man har till och med domar på det, att till exempel klubbarna ska få betala för insatser som polisen gör kring arenorna. Det har av och till tagits upp frågor från diverse håll, däribland moderata ledamöter, om anmälningsplikt. Men vi har inte riktigt, som katten kring het gröt, tagit till oss informationen. Det får inte gå ytterligare fyra år. Sedan 2007 då den här frågan och liknande frågor var uppe har det inte hänt särskilt mycket.

På vilket sätt har vi då formulerat oss i den text som riksdagen kommer att ta ställning till senare i dag? Det handlar om att regeringen snar-

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Anmälningsplikt vid
idrottsarrangemang*

ast ska återkomma med ett förslag om anmälningssplikt som ska kunna träda i kraft. Det står i det förslag som vi alla kommer att kunna rösta om senare i dag att regeringen snarast ska återkomma med ett förslag.

Det här kan man naturligtvis dra långa växlar på och säga att regeringen ska komma med ett förslag där regeringen redan är låst till att det ska vara anmälningssplikt och så vidare. Men sakfrågan handlar i grunden om att vi tycker att regeringen har gjort för lite på det här området, inte för mycket.

Jag kommer att svara på frågor om ledamöter begär replik, och då kommer jag att komplettera det jag har sagt fram till nu.

Jag vill avsluta, herr talman, med att ta upp en annan aspekt av frågan, och det är rättssäkerhetsgarantierna. Rättssäkerhetsgarantier är oerhört viktiga för att vi inte ska förstöra den konsensus som finns om att medborgare ska garanteras sina fri- och rättigheter. Med tanke på rättssäkerheten och hur politiker och Svenska Fotbollförbundet har uttalat sig i frågorna är det viktigt att agerandet går lagom snabbt; det får inte gå för fort. Det är därför regeringen nu får tid på sig att hantera frågan. Det ska ändå gå skyndsamt så att det inte uppstår den typen av scenarier som Svenska Fotbollförbundet på debattplats i en dagstidning har målat upp. Det finns en risk att det här urartar. Vi har redan sett hur det kan gå till. Det är några fåtal det handlar om, och det är inte heller att jämföra med den typen av inskränkningar på individen som alliansregeringen tidigare har gjort trots att människor inte varit mer än misstänkta för brott. Då har man kunnat gå in med rejäla inskränkningar av rättssäkerheten och den personliga integriteten. Här handlar det om människor som – och det är en stor skillnad jämfört med människor som knappt är misstänkta för brott men där regeringen gång efter annan tagit till inskränkningar – faktiskt har visat att de är beredda att göra rätt så mycket för att förstöra den positiva läktarkultur som jag och många med mig här i kammaren är en del av och vill fortsätta att vara en del av.

I detta anförande instämde Christer Adelsbo, Kerstin Haglö och Elin Lundgren (alla S) samt Jan Lindholm (MP).

Anf. 61 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Jag brukar hylla er, Miljöpartiet och Mehmet Kaplan, för att ni håller de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna högt. I många frågor som vi debatterar i justitieutskottet görs en avvägning mellan de brottsbekämpande ändamålen och de grundlagsskyddade rättigheterna och inte minst integritetsfrågorna. I dessa frågor har vi många gånger haft samma uppfattning. Men nu tycks ni ha hoppat ned i den socialdemokratiska grumliga tunnan och vill inte längre lyssna på det organ vi har för att titta på om ett lagförslag är i enlighet med våra grundlagar, det vill säga Lagrådet.

Om ni nu är för att utredaren ska utreda en anmälningssplikt tycker jag att ni skulle ha lagt ett utskottsinitiativ om det. Men ni nöjer er inte med det, utan utskottsinitiativet säger att regeringen, precis som du sade i ditt anförande, ska återkomma med en proposition. Propositionen skickas till riksdagen efter att Lagrådet har lämnat sitt svar på lagrådsremissen. Det är jag helt övertygad om att Mehmet Kaplan har kunskap om. Det betyder alltså att även om Lagrådet starkt avråder från att lägga fram en sådan

lagstiftning tvingar ni med utskottsinitiativet regeringen att ändå komma med en proposition till riksdagen. Tycker Mehmet Kaplan att det är en rimlig ordning?

Kerstin Haglö sade här i ett tidigare replikskifte att hon inte tror att anmälningsskyldighet skulle vara en inskränkning i de grundlagsskyddade rättigheterna, i det här fallet regeringsformens 2 kap, 8 § om rörelsefrihet. Instämmer Mehmet Kaplan och Miljöpartiet i att anmälningsskyldighet inte skulle ingå i den försäkran som alla svenska medborgare har att ha friheten att förflytta sig inom riket och att lämna det?

Anf. 62 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Johan Linander som alltid brukar vara väldigt klar och tydlig, och det tycker jag att du är nu också.

Jag ska svara på de två frågorna och sedan avrunda med en tillbakablick på hur vi har debatterat i de här frågorna. Det tror jag kommer att vara nyttigt, inte bara för Johan Linander utan även för alla som lyssnar.

När det gäller den tidigare talaren hade det varit lämpligt om hon hade kunnat svara på frågan. Men när det gäller anmälningsskyldighetens överensstämmelse är det naturligtvis så att när regeringen har gjort en grundlig genomgång kommer vi att lyssna på den. Om man kommer fram till att det inte överensstämmer med den intention som finns i grundlagen, och som är den vi ska följa, är Miljöpartiet naturligtvis inte främmande för att hantera frågan så att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Det är därför vi inte har skrivit en färdig lagtext här. Det går att göra det, men vi har inte gjort det. Och det är regeringen som ska återkomma. Det är det första.

Det andra handlar om Lagrådet. När de har sagt sitt enligt den ordning som Johan Linander redogör för är det fortfarande så att även om regeringen återkommer till riksdagen med den exakta ordalydelsen, som delvis låser fast regeringen vid ett tillvägagångssätt, kommer inte regeringen att säga: Nu har vi gjort precis så som ni sade. Så tydlig är inte texten att de ska göra på ett särskilt sätt, utan de kommer att kunna ha en väldigt bred repertoar av instrument för att kunna hantera frågan. Då får vi ta ställning till det som riksdag, och det kommer också Johan Linander att få göra.

Frågan om rättssäkerhetsgarantier och tidigare hantering kommer jag att ta upp i nästa replik.

Anf. 63 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Mehmet Kaplan kan även få återkomma till om han anser att anmälningsskyldigheten skulle falla in under regeringsformens 2 kap. 8 § om rörelsefrihet. Om man tvingar någon att vara på en viss plats vid en viss tidpunkt, är det då en begränsning av rörelsefriheten eller inte? Det skulle jag vilja ha svar på.

Sedan blir jag inte riktigt klok på vad Miljöpartiet menar. Först säger Mehmet Kaplan i sitt anförande precis det som står i betänkandet, nämligen att regeringen ska återkomma med en proposition om anmälningsskyldighet. Samtidigt säger Mehmet Kaplan, om jag förstår honom rätt, att regeringen ska bedöma om en anmälningsskyldighet behövs. Men om regeringen då gör bedömningen att detta inte skulle vara i överensstämmelse med regeringsformen och kanske har fått negativa reaktioner från remiss-

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Anmälningsskyldighet vid
idrottsarrangemang*

instanserna, utredaren och Lagrådet, kräver ni ändå att propositionen ska lämnas till riksdagen. Det är precis det som står.

Det kan ju bli en väldigt lustig situation här i riksdagen om en proposition är framlagd och ingen parti står bakom den. Det skulle vara nästan världsunik, men det kan faktiskt bli följden om vi ska jobba på det sätt som ni kräver enligt utskottsinitiativet.

Eftersom de finns de som tidigare inte har lyssnat ordentligt ska jag förtydliga att också Centerpartiet tror att anmälningsskyldighet kan behövas och vara ett bra steg för att hindra de allra värsta huliganerna från att ta sig in på arenorna. Det är ingen tvekan om det. Det har jag sagt många gånger tidigare, och jag kan säga det återigen. Men oavsett hur mycket man vill att något ska genomföras måste det utredas ordentligt, och alldeles speciellt när det handlar om inskränkningar i de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna. Jag och Centerpartiet anser nämligen att det här är en fråga som handlar om rörelsefriheten enligt regeringsformen 2:8. Tycker Miljöpartiet också det?

Anf. 64 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag kan egentligen instämma i slutdelen av Johan Linanders replik. Men det är en sak som jag inte kan hålla med om. Vi har inte utredningsresurserna, regeringen har dem.

Regeringen kommer att återkomma med en metod som syftar till att införa anmälningsskyldighet. Om det finns rättssäkerhetsgarantier i texten kommer vi att bifalla förslaget. Om det inte gör det kommer det heller inte att bli någon lag i den här frågan. Det är därför regeringen får tid på sig. Vi har inte skrivit att exakt så här vill vi att regeringen ska göra, förutom att det ska syfta till anmälningsskyldighet. Och det står på första sidan: att göra ett tillkännagivande till regeringen om att snarast återkomma med ett förslag om anmälningsskyldighet som ska kunna träda i kraft 2012. Man har alltså mer än ett år på sig. Det här kommer att kunna fungera. Jag tror att man har de resurserna.

Jag vill också blicka bakåt. Hur är det med rättssäkerhetsgarantier? Jag vet att Johan Linander är en av dem som förespråkar de frågorna i Alliansen. Ni var tidigare varit mot rättssäkerhetsgarantier när vi från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillsammans pekade på brister i lagförslaget förra gången frågan var uppe. Som jag nämnde i mitt anförande var det då i form av tillträdesförbud. Till exempel gavs åklagare möjlighet att fatta interimistiska beslut. Det är i och för sig bra, men samtidigt ställer det höga krav på rättssäkerheten. Och vi hade ifrågasättanden där. Vi tillmötesgicks inte, för vi var i minoritet.

Sedan saknar lagförslaget tillräckliga rättssäkerhetsgarantier ur andra aspekter. Där var frågan om folk som springer in på plan skulle kunna få upp till sex månaders fängelse. Vi ville att man skulle skilja ut dem som gjorde det och skälet för att de var på arenan.

Vi har alltid stått upp för de här frågorna. Och jag vet att också Johan Linander är en av dem som gör det.

Anf. 65 CHRISTER ADELSBO (S):

Herr talman! Jag har själv varit aktiv inom fotbollen i princip hela mitt liv som spelare, tränare, styrelseordförande och inte minst som sup-

porter. Det är därför som det känns oerhört tungt att se det ena fallet efter det andra där fotbollsfester förstörs av huliganer.

Huliganismen är ett gissel för svensk fotboll. Våldsamma upplopp, attacker på domare och spelare är något som förstör idrotten. Det är dock viktigt att fotbollssupportrar inte blandas ihop med de våldsverkare som enbart förstör för fotbollen och inte minst för de föreningar som de påstår sig stödja.

Fotbollen är en betydelsefull del i den svenska idrottsrörelsen. Med över 3 000 föreningar fyller fotbollen en viktig funktion för många människor, både som utövare och som åskådare. Därför är det viktigt att värna om fotbollen som sport och som ett nöje som ska vara tillgängligt för alla. Hela familjen måste kunna gå på vilken match som helst utan att behöva känna en rädsla för att hamna i ett huliganupplopp.

Herr talman! Vad kan vi då göra?

Redan när vi 2009 beslutade om ytterligare åtgärder mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang lyfte vi fram i debatten att förändringarna var bra men att de inte var tillräckliga. Det som vi bland annat lyfte fram var att det borde införas ett förbud mot att inneha pyrotekniska varor också utanför idrottsanläggningar. Vi pratade också om utökad och bättre kameraövervakning, men inte minst lyfte vi fram detta att vi borde införa anmälningsskyldighet vid idrottsarrangemang.

Varför tar då vi, V och MP detta utskottsinitiativ? Det är egentligen inte konstigt alls eftersom sju av åtta riksdagspartier har uttalat att anmälningsskyldighet är nödvändigt och viktigt.

Svenska Fotbollförbundet och Föreningen Svensk Elitfotboll har entydigt uttalat sig för anmälningsskyldighet. Rikspolisstyrelsen vill ha anmälningsskyldighet för huliganer. Vad vi också kan konstatera är att de flesta också är överens om att det bör införas så fort som möjligt.

Utredaren Per Unckel har inte fått direktiv att titta på frågan om anmälningsskyldighet – detta enligt hans eget uttalande för ett par veckor sedan.

Justitieminister Beatrice Ask och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth har uttalat sig i medierna att de är tveksamma till att införa anmälningsskyldighet.

Herr talman! Mot bakgrund av detta är det inte konstigt att vi tar ett utskottsinitiativ för att påskynda processen att kunna få till anmälningsskyldighet vid idrottsarrangemang.

Det som däremot är konstigt är Centerpartiets, Folkpartiets och Kristdemokraternas ställningstagande i denna debatt. Jag vill påstå att det är direkt anmärkningsvärt med tanke på de uttalanden som Johan Linander, Johan Pehrson och Caroline Szyber har gjort i samband med vårens incidenter.

Johan Linander, Centerpartiet, har bland annat sagt följande i medierna: ”Jag kräver att vi inför anmälningsskyldighet för huliganer, dagens lagstiftning är för tandlös. Centerpartiet kommer att ta upp frågan i alliansen, för att få fram ett förslag så snabbt som möjligt.”

Johan Persson, Folkpartiet, har bland annat sagt följande: ”Folkpartiet har drivit frågan länge om en anmälningsskyldighet för huliganer. Anmälningsskyldighet är en nödvändig åtgärd och det går inte att vänta två år, tills utredningen är klar.”

Caroline Szyber, Kristdemokraterna, har varit aktiv i frågan och har bland annat sagt: ”Kristdemokraterna kommer att arbeta för att besluts-

processen om tillträdesförbud till arenor ska gå snabbare. Det engelska systemet har fungerat bra, och jag ser inte att det är integritetskränkande.” Detta är från Carolines hemsida.

Med dessa uttalanden är det för mig en gåta att man från Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna inte står bakom betänkandet.

Herr talman! När jag hör från vissa håll att vi skulle slå in öppna dörrar blir jag konfunderad. Vi vet att nuvarande utredning inte har direktiv att titta på anmälningssplikt. Vi vet också att både justitieministern och idrottsministern är tveksamma till anmälningssplikt.

När samtidigt sju av åtta riksdagspartier har uttalat sig positivt till anmälningssplikt och Svenska Fotbollförbundet och Rikspolisstyrelsen är positiva tycker jag inte att vi slår in öppna dörrar. Det finns all anledning att agera i frågan.

Vi vill att frågan om anmälningssplikt utreds med prioritet och att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett förslag till anmälningssplikt.

Självklart ska anmälningssplikt utformas i enlighet med de regler som gäller i fråga om grundlagsfästa rättigheter enligt regeringsformen och europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Vi har dock inte råd att bara vänta på Per Uncfels utredning, som ska redovisas den 31 mars 2013, och hoppas att man där har tagit upp frågan om anmälningssplikt, vilket definitivt inte är någon självklarhet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Avslutningsvis kan jag inte låta bli att säga: Man har hört talas om partipiskan, men här kan vi se hur allianspiskan viner. Jag kan bara vädja till Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna att rösta på det de tror på och har drivit och inte som Moderaterna tycker.

I detta anförande instämde Kerstin Haglö, Elin Lundgren och Anna Wallén (alla S).

Anf. 66 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Christer Adelsbo är som socialdemokrat röd och jag som Centerpartist grön, men båda har vi ett himmelsblått hjärta. I det är vi åtminstone överens.

Jag vet att Christer Adelsbo led lika mycket som jag den 24 maj när Malmö FF:s match mot Helsingborg avbröts på grund av att det kastades smällare och att en person gick in på plan och attackerade Helsingborgs målvakt.

Christer Adelsbo talar enbart om anmälningssplikt, och jag vill därför fråga Christer Adelsbo om matchen inte hade blivit avbruten om den anmälningssplikt som Socialdemokraterna säger att de tog upp 2007 hade funnits.

Det här handlar inte om huruvida vi tror på anmälningssplikt eller inte. Precis som Christer Adelsbo säger är vi många partier som tycker att det är en bra idé.

Det utskottsinitiativet handlar om är att utredaren ska få i uppdrag att ta fram ett förslag, att regeringen inte ska lyssna på vad remissinstanserna säger och att regeringen inte ska lyssna om Lagrådet avråder från att

införa en sådan här lagstiftning. Vad utskottsinitiativet säger är att regeringen ska lägga fram en proposition oavsett vad utredaren kommer fram till, oavsett vad remissinstanserna svarar och oavsett vad Lagrådet säger.

Christer Adelsbo kan kanske svara på frågan som jag tidigare ställde till Kerstin Haglö men inte fick svar på. Tycker inte Socialdemokraterna att det är vettigt och rimligt att regeringen lyssnar på Lagrådet innan en proposition läggs fram i riksdagen?

Anf. 67 CHRISTER ADELSBO (S) replik:

Herr talman! Precis som Johan sade är vi MFF:are båda två. I dagens debatt är det väl det enda vi är överens om. Men det är alltid något, Johan!

Jag kanske inte borde säga det här, men du är som en liten papegoja, Johan. Du upprepar samma sak till oss alla, trots att du har fått svar. Mehmet var oerhört tydlig och förklarade hur det ligger till.

Det är ett förslag som vi vill ska komma fram, och du har själv sagt, Johan, att du tror på anmälningssplikt och att det är genomförbart. Du vill dessutom ha det snabbt.

Du slår knut på dig själv när du argumenterar mot något som du tror på, Johan. Du var kvick med att gå ut och tala om både din och Centerns ståndpunkt i denna fråga direkt efter den första incidenten.

Per Unckel har själv sagt att detta inte finns med i direktiven. En tjänsteman försökte visserligen släta över det och säga att det är fullt möjligt att utreda anmälningssplikten, men det finns ingen garanti.

När vi dessutom vet att Per Unckels uppdragsgivare, justitieministern och idrottsministern, är skeptiska kan vi börja ana lite ugglor i mossen.

Jag vet att Johan Linander är för anmälningssplikt. Känner du dig trygg med att det bara löper vidare? Nu har du chansen att se till att driva frågan så att sker något snabbare.

Anf. 68 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Utredaren har ett öppet direktiv, och han har nu sagt att utredningen också kommer att titta på anmälningssplikten. Men att man tittar på en fråga i en utredning betyder inte att man lägger fram ett förslag om att det ska genomföras.

Det normala hanteringssättet i en utredning är att man ser över och utreder om något ska genomföras eller inte. Den gången vill Socialdemokraterna inte ha längre. I stället ska utredningen komma fram till en viss sak och lägga fram förslag om det, oavsett om det är bra eller inte. Det tycker inte jag är en bra ordning, även om jag i grunden är för anmälningssplikt.

Det är tydligt i direktivet att utredaren fortlöpande ska komma tillbaka med delförslag. Alla förslag ska inte komma i mars 2013, utan utredaren ska komma med förslag fortlöpande. Det kan alltså gå precis lika fort med det direktiv vi redan har som med det ni nu önskar.

Det kan hända att jag upprepar mig, men eftersom jag inte får något svar tar jag mig friheten att ställa samma frågor igen.

Din partikamrat Kerstin Haglö kom med ett anmärkningsvärt påstående. Hon sade nyss från repliktalarstolen att frågan inte handlar om någon grundlagsskyddad fri- och rättighet och att den inte handlar om att inskränka rörelsefriheten.

Är det Socialdemokraternas uppfattning att en anmälningssplikt inte skulle inskränka rörelsefriheten enligt regeringsformen 2:8?

Tror inte Christer Adelsbo innerst inne att de åtgärder som Malmö FF nu kommer med i tiopunktsprogrammet är ännu viktigare än en anmälningssplikt?

Anf. 69 CHRISTER ADELSBO (S) replik:

Herr talman! Vad Kerstin Haglö har sagt eller inte får vi se i protokollet. Du kan ha misstolkat det.

Du nämner Malmö FF:s tiopunktsprogram. Alla åtgärder är självklart jättebra. När det gäller anmälningssplikten pratar vi om dem som har tillträdesförbud. Vi ska se till att de inte kan komma in på arenorna.

Frågan var uppe 2007; vi lyfte den igen 2009. Svenska Fotbollförbundet, Föreningen Svensk Elitfotboll, Rikspolisstyrelsen, ja alla menar att anmälningssplikt vid idrottsarrangemang är något positivt. Alla åtgärder är positiva. Det här är något som vi kan vara överens om – alla utom Moderaterna.

Du måste göra en kullerbytta. Du kan inte trivas med att argumentera mot något som du egentligen är för. Det är ofattbart att du kan argumentera på det sätt du gör.

Anf. 70 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Det sades att jag har sagt att jag tycker att England är ett bra exempel när det gäller anmälningssplikt. Christer Adelsbo får gärna visa mig var citatet är hämtat. Jag har aldrig sagt det. Jag har sagt att vi ska titta på Europa och på England. Vi kan titta på Tyskland och Holland också. De har en starkare läktarkultur.

Per Unckel har också sagt att han ska åka till England. Han har sagt att han ska titta på hur det har fungerat där. Något som jag fortfarande inte har fått svar på är hur ni tolkar lagstiftningen i England. Vilka andra åtgärder än anmälningssplikt ser ni?

Jag ser också fram emot protokollet. Jag antecknade under mitt replikskifte med Kerstin Haglö. Hon sade: Anmälningssplikt ska inte ses som frihetsberövande. Sedan sade hon: Vi har anmälningssplikt i dag.

Vi har anmälningssplikt för brottsmisstänkta där det finns en risk att de flyr från landet. Jag vet inte om jag tycker att jämförelsen är helt korrekt. Det kanske ni i S ska tänka över.

Hur tolkar ni den engelska lagstiftningen och vilka andra åtgärder ser ni? Ni har bara pratat om anmälningssplikt. Är ni för sittplatser? Är ni för personliga biljetter? Om ni är så fotbollsintresserade är det intressant att ni bara pratar om anmälningssplikt. Har ni inga andra åsikter?

Anf. 71 CHRISTER ADELSBO (S) replik:

Herr talman! Man lyssnar inte alltid på vad andra säger. I mitt anförande nämnde jag ytterligare två åtgärder som vi föreslog redan 2009, nämligen kameraövervakning och att man skulle kunna beslagta pyrotekniskt material redan utanför anläggningen. Det är två exempel.

Som jag just sade till Johan Linander är alla åtgärder bra. Nu pratar vi om en åtgärd som i princip alla tycker att vi borde införa.

Jag läste ur Svenska Dagbladet den 26 april. Du säger där att du är öppen för anmälningssplikt för att få bukt med huliganismen. Du sade

också: ”När det har gått så här långt, och till och med klubbarna själva och supportrarna tycker att det är ett problem, då är det nog det som behövs.” Du lade till: ”Det engelska systemet har fungerat bra, och jag ser inte det är integritetskränkande.”

Jag vet att Kristdemokraterna också har varit aktiva i den här frågan och tycker att detta är bra. Om ni också tycker att vi ska införa anmälningssplikt så snabbt som möjligt, tror du verkligen att vi kan få det genom den här utredningen trots att det inte finns med i direktivet? Moderaterna är skeptiska till detta. Tror Caroline Szyber ändå att detta ska kunna gå snabbt? Det vill ju också Kristdemokraterna.

Anf. 72 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Lika mycket som jag förminskar problemet kan jag känna att jag blivit förminskad i dagens debatt. Jag skulle uppskatta om mina utskottskolleger kunde uttala mitt namn rätt i fortsättningen.

Jag har sagt att vi ska se över hela problemet. Jag ska läsa upp ett stycke om hur det är i England eftersom jag tror att S behöver upplysas om det:

England har en separat idrottslagstiftning där anmälningssplikt är vanligt förekommande. I Premium League och Championship har det varit relativt lugnt kring matcherna, men polisen har haft vissa problem med firmor och grupperingar. I de lägre serierna förekommer en del bråk. Vid fotbolls-VM 2006 drog polisen in passen för ca 5 000 huliganer.

Per Unckel har sagt att han ska åka till England. Han har sagt att han ska titta på det engelska systemet och vara lyhörd. Jag har fått löfte om att det ska komma delbetänkanden, och jag har fått löfte om att det här ska ingå. Jag tycker inte att allt behöver stå explicit i ett utredningsdirektiv. Jag tycker att vi ska diskutera flera åtgärder.

Anf. 73 CHRISTER ADELSBO (S) replik:

Herr talman! Jag ber om ursäkt för uttalet av namnet. Det är svårt för oss som har lite ovanliga namn. Det är inget vi behöver trycka varandra i ansiktet.

Vi vet inte om vi ska göra exakt som England. Vi ska titta på England eftersom man där har haft anmälningssplikt sedan 2004. Man är nöjd med systemet. Svenska Fotbollförbundet och Rikspolisstyrelsen hänvisar till England. Om vi ska ha exakt samma system vet vi inte. Det system man har där innebär att de värsta busarna har tillträdesförbud – de som oftast ställer till de stora skandalscenerna. Det är det fåtalet personer vi vill se till inte släpps in.

Den som exempelvis vill titta på en match med Hammarby klockan 14.00 och har anmälningssplikt ska anmäla sig på en station en bit därifrån på det klockslaget så att det inte går att vara närvarande på arenan.

Vi ska påskynda framtagandet av anmälningssplikt vid idrottsarrangemang. Sju av åtta partier är positiva till det. Svensk Elitfotboll, Svenska Fotbollförbundet och Rikspolisstyrelsen ställer sig positiva till detta. Det är konstigt att vi inte kan få ett större stöd i kammaren än vad vi har fått.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

Anf. 74 PER BILL (M):

Herr talman! Jag hör till de föräldrar som inte vågar ta med barnen på derbymatcher i Stockholm. Vi tvingas vara kvar i Uppsala och titta på när Sirius spelar i division 1 norra. Det är inte så illa. Det är väldigt fridfullt. Men visst vore det kul att kunna ta med barnen på en match mellan AIK och vårt Djurgården.

Jag vill verkligen att vi gemensamt i den här kammaren hittar ett sätt att stoppa huliganerna. Det måste vara ett sätt som vi är överens om i mycket breda grupper.

Jag ska inte prata så mycket om fotboll, utan mer om form och de grundläggande fri- och rättigheterna.

Utskottsinitiativ är ett viktigt verktyg som riksdagen har haft sedan 1971. Då fick alla utskott – tidigare var det bara tre – möjlighet till utskottsinitiativ. Då sade KU att det var viktigt att fortsätta att göra som KU hade gjort många årtionden dessförinnan, nämligen att sträva efter enighet i utskottsinitiativen. Så har det tyvärr inte varit det här första riksdagsåret efter valet.

Vi hade två utskottsinitiativ i höstas. Ett rörde EU:s vårtoppmöte, och ett rörde en remiss från Domstolsverket. En gång är ingen gång. Två gånger är oroande. Men under de senaste tio dagarna har vi haft tre utskottsinitiativ. Förra veckan gällde det fas 3 i arbetsmarknadspolitiken. I går debatterade vi ett utskottsinitiativ med anledning av socialförsäkringsutskottets betänkande om vissa förändringar i sjukförsäkringen, och i dag har vi utskottsinitiativ nr 5 från S, MP, SD och V kring anmälningsplikt vid idrottsarrangemang.

Herr talman! Det är lite svårt att rangordna vilket av dessa utskottsinitiativ som är minst lämpligt eftersom de på olika sätt trampar i de konstitutionella gråzonerna. Men det är tre saker som åtminstone före denna debatt oroade mig. Det första var att man skulle forcera regeringen att ta fram ett förslag som skulle träda i kraft 2012. Det andra som oroade mig var att det var på ett område som rör enskilda medborgares grundläggande fri- och rättigheter. Det tredje var att man satte nytt rekord i att vara nära det som KU sade, nämligen att initiativ ska tas med breda majoriteter. Här skedde det med ordförandens utslagsröst.

Herr talman! De grundläggande fri- och rättigheterna gäller alla medborgare, inte bara vissa medborgare, och det är faktiskt viktigt. Det är viktigt för oss att stå upp för alla individers grundläggande fri- och rättigheter. Därför har vi ett ganska stort regelverk kring att göra intrång i dessa medborgerliga fri- och rättigheter.

Det var därför bra och glädjande att höra Mehmet Kaplan. När jag hörde hans anförande och hur han snarare poängterade orden ”ska kunna tas i bruk” och så vidare kändes det som att det kanske ändå finns en öppning här någonstans.

Anf. 75 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Ledamöter! Vi har i Sveriges riksdag, i det svenska parlamentet, en tradition att riksdagen vanligtvis inte är så aktiv. I många andra länder är parlamentet mer aktivt i själva lagstiftningsprocessen. Man är med och påverkar och förändrar förslag och har också mer resurser i utskotten och för utskottens arbete för att kunna delta i processen.

Jag tänker till exempel på ett land som Tyskland. Det tyska parlamentet är betydligt mer aktivt. Men detta kan ändra sig över tid.

I Sverige har vi också haft en historia med mycket minoritetsregerande. Man skulle kunna förvänta sig att en minoritetsregering skulle innebära att parlamentet blir mer aktivt, tar mer initiativ och genomför förändringar.

Men det är också så att vi under lång tid och i modern tid har haft regeringar som skapar majoriteter och som har lärt sig att man faktiskt måste skapa majoriteter i parlamentet för att kunna överleva. Inte minst var det så under den socialdemokratiska regeringen under Göran Persson. Under en period hade man ett långsiktigt samarbete med Centerpartiet, och under den senare perioden hade man ett samarbete med Miljöpartiet och Vänsterpartiet för att kunna garantera att det blir majoriteter och att vi kan få ett system som fungerar långsiktigt.

Nu har vi en regering som har mer problem och som i detta läge präglas mer av inre konflikter, handlingsförlamning och passivitet. Att det i detta läge blir mer vanligt att riksdagen tar initiativ är ganska naturligt och en logisk följd av den parlamentariska situationen. Då tycker jag att det är viktigt att regeringen inte sätter sig på höga hästar eller att regeringspartierna inte börjar tala om formalia och att det är fel att riksdagen tar initiativ. Det är absolut inte fel så länge man inte börjar gå så långt att man driver en egen lagstiftningsprocess och inte ser till att det blir ordentliga utredningar. Men så länge initiativen handlar om det som vi talar om i dag, nämligen att man ber regeringen att återkomma och utreda för att detta sedan ska komma tillbaka till riksdagen för beslut, finns det inga problem i denna fråga rent sakligt sett.

Därför tycker jag att det är direkt felaktigt när Per Bill säger att detta rör sig om den konstitutionella gråzonen. Jag skulle vilja att Per Bill slutar använda den typ av begrepp som förvirrar situationen och resonerar snarare än att försöka reda ut läget.

I detta anförande instämde Mehmet Kaplan (MP).

Anf. 76 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S):

Fru talman! Jag tror att denna diskussion är principiellt viktig. Jag begär egentligen ordet utifrån det anförande som Per Bill höll här. Det som Per Bill representerar och det som egentligen är Per Bills och regeringsunderlagets problem är att man inte har majoritet i denna kammare. Man tillhör ett regeringsalternativ som sakta men säkert håller på att falla sönder därför att man inte bryr sig om att förankra sin politik i parlamentet utan förväntar sig att oppositionen enligt ska ställa upp på regeringens politik. Detta är ett ganska märkligt förfaringsätt. Dessutom sägs det i diskussionen att detta skulle vara en konstitutionell gråzon.

Jag drar mig till minnes att Per Bill under den förrförra mandatperioden var en av drivkrafterna bakom ett utskottsinitiativ då man med minsta möjliga marginal i denna kammare drev igenom ett länsbyte, och Heby kommun överfördes till Uppsala län. Det handlade vid detta tillfälle inte om någon politisk gråzon, utan det handlade om att man till varje pris skulle få en politisk majoritet för detta förslag i kammaren.

Det vore lite klädsamt om Per Bill drar sig detta till minnes när han nu står här och pekar finger åt oppositionen i detta fall.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

Nej, Per Bill, gå tillbaka till regeringen och förklara att situationen är sådan att regeringen inte har majoritet i en rad frågor i denna kammare. Förankra politiken! Det är en av de viktigaste uppgifter som en minoritetsregering har när man regerar. Man måste se till att man har stöd för sin politik. Börja inte med konstitutionella piruetter och påståenden i denna kammare! Finns det majoritet är det inga problem. Det är det som är huvudsaken. Det är det som Per Bill ska komma tillbaka till i denna kammare. Det är ett medskick till regeringen inför sommaren.
(Applåder)

Anf. 77 PER BILL (M) replik:

Fru talman! Jag hann inte ta replik på Peter Eriksson eftersom jag tyckte att han likt Mehmet Kaplan hade en ganska hovsam ton och resonerade. Sedan kom det en liten spark på slutet. Men jag hann inte få upp mitt kort tillräckligt fort.

Fru talman! Det finns definitivt anledning för en minoritetsregering att söka breda lösningar. Men det finns också anledning för mig som vice ordförande i konstitutionsutskottet att påtala hur det är tänkt att man ska använda initiativrätten.

Att använda initiativrätten på just ett område som rör våra grundlagar tycker jag är mycket problematiskt. Det är på detta område som vi verkligen försöker hitta de riktigt breda överenskommelserna där minst sex partier ska finnas med. Jag tycker att det är lite konstigt att vi här ska in och trampa på de grundläggande fri- och rättigheterna för ett fåtal och att det ska vara enda sättet.

Anf. 78 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S) replik:

Fru talman! Jag tänker inte gå in i någon sakdiskussion i detta ärende. Jag har noterat att Per Bill vid ett flertal tillfällen de senaste veckorna antytt att oppositionen – då har han främst riktat sig till Socialdemokraterna – överutnyttjat initiativrätten. Det motsätter jag mig starkt.

Jag har varit med i denna kammare sedan 1994. Jag har sett hur den tidigare oppositionen, med Per Bill som en aktiv person, agerat i olika frågor. Problemet beträffande initiativrätten var för er, Per Bill, att ni på den tiden inte hade majoritet för era initiativ. Det var bekymret, och därför blev det inte heller några initiativ. Nu uppstår plötsligt situationen att minoritetsregeringen inte har stöd för sin politik.

Vi tänker inte ge avkall på en politik som vi har drivit under hela förra mandatperioden – det gäller arbetsmarknadsområdet, sjukskrivningsområdet, sjukförsäkringsområdet och en rad andra områden – bara för att inte sätta regeringen i en besvärlig sits. Vi kommer aldrig att avstå från vår politik. Vi driver vår politik i denna kammare. Om det uppstår majoriteter i utskotten är det inte vårt problem. Det är regeringens problem, som inte har majoritet. Det tänker vi fortsätta att hävda, Per Bill.
(Applåder)

Anf. 79 PER BILL (M) replik:

Fru talman! En aktiv riksdag är alltid bra. Det är naturligtvis extra bra och roligt när man är i opposition, vilket jag varit i tolv år. Jag var mycket nöjd när jag fick igenom mitt utskottsinitiativ som byggde på en folkomröstning. Folket sade att de ville byta länsstillhörighet, från Västman-

lands till Uppsala län. Jag motionerade redan före folkomröstningen om detta och sade att vi bör följa folkomröstningsresultatet. Detta fick jag kämpa för i tio år eftersom Socialdemokraterna inte ville följa folkviljan. Det kallar jag ett legitimt utskottsinitiativ.

Riksdagens utredningstjänst har tittat på utskottsinitiativen och konstaterar att det tagits 47 utskottsinitiativ under de senaste tio åren. Endast 15 av dessa kan sägas vara sådana som uppkommit på grund av en fråga i medierna eller i en debatt i kammaren, det vill säga som inte hängt ihop med något ärende i en motion eller proposition – 15 sådana initiativ på tio år.

Därför är det väl inte så konstigt om jag som vice ordförande i konstitutionsutskottet är lite oroad när Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet enats om fem utskottsinitiativ bara under de månader som gått sedan valet.

Anf. 80 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S) replik:

Herr talman! Jag ber om ursäkt för att jag upprepar mig, men Per Bill fortsätter att hålla fast vid formalia och diskuterar det. Grundproblemet är att regeringen i en rad frågor saknar majoritet i denna kammare. Det går inte att komma ifrån.

Tro inte att vi avstår från vår politik för att rädda regeringen ur en prekär situation. Det tänker vi inte göra. När det gäller frågor som vi drivit under flera år tänker vi hålla fast vid den politik som vi fört hittills.

Beträffande folkligt stöd tror jag att det finns ett fantastiskt folkligt stöd för att komma till rätta med huliganerna på fotbollsmatcherna. Det tror jag inte att det råder någon tvekan om. Man behöver inte hålla folkomröstning för att veta att svenska folket tycker att det ska vara lugnt på fotbollsmatcherna. Där står vi på stabil grund vad gäller sakfrågan.

Slutligen, Per Bill: Det är mycket roligare att vara i majoritet. Jag kommer att göra allt vad jag kan för att vi ska få en annan statsminister i nästa val.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 10 §.)

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 21 juni

FiU42 Ramverk för finanspolitiken

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 1 (SD)

Votering:

272 för utskottet

19 för res. 1

18 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Prot. 2010/11:121

22 juni

*Anmälningssplikt vid
idrottsarrangemang*

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 96 M, 20 MP, 22 FP, 19 C, 16 KD

För res. 1: 19 SD

Avstod: 1 MP, 17 V

Frånvarande: 13 S, 11 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 2 (V)

Votering:

285 för utskottet

17 för res. 2

8 avstod

39 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 97 M, 21 MP, 22 FP, 19 C, 11 SD, 16 KD

För res. 2: 17 V

Avstod: 8 SD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

KrU11 Grönbok om onlinespel på den inre marknaden

Kammaren biföll utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

FöU7 Avgift enligt Studsvikslagen

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU35 Skattekonsekvenser av fondverksamhet över gränserna

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Skattekontroll)

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

291 för utskottet

18 för res.

1 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 97 M, 20 MP, 22 FP, 19 C, 19 SD, 16 KD

För res.: 1 MP, 17 V

Avstod: 1 S

Frånvarande: 13 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Johan Andersson (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Proposition ställdes först beträffande det under överläggningen framställda yrkandet om återförvisning av ärendet till utskottet för ytterligare beredning.

För bifall räckte att *minst en tredjedel* av de röstande anslöt sig till detta.

Votering:

154 för bifall

156 för avslag

39 frånvarande

Talmannen konstaterade att minst en tredjedel av de röstande hade bifallit återförvisningsyrkandet.

Kammaren hade således bifallit återförvisning av ärendet till utskottet för ytterligare beredning.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 97 M, 22 FP, 19 C, 16 KD

För avslag: 99 S, 21 MP, 19 SD, 17 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

Punkt 1 (Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (MP)

4. res. 3 (SD)

5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

19 för res. 3

19 för res. 4

272 avstod

39 frånvarande

Talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Talmannen anmodade Marie Granlund (S) och Annicka Engblom (M) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Christer Adelsbo (S) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett ja och kammaren hade således antagit res. 3.

Förberedande votering 2:

21 för res. 2

19 för res. 3

269 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

99 för res. 1

21 för res. 2

190 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

154 för utskottet

98 för res. 1

57 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 22 FP, 19 C, 16 KD

För res. 1: 98 S

Avstod: 21 MP, 19 SD, 17 V

Frånvarande: 14 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Clas-Göran Carlsson (S) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU33 Redovisning av skatteutgifter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU21 Vårändringsbudget för 2011

Punkt 5 (Bemyndigande för anslaget 2:53 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

276 för utskottet

19 för res. 1

15 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 97 M, 21 MP, 22 FP, 19 C, 2 V, 16 KD

För res. 1: 19 SD

Avstod: 15 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Rossana Dinamarca (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 14 (Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag)

1. utskottet

2. res. 2 (MP)

3. res. 3 (SD)

Förberedande votering:

21 för res. 2

19 för res. 3

270 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

253 för utskottet

21 för res. 2

36 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 97 M, 22 FP, 19 C, 16 KD

För res. 2: 21 MP

Avstod: 19 SD, 17 V

Frånvarande: 13 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Prot. 2010/11:121

22 juni

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU33 Årsredovisning för staten 2010

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU28 Anmälningsskyldighet vid idrottsarrangemang

1. utskottet

2. res. 1 (M, FP, C, KD)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

147 för res. 1

19 för res. 2

144 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

156 för utskottet

154 för res. 1

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 21 MP, 19 SD, 17 V

För res. 1: 97 M, 22 FP, 19 C, 16 KD

Frånvarande: 13 S, 10 M, 4 MP, 2 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 3 KD

Avslutning

Anf. 81 TALMANNEN:

Ärade riksdagsledamöter! Som vanligt kan jag konstatera att det varit ett intensivt riksdagsår som har innehållit mycket arbete men också ganska många roliga stunder.

Strävan efter att riksdagen ska vara en än mer dynamisk debattarena fortsätter. Den här våren har jag framför allt noterat en mycket stark debattglädje bland er ärade ledamöter. Jag tänker inte bara på debatterna om datalagringsdirektivet och Libyen utan också på interpellationsdebatter. Enbart i samband med stoppdagen inlämnades 50 interpellationer.

Antalet aktuella debatter i kammaren har också ökat väsentligt, och debatterna fortsätter även nu i juni efter midsommar med en aktuell debatt. Jag kan ju tillägga att den stora debattlusten har lett till en kraftigt ökad kaffekonsumtion enligt kammarservice.

Jag kan också konstatera att denna kammars ledamöter numera är omåttligt roade av voteringar. Tiden för voteringar har slagit alla tidigare rekord. Som ni vet har vi vissa kvällar även passerat 23-gränsen. Vi lär nog få sitta här fler sena kvällar i höst som det nu ser ut.

Riksdagen har också en omfattande och ökande internationell verksamhet. Under den här mandatperioden har utskotten fått ytterligare 250 000 kronor till sitt förfogande för att själva kunna fatta beslut om att delta i konferenser. Det internationella utbytet är en viktig del för hela riksdagen och alla utskott.

Öppnandet av nästa riksmöte äger rum den 15 september. Jag hoppas att alla notarar att öppnandet kommer att ske på en torsdag i stället för en tisdag. Ändringen av detta berodde på att vi tog hänsyn till ett möte med Europeiska rådet, som nu dess värre är inställt. Inställt är, som sagt, inte öppnandet. Jag vill påminna om att alla får en inbjudan elektroniskt, och man kommer även att få skicka in svaren elektroniskt. Detta ska kunna ske via Helgonät.

Riksdagen har många fina och gamla byggnader, men tyvärr börjar en del hus bli lite till åren, vilket märks. Under det kommande året ska en generalplan för fastighetsutvecklingen av riksdagsbyggnaderna tas fram som inkluderar konferensdelar, stambyten, tätning av tak och mycket annat. Det kommer att komma mycket mer information i och med att detta berör kammarens ärade ledamöter högst påtagligt.

Tre ledamöter har valt att lämna riksdagen under våren.

Mona Sahlin har en diger meritlista från riksdagen. Hon kom in 1982 och har under sin tid varit ordinarie ledamot i arbetsmarknadsutskottet, vice ordförande i socialutskottet och ledamot i Utrikesnämnden. Dessutom har hon varit suppleant i ett stort antal andra utskott.

Mona Sahlin har också varit statsråd, bland annat på Arbetsmarknadsdepartementet, Näringsdepartementet, Justitiedepartementet samt Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. Hon har också varit vice statsminister. År 2007 blev Mona Sahlin Socialdemokraternas första kvinnliga partiledare och därmed en förebild för många. Men hon har framför allt, må jag säga, varit förste vice ålderspresident i den här kammaren under den gångna mandatperioden.

Få politiker har under så lång tid varit så tongivande och närvarande inom svensk politik som Mona Sahlin. Mona Sahlin har drivit många

frågor, men hon har haft ett särskilt engagemang när det gäller jämställdhet, kampen mot rasism och främlingsfientlighet och när det gäller hbt-personers rättigheter. Hon är en erkänt skicklig debattör, och vi har många gånger fått ta del även av hennes humor. Enligt egen utsago arbetar hon "bäst i motvind". Om detta vittnar hennes partikolleger, som säger: "Mona Sahlin är en stark ledare som aldrig backar när det blåser snål motvind utan arbetar målmedvetet framåt med det hon tror på!"

Men hon beskrivs också som en lyssnande och resonerande politiker som är bra på att sätta sig in i hur andra människor tänker, skicklig på att medla och på att hitta kompromisser.

Jag vill därför tacka dig, Mona Sahlin, för dina insatser här i riksdagen genom att överrätta denna medalj.

(Applåder)

Regeln är: Gärna pension, men först en rejäl medalj! Jag vet inte om denna är så rejäl, men den är fin i alla fall.

(Applåder)

Moderaten Christine Jönsson kom in i riksdagen 2006. Under förra mandatperioden var hon ordinarie ledamot i civilutskottet, där hon engagerade sig främst i frågor som gäller bostäder och byggande. Christine Jönsson var mycket aktiv i arbetet med att ta fram den nya plan- och bygglag som trädde i kraft i år. I utskottet har hon haft ett särskilt engagemang för överförmyndarfrågor. Christine har också varit drivande i frågor som ligger nära universitets- och forskningsmiljön, stärkandet av den akademiska friheten och inte minst arbetet med den nya ESS-anläggningen i Lund, som kommer att vara en av Europas största forsknings-satsningar under de kommande åren.

Moderaten Åsa Ågren Wikström valdes in i riksdagen 2010, och hon blev suppleant i försvars- och arbetsmarknadsutskottet. I mars valde dock Åsa att lämna riksdagen. Men hon vände inte samhällsfrågorna ryggen då hon numera är kommunchef i Vännäs.

På riksdagens vägnar vill jag tacka Christine Jönsson och Åsa Ågren Wikström för deras insatser i riksdagen.

(Applåder)

Men vi har ytterligare en person som lämnar oss, nämligen vår avgående biträdande riksdagsdirektör Ulf Christoffersson. År 1987 påbörjade Ulf Christoffersson något motvilligt det som har kommit att bli en ganska lång karriär i riksdagen som föredragande i konstitutionsutskottet.

Ulf var, och är fortfarande, väldigt fäst vid västkusten och Göteborg. Det är därför han bor på Gotland numera. Han vägrade därför i det längsta att lämna sina hemtrakter och veckopendlade i stället till arbetet i riksdagen. Ulf behöll också länge både tandläkare och frisör i Göteborg.

När han så småningom flyttade till Stockholm för gott blev huvudstaden ingen långvarig fast punkt i tillvaron. Pendlingen till västkusten byttes snabbt mot färjor och pendling till Gotland. Där hade ledamoten Ulla Pettersson, som var ledamot av konstitutionsutskottet samtidigt som Ulf Christoffersson var föredragande, sin hemvist. Pendlingen till Visby pågår fortfarande.

År 1992 blev Ulf Christoffersson biträdande kammarsekreterare och chef för protokollskansliet. I oktober 2002 blev han chef för kammarkansliet. Ulf har sedan dess även vikarierat som chef för ett antal olika enheter runt om i Riksdagsförvaltningen.

I rollen som biträdande riksdagsdirektör, och under hela den långa karriären i riksdagen, har Ulf Christofferssons bakgrund som statsvetare varit en stor tillgång.

Ulf har snabba och träffsäkra kommentarer som innehåller både charm, värme och humor och som kanske delvis kan härledas till hans västkustska ursprung.

Vi är tacksamma för att Ulf Christoffersson har velat sträcka ut sin tid i riksdagen. Han är nämligen tillbaka redan i augusti för att sätta in sin efterträdare i jobbet. Kanske beror detta på att vi har svårt att släppa taget om honom. Men det har kanske också varit en smula ömsesidigt.

Som tjänsteman gör man sig inte förtjänt av en medalj från riksdagen. I stället får Ulf ett lejon, det vill säga ett lejon till ett lejon på tjänstemannasidan.

(Applåder)

Som sig bör får väl Ulf fortsätta att forska om riksdagslejonets härkomst, för det har vi ännu inte riktigt lyckats reda ut. Tack ska du ha!

(Applåder)

Jag vill också ta tillfället i akt att uttrycka min stora uppskattning för det hängivna arbete som läggs ned av all personal i Riksdagsförvaltningen med direktören i spetsen. Tack för ert engagerade arbete för att riksdagen ska fungera på bästa sätt och för era ansträngningar att underlätta för ledamöter i det dagliga arbetet och för demokratins funktion!

En riktigt skön sommar önskar jag er alla! Men jag önskar er också välkomna till interpellationsdebatter nu på måndag, den 27 juni, till den aktuella debatten och återsrapporteringen från Europeiska rådet den 28 juni samt till seminarier och tal i Almedalen. Nya interpellationer får lämnas in från den 1 augusti, och den första interpellationsdebatten efter juli månad kommer att hållas den 18 augusti. Det kan även, som ni väl vet, kära ledamöter, komma andra sammanträden innan dess.

Innan jag säger slutgiltigt tack vill jag påminna gruppledarna om att det är gruppledarsammanträde på mitt rum nu omedelbart efter detta.

Tack ska ni ha, och lycka till i sommar och i kommande debatter!

(Applåder)

Anf. 82 Tjänstgörande ålderspresident MATS ODELL (KD):

Herr talman! I egenskap av nytilträd vice ålderspresident – jag tar i praktiken upp Mona Sahlins fallna mantel – är det en stor ära för mig att så här i slutet av riksdagsåret å alla ledamöters vägnar få rikta ett varmt tack till dig, Per Westerberg, och till de tre vice talmännen.

Tiden går ju fort när man har roligt. Eller hur? Det kan vi vanliga ledamöter känna som kan gå ut och in här lite som vi vill. Jag vet inte hur det är för er som har att leda våra möten här, men jag kan tänka mig att en eller annan talman någon gång har tyckt att det har segats lite i debatterna. Det har kanske varit lite svårt att kväva en gäspning, men jag tycker att ni har hållit masken på ett fantastiskt fint sätt. De gånger som ni har visat vad ni har tyckt har det varit väldigt väl motiverat, om jag får säga min mening.

Talmannen uppbär rikets näst högsta ämbete, och han gör det på vårt mandat. Det är väldigt viktigt att han eller hon gör det med värdighet och på ett oväldigt sätt. Det har Per Westerberg gjort med ett utmärkt bistånd av de tre vice talmännen. Jag måste också säga att han i dag har visat att

han är de svåra kontrapositionsvoteringsordningarnas okrönte mäs-
tare.

Vid sidan av de här stora och ibland solenna tillfällena har vi alla de dagliga debatterna och den dagliga inrutade rutinen som vi måste följa för att arbetet ska löpa på ett rättssenligt och effektivt sätt. Det här är ett svårt arbete som jag inte alls avundas er, särskilt inte sedan ni nu också ska övervaka vår så kallade klädkod. Det är en nog så grannliga uppgift.

Den förra finansministern Bosse Ringholm var kanske ändå en lösning på spåren när det gäller hur klädkodstvister ska lösas på ett rättssäkert sätt. Jag minns mycket väl när han hörde fel när nuvarande EU-parlamentarikern Lena Ek presenterade sig som folkrättsjurist för den då yblivne finansministern. Folkdräktjurist, sade Ringholm.

Herr talman! Vi kanske skulle koppla en sådan expert till talmansstaben eller till kammarkansliet. Vad vet jag? Talmannen får väl ta upp det på det här gruppleddarmötet som vi strax ska ha. Vi har som gruppleddare numera klädkodsfrågor på dagordningen av och till.

Det är alltså under det dagliga arbetet som tiden rusar i väg även om inte allt alltid är så roligt. Plötsligt är det dags att lägga ännu ett riksdagsår till hävderna, och där är vi nu. Det är inte min sak att betygsätta vårt arbete under det gångna riksdagsåret. De politiska insatserna ska och kan vi ha olika meningar om, men att vi har företrätts på ett ypperligt sätt av våra fyra talmän är vi helt eniga om.

Tack för i år och väl mött efter vad ni och vi förtjänar av en skön och vacker svensk sommar!
(Applåder)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i cirka fem minuter.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.59.

12 § Svar på interpellation 2010/11:325 om förändrade sociala avgifter

Prot. 2010/11:121
22 juni

Avslutning

*Svar på
interpellationer*

Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jasenko Omanovic har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att rätta till de oönskade förändringarna inom socialavgifterna.

Socialavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, är i ekonomisk mening skatter och avgifter som betalas på lön eller annan ersättning för utfört arbete. I samband med omläggningen av pensionssystemet gjordes en omstrukturering av socialavgifterna där det bestämdes att eventuella

justeringar av avgifterna ska ske inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag.

Det sammanlagda uttaget av socialavgifter och allmän löneavgift bestäms av riksdagen. En gång om året, i samband med budgetprocessen, görs en kalibrering av alla delavgifter i socialavgifterna utom ålderspensionsavgiften. Avsikten är att varje avgift ska stå i rätt proportion till de utgifter den ska finansiera.

Kalibreringen görs med hjälp av prognoser på intäkterna från de samlade socialavgifterna och prognoser på de utgifter som varje avgift ska finansiera. Genom kalibreringen bestäms nivåerna på varje delavgift.

De senaste åren har antalet sjukskrivna minskat, och kostnaderna för sjukförsäkringen har därmed blivit lägre. Det har gjort att sjukförsäkringsavgiften i socialavgifterna har sänkts. Den allmänna löneavgiften har därför justerats i motsvarande mån för att hålla det totala avgiftsuttaget oförändrat.

Jag har mot denna bakgrund inte för avsikt att vidta några åtgärder när det gäller fastställandet av socialavgifterna.

Anf. 84 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag får tacka ministern för svaret.

Tyvärr tror jag att ministern har missuppfattat min fråga. Jag har inte varit ute efter att få ett svar som jag kan få från vilken jurist som helst i landet. Hur räknar man fram var besluten tas? Vem betalar man till? Det kan många fler svara på än Sveriges finansminister.

Det jag är intresserad av, fru talman, är den politiska vilja som ligger bakom dessa procentsatser.

Bakom varje socialavgift finns det en lagtext, och det är lagtexten som bestämmer vilka som är berättigade till försäkringar, till exempel sjukförsäkringsavgiften. Det är lagtexten som egentligen bestämmer i vilken omfattning man är berättigad när man är berättigad. Det är den politiska viljan från Moderaterna som har gjort att man har minskat möjligheterna för dem som är sjuka.

Vi hade debatten i går, fru talman, och Moderaterna står på sig. I dag har man återförvisat ett utskottsinitiativ till utskottet. Det tyder på att det är högst ideologiskt för moderater att sänka socialavgifter. Det handlar inte om någonting annat än om ideologi.

Varför gör man det? Om man gör som Moderaterna med finansministern i spetsen nu har gjort, när man i princip har halverat sjukförsäkringsavgiften, leder det till att man har frigjort ett antal miljarder från löntagarnas löneutrymme som är avsatta för att de ska kunna skapa sig en trygghet vid sjukdom. Det tar finansminister Anders Borg och flyttar till den allmänna löneavgiften.

Vad står det om det i lagtexten, fru talman? Tyvärr står det en tom rad, för som finansministern påstår är det ren skatt. Den skatten är jag intresserad av: Till vad har finansministern använt de pengar som man har tagit ifrån löntagarna, det löneutrymme som löntagarna avstod för att kunna skapa sig en trygghet? Det tog finansministern och flyttade till den allmänna löneavgiften där han förfogar, helt fritt, över pengarna.

Då är frågan, som sagt: Kan ministern redogöra för vad han har använt pengarna till som han har tagit ifrån de utförsäkrade, alla sjuk-

skrivna som har fått sänkt nivå i försäkringen och minskade rehabiliteringsmöjligheter? Vad har man använt de pengarna till?

Prot. 2010/11:121
22 juni

Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt mig påtala att det inte har skett några förändringar av systemet att fastställa löneavgifterna, vare sig den allmänna löneavgiften eller arbetsgivaravgifterna, under de senaste åren. De beräknas och fastställs på exakt samma sätt som har gjorts sedan, såvitt jag förstår, vi gemensamt med Socialdemokraterna lade fast reglerna för detta i pensionsuppgörelsen.

Frågeställningen här rör hur vi fastställer socialavgifterna och den allmänna löneavgiften. Svaret är att de fastställs på samma sätt som de har fastställts tidigare. Det har alltså inte skett någon förändring på det området. Såvitt jag förstår finns det inte heller från Socialdemokraternas sida någon vilja att bryta upp systemet som vi lade fast gemensamt i pensionsuppgörelsen, utan regelverket för detta kommer att stå fast även i framtiden, under den tid som kan överblickas.

Med åren varierar skatteinslaget i socialavgifterna uppåt och nedåt. De varierar nedåt när socialutgifterna stiger, eftersom det här är skattdelen av det, och vice versa.

Jag måste säga att jag har lite svårt att förstå vad som ligger i frågeställningen. Det är väl bekant att det är på det här sättet.

Jag är också lite förvånad över att en socialdemokratisk riksdagsman ställer frågorna, därför att Socialdemokraterna har som grundläggande idé att höja socialavgifterna – inte hur de beräknas utan hur de tas ut. Den största skattehöjning som Socialdemokraterna föreslår är höjningen av arbetsgivaravgifterna för unga. Det är i dag en arbetsgivaravgiftshöjning på över 15 procentenheter för alla under åldersgränsen som motsvarar en ökning av skattebetalningen i storleksordningen 10–15 miljarder, om jag inte missminner mig.

Därtill vill Socialdemokraterna återställa sjukförsäkringsreformerna till det de var innan. Och vi vet ju att om vi inte har den utveckling som vi nu har i korten kommer det att kosta tiotals miljarder, och då kommer naturligtvis avgifterna till sjukförsäkringen och förtidspensionen att stiga.

Jag har lite svårt att förstå hela resonemanget i den här interpellationen. Men, som sagt, hur vi fastställer de här avgifterna har inte ändrats och kommer inte att ändras. Vi är överens brett över blockgränsen om grunderna i detta system, och det antar jag att vi också kommer att vara framöver.

Anf. 86 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag kunde föra den här debatten i princip med vilken jurist eller ekonom som helst i landet. Finansministern anser sig inte ha någon politisk åsikt i frågan, utan det är bara rent tekniska saker. Då behöver man inte ta upp tid för det här i kammaren, när finansministern vägrar att svara om det politiska innehållet.

Det Anders Borg här säger är ju så klart: Det är klart att ingen vill ändra beräkningen, den del som Anders Borg här säger, sättet att beräkna.

*Svar på
interpellationer*

Men problemet är, Anders Borg, att ni moderater går in och ändrar förutsättningarna för en försäkring där löntagare avstår ifrån löneutrymme för att kunna skapa sig en trygghet ifall man blir sjuk. Det är där ni går in och förändrar. Därmed skapar ni helt andra förutsättningar. Ni sätter en bortre gräns i försäkringen. Ni utförsäkrar folk.

Jag kan berätta om ett exempel från Jämtland där man fick utförsäkra en kvinna och läkaren sade: Det finns ett sätt att åka till Arbetsförmedlingen, och det är ambulans.

Det är det ni gör när ni ändrar förutsättningarna i lagtexten.

Antingen pratar vi förbi varandra eller också vägrar ministern att ha en politisk åsikt i frågan. Jag hoppas att det är det första, så att vi kan hitta en linje, så att vi kan titta på vilka politiska åsikter ministern har i frågan.

Försäkringen går med vinst vartenda år, trots de beräkningar som görs. Om vi koncentrerar oss bara på sjukförsäkringen: Den har gått med vinst på 11 miljarder år 2007, 9 miljarder år 2008, drygt 3 miljarder år 2009 och drygt 4 miljarder i fjol, trots att ni har halverat avgiften.

Man kan titta på löneavgiften. Den har gått från 33 miljarder år 2005 till 93 miljarder år 2008. I år ligger den på drygt 9 procent, vilket innebär att det löneutrymme som varje löntagare i Sverige har avstått, det har Anders Borg tagit i anspråk och flyttat till en skatt som man förfogar över helt själv.

Jag upprepar, fru talman, min fråga: Vad har Anders Borg använt pengarna till? Detta är ju ett löneutrymme som löntagarna har avstått, och Anders Borg har tagit över pengarna till en skatt. Men vad har man använt pengarna till?

Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Låt mig påtala att interpellationen inte rör förändringar av sjukförsäkringen utan nivåförändringar inom de avgifter som vi har på löntagarna. Det är så interpellationen är ställd. Det som tas som exempel är att sjukförsäkringsavgifterna har halverats. Inom ramen för det har löneskatten höjts. Nu har vi fått en redogörelse för hur stora de förskjutningarna är.

Detta är en fråga som avhandlas i varje budgetproposition och vårproposition. Den är av högeligen teknisk karaktär och har mycket begränsat politiskt innehåll.

Då och då försöker inte minst våra arbetsgivarorganisationer föra upp detta som om det var en politisk frågeställning, att omfördelningen av avgifterna mellan de olika delavgifterna är en förändring som betyder något.

Jag brukar alltid värja mig från den diskussionen av det enkla skälet att vi har en pensionsuppgörelse och ett regelverk och att det inte är någon under- eller överfinansiering. Vi har klarlagt exakt hur det ska vara. Man betalar en löneavgift på lönesumman, och den fastställs sedan så att vi har statsinkomster. Fördelningen mellan de olika löneavgifterna görs som en rent teknisk diskussion.

Jag delar interpellantens utgångspunkt i inläggen att detta är en fråga som skulle ha kunnat ställas till vilken jurist eller ekonom som helst på Regeringskansliet. Det redogörs för detta i rent tekniska termer i budget-

propositionen. Jag har ingenting att tillägga till det. Vi gör de beräkningarna, och sedan fastställer vi löneavgiften.

Det är svaret på den fråga som har ställts till mig. Jag har inte fått frågor om sjukförsäkringen. Jag har inte fått frågor om Socialdemokraternas idéer om höjda arbetsgivaravgifter för unga eller hur mycket det kostar att återställa den socialdemokratiska sjukförsäkringen.

Jag har fått frågor om nivåförändringar inom delavgifterna på löneavgifterna. Den frågeställningen har jag svarat på. Det är en högeligen teknisk fråga med mycket begränsat, nära nog obefintligt politiskt innehåll.

Anf. 88 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag har under pågående debatt ställt frågan.

Varför säger jag i interpellationen att det är orättvisa och oönskade förändringar? Man kan ju inte, Anders Borg, komma ifrån att det finns en lagtext som reglerar hur man ska beräkna. Vad ska man använda pengarna till? Det heter inte skatt utan avgift för att man ska veta vad pengarna används till. Begränsar man vilka som är berättigade att utnyttja de utgifterna är det solklart att man frigör resurser till något annat.

Fru talman! Fortfarande får varken jag eller någon annan i kammaren svar på frågan: Vad har ministern använt pengarna till? Det handlar om löneutrymme som löntagare har avstått från. Vad har man använt de pengarna till? Den frågan kommer förmodligen att bli helt obesvarad i den här debatten, eftersom ministern vägrar att ha en politisk åsikt i frågan.

Det är så uppenbart och så beklagligt att vi har en finansminister som inte har någon politisk vilja eller åtminstone inte visar den i den här debatten, vilket jag beklagar starkt, eftersom vi nu skulle få klargjort vad man har använt pengarna till och varför man har den här inställningen till sjukförsäkringen och för den delen andra försäkringar.

Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Detta är en interpellation som på många sätt är besvärlig att hantera. Det normala är att frågeställningar om förändringar av de avgifter vi har kommer från olika näringslivsorganisationer. Svenskt Näringsliv och Företagarna tar ofta upp det, med antydningar om att det faktum att sjukförsäkringsavgiften och socialavgifterna innehåller ett skatteelement skulle vara ett skäl att sänka socialavgifterna. Det brukar jag möta varje år när vi diskuterar. De menar att det finns ett stort utrymme för att sänka skatterna.

Jag brukar varje gång avstå från den diskussionen, eftersom den är så märklig. Vi har ett system som är fastlagt och där lagstiftningen är glasklar. Vi har en arbetsgivaravgift. Den betalas, och sedan fördelas den på olika avgifter. Det finns inget över- eller underskott i det sammanhanget, utan det är en arbetsgivaravgift, och den används som en av våra skattebaser.

Vad som är än märkligare med denna interpellation är att den ställs från en utgångspunkt där man *inte* vill sänka de avgifterna utan i stället höja dem kraftigt.

Prot. 2010/11:121
22 juni

Svar på
interpellationer

Det har inte skett någon förändring av lagstiftningen. Vi är överens om den lagstiftning som ligger på plats. Tillämpningen av den har inte ändrats. Följaktligen har jag inget att tillägga i svaret på interpellationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2010/11:367 om regeringens skattepolitik

Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder angående skattepolitiken så att den får en jämställd fördelningsprofil.

Skattepolitiken är utjämnande i den meningen att den som har högre inkomster betalar mer skatt. Däremot finns det inga särskilda skatteregler för män och kvinnor. Kvinnor och män som har samma lön betalar lika mycket i skatt. Problemet med den bristande ekonomiska jämställdheten beror därför inte på skattesystemet utan på att kvinnor har lägre lön och på att de förvärvsarbetar mindre än män.

Det finns ett betydande samförstånd kring att ansvaret för lönebildningen ligger hos arbetsmarknadens parter och att frågan om lönerna inte är en fråga som ska underställas riksdagen. Samtidigt är lagen tydlig om att skillnader i lön som beror på kön är förbjudna.

När det gäller skillnader i arbetstid har regeringen genomfört flera reformer som syftar till att göra det mer lönsamt att arbeta och att öka sysselsättningen. Den viktigaste av dessa reformer är jobbskatteavdraget. Detta medför en jämnare inkomstfördelning och ökad sysselsättning, framför allt för kvinnor. Det framgår av såväl våra egna som Konjunkturinstitutets beräkningar.

Det är viktigt för mig att alla här i landet har en bra lön och en god löneutveckling. Detta gäller alla delar av ekonomin och givetvis i lika hög grad för kvinnor som för män.

Anf. 91 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka finansminister Anders Borg för svaret.

Bakgrunden till min interpellation är att finansminister Anders Borg nyligen har kritiserat fackförbunden Handels, Hotell och Restaurang samt Kommunal för att man har drivit på för höjda lägstalöner.

Det är en mycket märklig kritik mot de tre kvinnodominerade LO-förbunden som finansministern för fram. Att minska löneskillnaderna mellan kvinno- och mansdominerade sektorer är ett viktigt steg för att öka jämställdheten på svensk arbetsmarknad.

Som skäl för att fackförbunden ska hålla tillbaka sina lönekrav anger finansminister Anders Borg att regeringen sänker skatten för dem som arbetar och att fackförbunden därmed borde vara nöjda med dagens lönenivåer.

Som tidigare redovisats i regeringens budget tjänar män mer än kvinnor på regeringens skattesänkningar. I samband med överlämnandet av vårbudgeten redovisar finansminister Anders Borg att regeringen har för

avsikt att till hösten föreslå ytterligare skattesänkningar, vilket kommer att öka inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ytterligare.

Därför hade jag ställt en fråga om vad finansministern avsåg att göra med skattepolitiken.

Fru talman! Finansministern svarar då att problemet med bristande ekonomisk jämställdhet inte beror på skattesystemet. Då är frågan varför han åtgärdar det genom att införa sänkt skatt. Om nu inte problemet med jämställdheten finns på skattesidan undrar man varför det är detta han föredrar.

Om man tittar på arbetsmarknaden ser man att många kvinnors rätt att arbeta begränsas till deltid. Då borde en åtgärd från den här regeringen, som Anders Borg sitter i, vara att lagstifta om rätt till heltid. Man borde också se över möjligheten för de kvinnor som i dag inte får rätt till heltidsjobb att ha a-kasseersättning, om man nu inte tänker införa rätt till heltid. De där heltidsjobben dök ju inte upp.

Det första som Anders Borgs partikamrat i Örebro gjorde när han kom till makten 2006 i Örebro var att ta bort rätten till heltid för de kommunalanställda. Nu när man är i opposition igen säger man: Jo, nu vill vi ha heltid – absolut.

Frågan är alltså hur mycket den här politiken står för. Men min fråga till Anders Borg är: Om nu problemet med bristande ekonomisk jämställdhet inte beror på skattesystemet, varför då bara ivra för jobbskatteavdrag? Varför inte göra någonting aktivt som gör att man kan komma åt problemet i samhället med bristande ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män? Varför inte se till att hitta andra sätt att gynna kvinnor, så att de blir mer ekonomiskt jämställda med män?

Anf. 92 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att säga att jag fullständigt håller med Eva-Lena Jansson om att det är en viktig fråga att arbeta för att minska lönegapet mellan män och kvinnor. Då tycker jag att det är väldigt positivt att konstatera att kvinnorna som jobbar i Kommunal, kvinnorna som jobbar i Handels och kvinnorna som jobbar i Hotell- och Restaurangfacket sedan den borgerliga regeringen tillträdde 2006 faktiskt har fått en månadslön mer i nettoinkomst tack vare jobbskatteavdraget.

Vi vet att Socialdemokraterna har varit emot vartenda steg vi har tagit för att ge de här kvinnorna och alla andra människor som jobbar mer pengar i plånboken. Frågan är var Socialdemokraterna står nu. Det tror jag inte att Eva-Lena Jansson kan svara på. Men inriktningen är antagligen densamma som tidigare, att man kommer att säga: nej, nej, nej. Men i takt med att vi faktiskt sänker skatten kommer man att få svårare att vilja ta de kliven tillbaka just därför att detta innebär att människor har fått mer pengar kvar i plånboken.

Jag kan inte riktigt förstå logiken bakom Eva-Lena Janssons resonemang. Man säger att man gärna vill ha löneökningar för kvinnorna i tidigare nämnda fackförbund, men man vill under inga omständigheter se att de får lika mycket pengar kvar i plånboken tack vare jobbskatteavdrag. Det är lite svårt att få ihop det. Det får gärna Eva-Lena Jansson gå upp och redogöra för mer ingående.

Man skulle kunna säga att vi har sänkt skatterna på grund av att vi har låtit välfärden drabbas. Men det är inte sant. Vi har satsat mer på välfär-

Prot. 2010/11:121
22 juni

Svar på
interpellationer

den under den här mandatperioden än vad tidigare regeringar gjort. Och om vi tittar på den ekonomiska vårpropositionen, som vi fattade beslut om för inte så länge sedan, kan vi konstatera att det ytterligare steget i jobbskatteavdraget, som vi tar sikte på att genomföra, inte på något sätt innebär att man försämrar ersättningsnivåer i olika typer av bidragssystem eller på annat sätt gör någon form av besparing. Tvärtom – vi satsar på välfärden.

Arbetslinjen, som vi har arbetat för, har inneburit att alla människor som jobbar ska få mer pengar i plånboken. Det här gäller lika mycket för kvinnor som för män. Det finns på det sättet ingen könsaspekt på jobbskatteavdraget. Om man ska kunna dra någon slutsats kring hur jobbskatteavdraget har påverkat män respektive kvinnor kan vi vända oss till Konjunkturinstitutet. Jag tror att de för bara några månader sedan pekade ut gruppen ensamstående kvinnor som deltidsarbetar. Det är just när det gäller den gruppen som man har kunnat konstatera att arbetsutbudet har ökat som mest, tack vare jobbskatteavdraget. Det måste rimligen vara någonting positivt.

Skälet till att det finns jämställdhetsproblem i det här sammanhanget är att det är fler kvinnor som befinner sig i utanförskap än män. Då måste vi se till att utforma skattesystemen så att vi ytterligare uppmuntrar fler kvinnor att gå från utanförskap till att ta ett arbete. Då kan rimligen inte lösningen vara att ta bort de incitament och de skattesänkningar som har gjort att fler kvinnor har sökt sig till arbetsmarknaden och samtidigt höja bidragen så att människor fastnar i utanförskap. Det går inte ihop.

Är det någon typ av brist på jämställdhet i arbetsmarknadspolitiken och i skattepolitiken så är det Socialdemokraternas bidragslinje.

Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det är alldeles självklart att alla i Sveriges riksdag önskar att kvinnors löner ökar. Löneökningar är ju betyget på att svensk ekonomi fungerar bra. Bra löneökningar är sådana som återspeglar produktivitetsökningar i ekonomin, som gör att vi kan bibehålla en god konkurrenskraft och som är förenliga med låg och stabil inflation. Det är så svensk lönebildning har fungerat sedan vi gjorde det berömda Rehnbergsavtalet. Vi fick en oberoende centralbank, och vi började få en bättre struktur i svensk ekonomi.

Därför stiger lönerna i Sverige nu normalt med mellan 2 ½ och 3 ½ procent, så också de kommande åren. Inför KI:s prognos i dag kan man notera att under 2012 och 2013, då vi räknar med att få nya löneavtal, handlar det om 3,3 respektive 3,4 och 3,5 procent i löneökningar.

Mot bakgrund av att vi har en stark produktivitetsökning och måttlig inflation är det här en väl balanserad löneökning, och det blir med stor sannolikhet så att vi igen landar i slutsatsen att svensk lönebildning har uppfyllt varje tänkbart krav på ansvarstagande när det gäller lönesättningen.

Därför finns det naturligtvis ingen anledning att diskutera lägstalöner för någon specifik grupp av anställda, till exempel inom hotell och restaurang eller vad som nu nämndes här. Det som finns skäl att diskutera är ingångslöner på arbetsmarknaden. Det har vi skäl att diskutera eftersom både SNS, Långtidsutredningen och en lång rad forskningsrapporter, inklusive KI:s lönebildningsrapport, har landat i slutsatsen att

svensk ekonomi här har ett problem. Det är inte ett generellt problem med lägstalöner utan med ingångslöner. Det är alltså den lön man har under ett eller två år när man under någon typ av inskolning eller utbildningsperiod går in i ett arbete.

Att det här är en viktig fråga för parterna framgår av det faktum att Metall har slutit ett långtgående avtal med verkstadsindustrierna för att få på plats ett nytt system för ingångslöner som gör att lönenivån under en utbildningsperiod med ett definierat utbildningsinnehåll blir något lägre.

Det är alldeles uppenbart att andra fackliga organisationer inom TCO, Saco eller för den delen LO har anledning att diskutera det här. Ska vi ha en så väl fungerande lönebildning som vi har i Sverige måste man löpande utveckla formerna för den. Det är en självklarhet att vi måste ha en konstruktiv diskussion mellan arbetsgivare och arbetstagare och att den måste gälla formerna för lönebildningen.

I sitt inlägg menar Eva-Lena Jansson att de här jobben, som jobbskatteavdraget skulle leda till, inte har dykt upp. Det är en hållning som är lite svår att förstå. Vi sitter nu med en sysselsättningsökning på 100 000 jämfört med samma månad förra året. Vi ligger på uppemot 200 000, om jag minns siffrorna rätt, över den nivå vi hade när den här regeringen tillträdde. KI räknar med en sysselsättningsökning på 250 000 under de kommande åren. Vi kommer 2014, enligt KI, att ligga på en sysselsättning som är 400 000 högre än vad vi hade 2006. Det är alldeles uppenbart att någonting har hänt i svensk ekonomi. KI drar samma slutsats som EU-kommissionen, IMF, OECD, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle eller för den delen Långtidsutredningen och Finanspolitiska rådet, det vill säga att jobbskatteavdraget bidrar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och att det har särskilt stora effekter för människor som har en svagare förankring på arbetsmarknaden.

Det som har hänt med svenska inkomstskatter är att progressiviteten i dem har ökat kraftigt. Vi har kvar samma skattesats för höginkomsttagare på 55 procent, och skattesatserna för låginkomsttagare har minskat radikalt. Precis som i många andra länder med låga inkomstskatter har vi också lite mer progressiva skatter därför att vi har sänkt dem för låginkomsttagare.

Det betyder också att incitamentet för kvinnor att minska löneskillnaderna genom att öka sina inkomster minskar.

Anf. 94 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Förutom finansministern finns det ytterligare personer som anför att Kommunal, Handels, Hotell och Restaurang med flera ska hålla tillbaka ingångslönerna och till och med sänka dem. En sådan person är Dag Klackenberg. Jag gillar honom. Han är en tydlig arbetsgivare. Han företräder Svensk Handel och säger att det inte är för att vara sjyst mot ungdomarna de vill ha detta utan för att det blir billigare för arbetsgivarna och därmed större vinstmarginal.

När Anders Borg refererar till att skattepolitiken på det här området gynnar kvinnor och därmed på ett sätt argumenterar att man därför ska hålla tillbaka höjda ingångslöner, trots att vi kan se att skillnaden mellan kvinnor och män inte blir mindre när man sänker skatten, påverkas jämställdheten.

Prot. 2010/11:121

22 juni

*Svar på
interpellationer*

Då frågar Fredrik Schulte: Borde inte kvinnorna vara nöjda med den sänkta skatten? Frågan tillbaka blir: Hur pensionsgrundande är den sänkta skatten i jämförelse med höjda löner? Hur mycket mer får man när man är föräldraledig av sänkt skatt jämfört med när man fått en höjd lön? Sänkt skatt ger inte heller någon ersättning när man är sjuk. Tvärtom får man betala högre skatt om man är sjuk. Sänkt skatt är inte inkomstgrundande som en höjd lön är.

Höjd lön innebär att man har någonting att leva på oavsett hur skattesystemet ser ut. Jobbar man som många kvinnor i offentlig sektor påverkar det också fördelningen av pengar dit, för om man inte har heltider i den gemensamma sektorn och dessutom drar ned på pengarna via skattesystemet är det svårare att få en barnomsorg på obehaglig arbetstid.

Den här regeringen vill inte heller lagstifta om barnomsorg på obehaglig arbetstid. Det där får kvinnorna sköta med någon annan. Det är inte kommunernas uppgift att tillhandahålla barnomsorg om man jobbar kvällar och helger.

En väl fungerande äldreomsorg bygger på att det finns tillräckligt mycket skattemedel så att man ute i kommunerna kan se till att man har en väl fungerande äldreomsorg som inte bygger på att kvinnor jobbar deltid för att kunna vara en förstärkning i äldreomsorgen.

En skola med fler vuxna, fler lärare och stöd till barnen kräver också att vi har en ordentlig skattebas, och då kanske man inte ska använda just det här femte jobbskatteavdraget. I stället kanske man ska satsa mer pengar på den gemensamma välfärden, för vi vet att det gör det bättre för de kvinnor som finns i den verksamheten, och det ökar också utrymmet för höjda löner där.

En sjukförsäkring som ger ekonomisk trygghet är också bra. Det tycker jag att man skulle kunna använda pengarna till. Man skulle använda pengarna till en offensiv arbetsmarknadsutbildning, en offensiv arbetsmarknadspolitik och en offensiv utbildningspolitik i stället för att sänka skatten. Då kan ännu fler komma i arbete.

När finansminister Anders Borg pratar om sysselsättning ska den väl stå i relation till det antal människor som finns på arbetsmarknaden. Då ska man jämföra dessa siffror med varandra, tycker jag.

Vi befinner oss i en högkonjunktur. Trots det har vi hög arbetslöshet och många långtidsarbetslösa. Samtidigt säger industrin att man saknar kompetent arbetskraft.

Jag tror inte att regeringens skattepolitik är så lyckad, och framför allt gynnar den inte jämställdheten i Sverige. Det har vi sett konkreta exempel på. Jag vore därför tacksam om jag kunde få svar på mina frågor.

Anf. 95 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Nu får man nästan en känsla av att man ska debattera med finansministern, men det ska jag inte göra nu. Det får vi ta på Moderaternas partistämma i stället.

Jag håller återigen, som jag påpekade, helt med Eva-Lena Jansson om att det är positivt med högre löner för de anställda inom Kommunal, Handels och hotell- och restaurangbranschen. Varför skulle någon vara emot det? Det är väl jättebra om människor får mer pengar i plånboken och mer pengar att röra sig med.

Det stora undret i sammanhanget är då varför Eva-Lena Jansson och socialdemokratin är sådana fruktansvärda motståndare mot att vi har sänkt skatten och på så sätt gett samma människor en månadslön extra per år genom just jobbskatteavdraget. Vad är det som är så hemskt med den politiken och med att ge människor ett ökat utrymme i den egna privatekonomin?

Om man lyssnar på Eva-Lena Jansson kan man konstatera att hon argumenterar för höga löner, och det är jag som sagt var helt med på. Jag köper också argumenten att höga löner har vissa fördelar gentemot skattesänkningar, i form av att det är pensionsgrundande och ger ökade ersättningar när man är sjuk och så vidare.

Men om man i samma andetag säger – vilket vi på något sätt implicit får läsa in i Eva-Lena Janssons argumentation – att vi ska ha högre bruttolöner och högre skatter för att ge mer pengar till välfärden, då är vi inne i en inflationsspiral som inte gynnar någon. Då går man tillbaka till den klassiska socialdemokratin som på 80-talet ställde till många och omfattande problem för Sverige.

Vi kan konstatera att trots våra skattesänkningar har vi fortfarande satsat mer pengar på välfärden. Kommunsektorn i dag gör enorma över-skott, så den problembild som Eva-Lena Jansson målar upp stämmer inte. Jag ber att få återkomma vid ett annat tillfälle.

Anf. 96 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag hade verkligen inte tänkt gå upp i den här debatten, men ibland kittlar det lite grann.

Något som jag inte tror någon har berört i det här sammanhanget är att en utjämning av inkomstskillnader enbart med hjälp av skattesystemet är ganska dumt och till och med ohanterligt.

Det första gäller problemet med jobbskatteavdraget, och då kan jag ta min egen familj som exempel. Det är klart att jag har fått mycket mer i min plånbok än vad min man har fått. Han tjänar ungefär hälften så mycket som jag. Oavsett hur mycket han har fått har jag mycket mer i min plånbok, och det är det som gör att jobbskatteavdraget är ett problem ur jämställdhetssynpunkt. Den som tjänar mer får mer kvar i plånboken, och det är det som är problemet.

Sedan kan han procentuellt ha fått behålla mer; det kan man möjligen försvara. Men det är faktiskt så att de rika har blivit ännu rikare och de fattiga har fått lite bättre inkomst, men skillnaden fortgår ändå.

För det andra skulle jag vilja säga några saker om ingångslönerna och att Metall skulle stå som ett föredöme. Jag råkar vara anställd i Hotell- och Restaurangfacket. Även om man inte gör någonting åt ingångslönerna ligger våra ingångslöner betydligt lägre än den lön som man nu har förhandlat fram i Metall. Den kommer alltså ändå att ligga lågt, oavsett hur man väljer att se på det. Jag tycker att detta är den stora frågan i de här diskussionerna: Man måste se hur det ser ut och hur det traditionellt har sett ut på de olika delarna av arbetsmarknaden.

En tredje sak är frågan om vad resultatet av jobbskatteavdraget är. Jag tror att det är för tidigt att se det. Man kan möjligen titta på hur prognoserna ser ut, men det är svårt att dra någon bestämd slutsats med tanke på att vi också har varit i en lågkonjunktur.

En fråga kan vi dock tämligen säkert få svar på: Har antalet deltid minskat på grund av jobbskatteavdraget? Den frågan måste vi ställa oss. Där kan vi påverka. Man kan naturligtvis göra som Eva-Lena Jansson säger, att alla ska få rätt till heltid. Det finns en del problem med det. Det tror jag att alla inser.

Däremot kan vi göra mycket. Vi kan till exempel som riksdagsledamöter påverka staten som arbetsgivare. Vi kan se till att alla våra kamrater ute i landet som sitter i fullmäktigeförsamlingar driver den frågan. Det har gjorts på sina håll men långt ifrån överallt. Jag säger inte att socialdemokratiska kommuner är bättre än borgerligt styrda kommuner – då får jag säkert det tillbakakastat i ansiktet på mig – men där kan vi faktiskt göra någonting och då blir det normbildande.

Om ett företag inom de branscher som man har pratat om får pengar över är jag inte helt säker på att de väljer att anställa på heltid i stället för deltid i de sammanhangen. Jag tror ärligt talat att man är lite fel ute om man tror att jobbskatteavdraget, eller för all del någon annan del av skattesystemet, skulle kunna utjämna och göra så att vi skulle kunna få en bättre jämställdhet på arbetsmarknaden.

Anf. 97 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Eva-Lena Jansson hänvisar, om jag förstod det rätt, till någon arbetsgivarföreträdare på handelssidan, Dag Klackenborg, som nämnt värdet av sänkta löner. Den diskussionen är ju ofta förekommande. Har vi en politik för sänkta löner?

Låt oss konstatera att vi har haft den här politiken i fem år, och inte vid något tillfälle har lönerna sjunkit. Nu gör Konjunkturinstitutet en prognos för arbetsmarknaden som sträcker sig fram till 2015 och som täcker den här avtalsrörelsen. Inte på något område förväntar man sig sänkta löner. Man räknar med en löneökningstakt på någonstans mellan 3 och 3 ½ procent, det vill säga väl i linje med det man bedömer som den långsiktiga löneökningstakten på ungefär 3 ½ procent.

Lön består så att säga av två komponenter, produktivitet och inflation. Inflationen ska vara 2 procent. Avviker den från det ska Riksbanken justera räntan så att detta gäller. Det betyder att det sätt vi långsiktigt och varaktigt kan höja produktiviteten på i vår ekonomi är med lönerna, som är produktiviteten i en ekonomi.

Det är naturligtvis i grund och botten politiska frågeställningar. Ska vi ha ett utbildningssystem med betyg, ordning och uppförande, prov och lärare som är duktiga och som ger alla en bra utbildning får vi högre produktivitet. Har vi mer av konkurrens inom skola, äldreomsorg och barnomsorg sköts verksamheten effektivare och vi får högre produktivitet. Då klarar man högre löner. Har vi mer av drivkrafter att utbilda sig, ta ansvar, uppfinna och driva verksamheter får vi högre produktivitet. Har vi mer av företagsamhet och mindre av förmögenhetsskatter och annat som urholkar ägande och företagsamhet får vi mer produktivitet.

Produktiviteten är ju nyckeln till att vi varaktigt ska höja lönerna. Det är det vi alla strävar efter. Sedan har vi olika ideologisk syn på politik för att uppnå detta, men självklart ska lönenivån och löneökningstakten vara så hög som möjligt.

Jag har också väldigt svårt för resonemanget att man inte kan se resultat av jobbskatteavdragen. Eva-Lena Jansson säger att vi nu befinner

oss i en högkonjunktur. Det är inte riktigt den bild man får när man tittar på Portugal, Spanien och Irland. Det är en väldigt lokal högkonjunktur på arbetsmarknaden. Den är nämligen bara existerande i Sverige. Det är i praktiken bara i Sverige vi har en kraftig sysselsättningstillväxt. Inte ens de bättre europeiska länderna har det. I USA har man en sysselsättningsökning som nu mattas av runt 1 procent, medan vi i privat sektor upplever en sysselsättningsökning på strax under 5 procent. Den högkonjunktur som vi ser är uppenbarligen koncentrerad till *en* arbetsmarknad, nämligen den svenska.

Det är lite svårt att tro att det skulle vara fallet. Efter it-kraschen hade vi inte någon sysselsättningstillväxt i Sverige utan två tre år av fallande sysselsättning och stigande arbetslöshet. Efter 2006 ser svensk arbetsmarknad annorlunda ut. Vi har alltså en ökningstakt just nu på 100 000 personer i sysselsättningen. Vi ligger jämfört med samma månad, maj 2006, 250 000 högre i säsongsjusterad sysselsättning. Konjunkturinstitutet räknar sammantaget med en sysselsättningsökning på 400 000.

Det är en händelse som ser ut som en tanke att forskningsinstitut och utvärderare efter utvärderare landar på att jobbskatteavdrag leder till högre varaktig sysselsättning och lägre varaktig jämviktsarbetslöshet. Sedan stiger sysselsättningen i Sverige när vi gör ett jobbskatteavdrag. Det är lätt att tro att det här faktiskt är ett orsakssamband. Först gör vi reformer av arbetsmarknadens funktionssätt och sedan fungerar arbetsmarknaden bättre. Då sjunker arbetslösheten, sysselsättningen stiger och utvecklas bättre än i andra länder. Det är ju det som är kärnan i den här diskussionen.

Allting i svensk ekonomi tyder just nu på att svensk arbetsmarknad fungerar bättre än den historiskt har gjort. Det måste ju bero på att någonting har hänt. Det enda som har hänt på svensk arbetsmarknad de senaste fyra fem åren är att vi har gjort omfattande strukturreformer. Det är väldigt bra för sysselsättningen och för jämställdheten.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jörgen Andersson, Edward Riedl och Fredrik Schulte (alla M).

Anf. 98 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Kärnan i finansministerns politik handlar om att pressa tillbaka lönerna. Det är ganska uppenbart. Det är därför han har riktat den här kritiken. Om man håller tillbaka lönerna kan man skapa låglönesektorer som också sysselsätter många. Frågan är vad de ska leva på.

Jag har ställt frågan angående en jämställd fördelningsprofil i skattepolitiken, för den har inte det i dag. Vi kan se att den i huvudsak gynnar rika män, därför att ju mer man tjänar desto mer tjänar man på jobbskatteavdraget. Jag tycker att man skulle kunna använda skattepengarna på ett helt annat sätt.

Jag har en fråga till finansministern: Menar finansministern att skattepolitiken inte påverkar inflationen? För mig handlar det om att det finns ett utrymme. Då kan man bestämma sig för om man vill gynna löntagarna med höjda löner eller om man vill sänka skatten, vilket till stora delar kommer att gynna män som tjänar mycket.

Om man höjer ingångslönerna kommer det att påverka kvinnor. Det är en ganska viktig del om man vill ha en ökad jämställdhet på arbetsmarknaden. Det är viktigt att man ser till att det finns en väl fungerande barnomsorg också på oreglerad arbetstid. Det är viktigt att se till att det finns heltid så att många kvinnor också kan jobba heltid. Det är viktigt att ha väl fungerande äldreomsorg och en skola med fler vuxna. Det är viktigt att ha sjukförsäkring. Det är viktigt att ha en arbetsmarknads- och utbildningspolitik som ser till att ta till vara människors kunskap och kompetens på ett sådant sätt att de faktiskt kan ta de jobb som växer fram, inte bara leta efter låglönearbeten.

Då blir frågan varför man väljer att göra den här prioriteringen. Och jag tror, fru talman, att det handlar om att man vill skapa låglönesektorer där kvinnorna ska befinna sig. Annars skulle man aldrig säga som finansminister Borg att man inte ska driva kravet på höjda lägstalöner.

Anf. 99 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Om det vore så att jobbskatteavdraget var det enda regeringen hade gjort när det gällde den ekonomiska politiken skulle jag till och med kunna säga att finansministern hade rätt. Men det finns ju några andra saker som regeringen har gjort också. En del saker har vi tyckt har varit bra, andra saker har vi tyckt har varit dåliga. Men jobbskatteavdraget är väl inte den enda reform som den här regeringen har gjort. Det finns en del andra saker också som man har genomfört. Dem får vi återkomma till i en annan debatt. Det menar jag inte kan vara det enda och därför kan man inte dra slutsatsen helt och hållet att jobbskatteavdraget skulle vara det som har inneburit att vi har den situation som råder i Sverige i dag.

Sedan måste jag protestera kraftigt mot det Fredrik Schulte sade förut, att klassisk socialdemokrati var att driva upp inflationen genom att höja lönerna och därmed också priserna så småningom. Den politiken var det väl väldigt länge sedan vi såg någonting av, framför allt där den faktiskt inte har existerat.

Vi har haft låga inflationstal. Där är faktiskt regeringen och Socialdemokraterna helt överens. Vi ska undvika att driva upp inflationen. Vi ska se till att vi har ansvarsfulla parter på arbetsmarknaden. Men för varje gång en finansminister, oavsett vilken sida denna kommer ifrån, går ut och talar om för parterna att det är olyckligt att man på det ena eller andra sättet höjer lönerna blir det problem.

Däremot tycker jag att det är en finansministers sak om resultatet blir sådant att det kraftigt påverkar inflationen. Det är klart att finansministern då måste göra det. Men att gå ut och säga att det krav vi ställer på höjda lägstalöner skulle påverka inflationen tycker jag är ett resonemang som det är lite humbug över.

Anf. 100 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Eva-Lena Jansson upprepar resonemanget om att regeringens politik skulle ha som grund att pressa tillbaka lönerna, det vill säga leda till sänkta löner.

Låt mig igen konstatera att på lång sikt består en lön av två komponenter, inflation och produktivitet. Löner som avviker från vad produktiviteten tillåter leder till inflation, och det föranleder räntehöjningar som

pressar tillbaka efterfrågan och lönerna till vad som är förenligt med inflationsmålet.

Uppgiften för politiker är att på olika sätt öka produktiviteten så att vi kan pressa upp lönerna. Jag upprepar: Målet för regeringens ekonomiska politik är att pressa upp lönerna på ett sätt som är förenligt med låg inflation och samhällsekonomisk stabilitet.

Min personliga uppfattning är att vi ska pressa upp lönerna så långt det över huvud taget går genom produktivitetstygande reformer. Det som är märkligt i diskussionen är att nästan alla reformer som EU-kommission, OECD, IMF, SNS eller Finanspolitiska rådet föreslår att vi ska genomföra för att höja produktiviteten motsätter sig Eva-Lena Jansson. När vi pratar om att förstärka drivkrafterna genom att höja brytpunkten, så att det lönar sig bättre att utbilda sig och ta ansvar, säger Eva-Lena Jansson nej. När vi vill förstärka utbildningsinnehållet i skolan genom större satsningar på lärare, betyg, ordning och prov säger man nej. När vi vill förstärka förutsättningarna för företagen, om det sedan är förmögenskatter eller något annat, säger man nej. Det är reformer som höjer produktiviteten och löneutrymmet.

Drivkrafter spelar roll. Det är därför de flesta landar i slutsatsen att den dominerande åtgärden vid sidan av förändringarna i a-kassa och sjukförsäkring som regeringen har genomfört är jobbskatteavdraget. Att det spelar en särskild roll för kvinnor vet vi från mycket omfattande ekonomisk forskning. Det är därför sambeskattnings- och barnomsorgsreformer och föräldraförsäkring har stärkt drivkrafterna för kvinnor att arbeta, och då arbetar de mer. På samma sätt spelar ett jobbskatteavdrag den rollen i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2010/11:378 om regeringens skattesänkningar och miljön

Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig om jag har gjort några överväganden i frågan om att den privata konsumtionen riskerar att öka utsläppen av växthusgaser. Enligt Jens Holm leder regeringens skattesänkningar till ökad privat konsumtion och därmed till större utsläpp.

Jag anser inte att det är hushållens konsumtion som är problemet utan snarare utsläppen av koldioxid. En koldioxidskatt är därför ett effektivt styrmedel för att komma åt de problemen. Sverige har en ambitiös klimatpolitik, vilket exemplifieras av att vi har världens högsta koldioxidskatter. Sverige har under perioden 2006–2009 minskat koldioxidutsläppen med ca 10 procent. Det är mer än dubbelt så mycket som under motsvarande fyraårsperiod dessförinnan.

Det är bekymmersamt att vår konsumtion indirekt kan leda till ökade utsläpp någon annanstans i världen. Sverige har en ledande roll i klimatförhandlingarna och arbetar aktivt för lösningar som minskar de globala utsläppen. Vi är dock helt beroende av handel – en handel som leder till tillväxt och välfärd, inte bara för oss utan även för de länder vi handlar med.

Prot. 2010/11:121
22 juni

*Svar på
interpellationer*

Jag vill också understryka att regeringen står bakom FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet och deras principer om ansvar för utsläpp. Sverige ansvarar fullt ut för utsläppen från svensk industri även om en del av produktionen går på export. Däremot räknas inte utsläpp utanför Sveriges gränser som orsakas av vår konsumtion till de svenska utsläppen. Detta beror på att svenska staten inte har möjlighet att genom lagstiftning ställa miljökrav på anläggningar i utlandet. Det är en fullt rimlig modell att man ansvarar för de utsläpp man har en möjlighet att påverka genom sin lagstiftning.

Jens Holm frågar också om jag avser att ta fram modeller för beräkning av risker för ökade utsläpp med anledning av ekonomiska inriktningsbeslut i framtiden. Konjunkturinstitutet har modeller som bland annat visar hur utsläppen av växthusgaser påverkas av förändringar i ekonomin. Jag kan också nämna att regeringen nyligen har gett KI ett särskilt uppdrag i vilket de ska belysa effekten av ekonomisk politik på miljömål.

Anf. 102 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret på min interpellation.

Om vi i stället för att befinna oss i Stockholm hade befunnit oss i parlamentet på ögruppen Tuvalu eller någonstans i Bangladesh, Botswana eller Grönland hade diskussionen sett annorlunda ut. Då hade diskussionen handlat om hur vi ska hantera den akuta situationen som världens växande utsläpp av växthusgaser har försatt de länderna i. Växthusgaserna kommer till den absolut största delen från den utvecklade rika i världen.

I fjol var det hetaste året någonsin sedan de globala temperaturerna började mätas. Koncentrationen av koldioxid i atmosfären har gått upp till 394 miljondelar. Det är något som ökar kraftigt. Aldrig någonsin har det funnits så mycket koldioxid i atmosfären som just nu.

Därför är det bra att jag har fått tillfälle att debattera frågan med finansministern. Finansministern kanske inte riktigt tänker på det, men jag tror att finansministern är den minister som har den viktigaste posten i regeringen vad gäller att bekämpa klimatförändringarna. Finansministern bestämmer över skatter, avgifter, framtida statliga investeringar, kort och gott vilken ekonomisk modell vi ska ha i landet. Finansministern har också varit med och beslutat att sänka skatterna i Sverige med ungefär 100 miljarder kronor under den senaste mandatperioden. Den största delen går till människor som redan har det gott ställt.

Vad händer om man flyttar över 100 miljarder kronor från det vi har gemensamt, från den offentliga sektorn, till privat konsumtion? Det leder förstås till en ökad konsumtion. Det kan man utgå från. Det leder också till en ökad konsumtion av rena lyxvaror. Det blir en Thailandsresa, en bil till, kanske en stadsjeep, en platt-tv till att hänga på väggen och så vidare.

Med en ökad privatkonsumtion ökar också utsläppen kraftigt. Om man tittar på de svenska utsläppen, de som inte redovisas i den officiella utsläppsstatistiken, kan vi se att det är privatkonsumtionen som är det stora problemet, det vill säga produkter som vi importerar från andra

länder. Vi förlägger en stor del av det vi producerade tidigare i Sverige till andra länder. Det leder till stora utsläpp som inte redovisas.

Jag skulle vilja veta om finansministern accepterar mitt upplägg för diskussionen, nämligen att skattesänkningar leder till en ökad privatkonsumtion och att den ökade privatkonsumtionen leder till ökade utsläpp. Om finansministern accepterar det upplägget borde också finansministern ha bättre redskap för att bekämpa de ökande utsläppen som privatkonsumtionen leder till. Finansministern säger själv att det är bekymmersamt att vår ökade konsumtion leder till utsläpp på andra platser i världen.

Jag välkomnar också att finansministern särskilt tar upp koldioxidskatten som ett viktigt styrmedel för att minska våra utsläpp. Om vi ser att utsläppen från den privata konsumtionen ökar kraftigt vill jag veta om finansministern är beredd att höja koldioxidskatten – i så fall med hur mycket?

Anf. 103 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Klimatfrågan är oerhört central för hela vår jord. Det är därför den utgör en så stor fråga i alla politiska sammanhang när vi diskuterar internationell politik. Det gäller även finansministersamarbetet. Sverige är världsledande i detta sammanhang. Vi har den högsta koldioxidskatten av alla länder. Det är inte många som konkurrerar med oss. Vi talar om att länder som tar ut koldioxidskatt kanske har en skatt på 10–20 procent av den nivå vi har i Sverige. Vi har i särklass den mest ambitiösa koldioxidskatten. Det är bra. Det betyder att vi varje dag har en samhällsekonomiskt bra styrning bort från koldioxiden.

Vi har nu efter mycket omfattande svenskt arbete fått ett direktiv på EU-nivå på energiskattesidan som öppnar för en koldioxidskatt i EU. Det vore en fantastisk förbättring av de globala klimatutsläppen om vi vid sidan av handelssystemet skulle få en EU-koldioxidskatt – även om den hamnar på 10, 20 eller 30 procent av den svenska nivån. Det är förmodligen där den så småningom landar om det blir en sådan skatt. Det är ett enormt steg framåt.

Om vi ser en global koldioxidskatt på den nivån, om amerikanerna följer efter EU, skulle vi i huvudsak lösa växthusgasfrågan. De beräkningar som finns säger att det behövs en koldioxidskatt på 40–50 cent globalt för att hantera frågan. Det är halva den svenska nivån. Detta är alltså ett enormt viktigt arbete. Sverige har varit pådrivande i alla de här sammanhangen och kommer att vara det också framöver.

Därför är det positiva budskapet här att Sverige minskat koldioxidutsläppen med 10 procent under åren 2006–2009 – mer än tidigare perioder, naturligtvis beroende på att bnp utvecklades svagt under år 2009. Vi har brutit det skadliga sambandet mellan tillväxt och koldioxidutsläpp, något som man i många andra länder undrar om det över huvud taget är möjligt att göra.

Vi vill också gå vidare med detta. Regeringen har det mest ambitiösa koldioxidmålet av alla EU-länder. Det råder ingen tvekan om att Sverige har en beredskap för att vara ledande på området.

Däremot måste jag säga att CO₂-nettot inte är så där alldeles enkelt att hantera. Låt mig påpeka att Sverige med nämnda sätt att resonera skulle få frånräkna sig hela gruv- och stålindustrin. Vi skulle slippa ta ansvar

Prot. 2010/11:121

22 juni

Svar på
interpellationer

för hela vår massaindustri. Enskilda verk som åter upp nästan ett kärnkraftverk i elkonsumention per år skulle vi kunna lyfta ut från de svenska koldioxidutsläppen eftersom det gäller exportprodukter. Hela vår ekonomi skulle därmed komma ur på koldioxidsidan. Exakt vad ett koldioxidnetto för Sverige skulle landa på har jag, måste jag säga, väldigt svårt att överblicka.

Låt mig ta jobbskatteavdraget. Som vi konstaterat stiger sysselsättningen nu med 100 000 personer – med 250 000 sedan år 2006 och med 400 000 sammantaget åren 2006–2014, enligt KI. En betydande del där är kopplad till jobbskatteavdrag. Det har en lång rad olika forskningsinstitutioner lagt fast. Är detta bra eller dåligt?

I Grekland minskar förmodligen koldioxidutsläppen i år. Jag är rätt säker på att de minskar i Spanien. Arbetslösheten där är nu uppe på 18 procent, och bnp och konsumtionen faller kraftigt. Konsumtionen föll mycket kraftigt på Island åren 2008 och 2009. Är det bra eller dåligt?

Rimligen måste vi kunna få sträva efter full sysselsättning i det här landet med en lägre arbetslöshet, en högre konsumtion samt ökad sysselsättning och ökad produktion och samtidigt få uppnå våra koldioxidmål. Om vi sätter de här två sakerna mot varandra kommer vi aldrig att få stöd hos folket för en minskning av koldioxidutsläppen. Full sysselsättning och hållbar tillväxt är det möjligt att förena!

Anf. 104 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag tackar finansministern för det svaret.

Ifall man läser Statistiska centralbyråns statistik ser man att arbetslösheten nu är betydligt högre än då Anders Borg blev finansminister. Jag noterar att Anders Borg dock har ett annat sätt att räkna. Han räknar det totala antalet sysselsatta personer, och det kan man också göra. Samtidigt är det exempelvis så att många människor flyttar till Sverige. Men den saken kan vi kanske lämna därhän.

Anders Borg tar upp en väldigt viktig fråga – kanske grundfrågan – nämligen om vi kan ha tillväxt och samtidigt ha en ambitiös klimatpolitik. Jag menar att det är mycket viktigt att vi frågar oss hur vi egentligen vill att ekonomin ska se ut.

Jag vill gärna se mer av kultur i det här landet. Jag vill se fler lärare i skolan. Jag vill se fler förskollärare till mina barn som går i förskolan. Jag tycker att våra parker och vägar ska skötas bättre, att vi ska ha fler personer som sköter om sådant.

Kort och gott tycker jag att allt som vi kallar för den offentliga sektorn ska få växa, och den ska få växa rejält. Men under de fem år då Anders Borg varit finansminister har den offentliga sektorn konstant krympt. Det blir mindre och mindre pengar eftersom man sänker skatterna och finansierar det genom att flytta bort pengar från det vi har tillsammans.

Den offentliga sektorn är mycket snålare med utsläpp. Där släpps ut ungefär en fjärdedel av utsläppen från ren privatkonsumtion, så rent klimatmässigt är det mycket bättre att investera i just den offentliga sektorn.

Jag skulle vilja drista mig till att korrigera finansministern när han säger att vi i Sverige har de mest ambitiösa målen i hela EU. Det har vi inte alls! En tredjedel av den svenska klimatpolitiken åstadkoms inte här

i Sverige utan genom att vi köper billiga utsläppsrätter i andra länder – ett system som nyligen har kritiserats av Riksrevisionen. Vi vet inte ens om det här över huvud taget bidrar till konkreta minskningar.

Beträffande den del som ingår i EU:s handelssystem för utsläppsrätter vill jag informera finansministern om att de svenska utsläppen från området i fjol växte med drygt 5 miljoner ton koldioxid, enligt ny statistik från Naturvårdsverket. Ifall man tittar på det jag särskilt vill lyfta fram i den här debatten – konsumtionen, importen av produkter till Sverige – kan man se att det är en sektor som hela tiden ökar.

Det beror ju på hur man räknar. Men om vi räknade in importen av produkter till Sverige skulle utsläppen här per person vara ungefär dubbelt så stora som de i dag är. Jag tycker inte att man ska ta fram ett koldioxidnetto, som finansministern här talade om. Däremot tycker jag att man ska redovisa vår import separat så att vi klart och tydligt ser vad konsumtionen leder till.

Jag skulle också vilja passa på att ställa en fråga till finansministern. Jag vet att Finansdepartementet i dag har tagit emot namnunderskrifter från tusentals svenskar som inte vill att Sverige ska annullera våra utsläppsrätter. Sverige har utsläppsrätter avseende ungefär 70 miljoner ton koldioxid som vi kan sälja på den öppna marknaden. Kanske skulle vi få några miljarder kronor för dem. Men det skulle i ett drag förstöra svenska folkets alla klimatansträngningar.

Jag vill ha ett klart besked från finansministern. Tänker du annullera de här utsläppsrätterna – alltså inte sälja dem på den öppna marknaden – eller är utsläppsrätterna någonting som regeringen kan tänka sig att sälja, vilket skulle förfela det som svenska folket under 20 års tid har gjort?

Anf. 105 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jens Holm för ett resonemang om CO₂-netto här. Jag måste få påpeka hur märkligt det resonemanget är.

Om vi startar en aluminiumproduktion i Sverige – den mest energi-krävande verksamhet man kan ägna sig åt – och sedan exporterar har det enligt det förda resonemanget ingen som helst effekt på våra koldioxidutsläpp. Det kan ju inte vara så att vi ska räkna både vår produktion och vår importerade konsumtion; det blir helt orimligt. Vi måste räkna ett netto som i så fall korregerar för det vi exporterar.

Det är väl alldeles uppenbart att resonemanget om ett CO₂-netto inte är rimligt. Vi måste mäta vad vi har ansvar för, vad vi kan kontrollera. Då är det fråga om de koldioxidutsläpp som sker i Sverige.

Jens Holm vill att vi ska bortse från sysselsättningseffekterna när vi diskuterar jobbskatteavdrag och att vi bara ska tala om koldioxideffekterna. Det är ett *lite* haltande resonemang. Vi kan inte diskutera jobbskatteavdrag utan att tala om sysselsättning. Det är ju för den fulla sysselsättningens skull som jobbskatteavdraget är så centralt. Det är den grundläggande utgångspunkten.

Sysselsättningen stiger nu med 100 000 personer, och det är en ökning med 250 000 personer jämfört med den tid då Jens Holms vänsterparti var ansvarigt för politiken. Då är frågan: Ska vi eller ska vi inte ha hållbar tillväxt? Det finns bara ett enda svar på den frågan: JA. Det är självklart att Sverige ska vara ett föregångsland när det gäller hållbar tillväxt.

Prot. 2010/11:121
22 juni

Svar på
interpellationer

Vi ska vara ledande i omställningen till grön ekonomi. Det är därför vi har världens högsta CO₂-skatt. Och det var därför vi höjde CO₂-skatten förra mandatperioden. Det var därför vi tog bort de mycket märkliga nedsättningar som Jens Holm slogs för, nämligen att man inom jordbruket skulle ha gratis koldioxidutsläpp avseende diesel. Vänsterpartiet stod upp och kämpade för ökade koldioxidutsläpp.

Men det är den kanske allra ineffektivaste åtgärden i klimatpolitiken – en åtgärd som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet så hårt kämpade för. Detta måste väl ha varit något som ni kämpade för, för det var väl egentligen den riktigt stora förändring på det området som genomfördes.

Jens Holm säger att detta med utsläppsrättigheter och flexibla mekanismer inte är viktigt. Men jag deltar på världsbanksmöten och IMF-möten där vi talar om de här frågorna, och för mig är det alldeles självklart att det är bra att det nu för många miljarder dollar görs investeringar i ren teknik. Det är bra därför att utvecklingsländer kan växa, bra därför att de som dignat under kommunismens fattigdom nu kan stiga upp och gå mot ett bättre och rikare liv, bra därför att det ökar fattiga länders möjligheter att utvecklas, bra därför att det är global solidaritet och miljöpolitik i en och samma korg.

Självklart ska vi jobba för att vi verifierar, kontrollerar och säkrar att vi kan bidra till både utveckling och minskade CO₂-utsläpp. Det är jättebra om Kina, Ryssland och andra länder nu, med självklar rätt, bygger upp en produktion för att ha välstånd i det egna landet. Vilken rätt skulle vi i rika länder som byggt välstånd på koldioxidutsläpp ha att förvägra fattiga länder en utveckling som är nödvändig för att de ska ta sig ur fattigdom?

Det är väl självklart att vi ska hjälpa till. Kan vi få fem, tio eller tjugo gånger mer koldioxidminskningar *och* bidra till en global rättvisa är det för mig en självklarhet att Sverige ska hjälpa till med detta.

Anf. 106 JENS HOLM (V):

Herr talman! Till att börja med har Anders Borg själv etablerat begreppet CO₂-netto. Det är ingenting jag pratade om. Jag sade att det vi påverkar genom vår konsumtion och vår import borde vi redovisa separat, så att vi kan hitta styrmedel för att få ned utsläppen från detta område.

När det gäller koldioxidskatten slår sig Anders Borg för bröstet för den. Det är bra att den har höjts något, men jag konstaterar också att statministern i regeringsförklaringen från i fjol säger att regeringens bedömning är att redan vidtagna och aviserade åtgärder för de närmaste åren räcker för att nå målet. Detta är på området klimatmålet. Det blir inga nya åtgärder. Så tolkar jag också Anders Borg i denna debatt: Det blir ingen höjning av koldioxidskatten. Det blir för övrigt inga åtgärder alls för att få ned utsläppen av växthusgaser.

Anders Borg slår sig också för bröstet vad gäller de flexibla mekanismerna och CDM, som det brukar kallas, där Sverige förlägger den absoluta merparten av pengarna i Kina – det land som redan är störst i världen vad gäller vindkraftsinvesteringar. Där lägger Sverige en del pengar, och så får man avräkna det i en väldigt stor skala på de nationella klimatmålen.

Det är detta jag har så stora problem med, att vi gör saker i andra länder för att vi själva ska slippa göra en tredjedel av våra klimatmål här på hemmaplan. Det är väl ingen solidaritet? Det är snarare Kina som är solidariskt med Sverige och hjälper oss att komma till rätta med våra utsläpp. Det är just detta som bland annat Riksrevisionen och i princip en enig europeisk miljörelse har kritiserat.

Sedan konstaterar jag också att vi inte fick något konkret svar vad gäller det stora överskottet av utsläppsrätter som Sverige har. Tänker Sverige och denna regering annullera överskottet precis som Storbritannien har bestämt sig för att göra, eller tänker ni sälja detta på den öppna marknaden?

Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Självklart ska vi vara stolta över den CO₂-skatt som Carl Bildts regering införde. Självklart ska vi vara stolta, för det är det mest samhällsekonomiska instrument vi har för att minska CO₂-utsläppen. Självklart ska vi vara stolta över att Sverige är pådrivande för att EU nu kommer fram med ett energiskattedirektiv som innehåller en koldioxidskatt – visserligen på en nivå som kommer att ligga kanske på 10–20 procent av den svenska, men det är ett väldigt stort steg framåt.

Självklart ska vi vara stolta för att de dieselskattenedsättningar som Vänsterpartiet så hårt slogs för har tagits bort. Det är den mest effektiva klimatåtgärd vi kunde göra och som vi gjorde under förra mandatperioden. Vänsterpartiets dieselnedsättningar kanske vi fortsätter att ta ned bortom 2015, för det är där vi har lagt kontrollstationen. Men de vänsterpartistiska dieselnedsättningarna som innebär att man undkommer CO₂-skatt är naturligtvis bekymmersamma, och då är det bra att vi hittar en lösning på dem.

Flexibla mekanismer är för mig en självklarhet. Jag vill påpeka, och det vet jag att Jens Holm väl vet, att det finns många människor i både Indien och Kina som trots höga tillväxttal lider under en mycket hård fattigdom. Det är väl självklart att Indien, Kina och Indonesien har rätt till en hög tillväxt som gör att de kan föra upp sina människor till en levnadsstandard som motsvarar den vi har.

Kan flexibla mekanismer både innebära en global solidaritet där vi bidrar till ren energi och där Kina tillgodogör sig både tillväxt och välstånd utan att det påverkar miljön i samma utsträckning är det väl en självklart bra sak vi gemensamt ska kämpa för i Sveriges riksdag.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2010/11:394 om miljöskatt på flyget och energiskattedirektivet

Anf. 108 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jonas Sjöstedt har frågat infrastrukturministern vad hon avser att göra för att EU ska ändra artikel 14 i energiskattedirektivet så att det i framtiden blir möjligt att miljöbeskatta flyget. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

EU-kommissionen har nyligen lagt fram ett förslag till framtidens energibeskattning. I förslaget behålls det principiella förbudet mot att beskatta bränsle för yrkesmässig luftfart. Samtidigt behålls möjligheten för medlemsländerna att beskatta flygbränsle som används inom landet. EU:s medlemsstater får också bilateralt avtala om att beskatta bränsle för flygtrafik mellan länderna.

Det principiella förbudet mot beskattning av flygbränsle grundar sig på internationella luftfartsavtal. Om man ska slopa den nuvarande skattefriheten för flygbränsle är det därför inte i första hand energiskattesystemet som ska ändras. I stället måste det internationella regelverket ändras.

Slutligen vill jag påminna om att luftfartens utsläpp kommer att omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter från och med 2012. Därmed tas ett viktigt steg mot att minska flygets miljöpåverkan. Sverige har varit mycket pådrivande i detta, och vi kommer även i fortsättningen att vara pådrivande så att flyget tar ansvar för sina miljöutsläpp.

Då Jonas Sjöstedt, som framställt interpellationen, anmält att han var försenad till sammanträdet medgav talmannen att Jens Holm inledningsvis fick ta emot interpellationssvaret.

Anf. 109 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Att komma till rätta med flygets kraftigt växande utsläpp borde vara en prioriterad fråga i klimatpolitiken. Sedan 1990 har flygets utsläpp fördubblats i Europa, och så kan det förstås inte fortsätta.

Ett bra sätt att komma till rätta med detta vore om man kunde få en skatt på bränsle för lufttrafiken. Det har vi på alla andra områden vad gäller transporter, men inte vad gäller flyget. Nu när EU ska se över sitt energiskattedirektiv skulle Sverige kunna spela in just ett sådant förslag, där man borde kunna ändra på artikel 14 för att detta skulle kunna regleras.

Finansministern svarar att man inte får göra det. Om det verkligen är på det sättet inom Chicagokonventionen kan vi diskutera. Chicagokonventionen är en överenskommelse som stämmer tillbaka till andra världskrigets dagar, och det vore väldigt märkligt om vi hade en överenskommelse från 1944 som man inte över huvud taget kan ändra på.

Jag skulle vilja ställa ett par frågor till finansministern. Den ena är att om vi kan anta att det finns en möjlighet att införa en skatt på flygbränsle, skulle finansministern då vara intresserad av att driva denna fråga? Om det är finansministerns vilja skulle jag i så fall vilja veta om man egentligen har försökt att driva denna fråga över huvud taget på EU-nivå eller på högre nivå inom ICAO, alltså på den globala nivån.

Anf. 110 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Det är inte ofta jag blir så här glad när jag ser Jonas Sjöstedt komma in i samma rum, men i dag blev jag det eftersom jag hade hoppats få debattera med honom.

Under våren har vi haft flera debatter i riksdagen om flyget och flygets miljöpåverkan. Jag vill vara tydlig med att det inte är flyget vi ska bekämpa, utan det är de utsläpp som flyget genererar vi har att hantera. Som finansministern har påtalat flera gånger är det få länder i världen

som har så ambitiös miljö- och klimatpolitik som just Sverige, och det är givetvis en tradition vi ska både vårda och vara stolta över.

Miljöskatter är ofta bra styrmedel, men det kan vara en fara med miljöskatter om Sverige går alltför långt före omvärlden. Då hotas nämligen den svenska konkurrenskraften. Det är viktigt att Sverige trots allt fortsätter att vara drivande när det gäller internationella överenskommelser. Därför är det bra att vi från och med 2012 kommer att ha utsläppsrätter tillsammans i hela EU. Det kommer att påverka och sänka flygets miljöpåverkan utan att skada den svenska konkurrenskraften, och det är viktigt.

Jonas Sjöstedt kommer från samma län som jag, vi är från Västerbotten båda två. Det är västerbottningarna som har skickat ned oss hit till riksdagen i Stockholm. Därför, herr talman, förvånas jag lite grann över Jonas Sjöstedts stora iver att göra det dyrare för flyget och fördyra lastbilstransporter med kilometerskatter. Det är ett allmänt motstånd mot gruvnäringen, som jag kan tolka det. Allt detta skadar tillväxt, jobb och möjligheter i vårt hemlän Västerbotten, ett län där vi är beroende av att kunna hantera långa avstånd både inom länet och ut till marknaderna i Europa, ned till Stockholm och så vidare.

Därmed har jag två frågor till Jonas Sjöstedt. Den första är: Hur mycket dyrare ska det bli med er politik att resa med flyget från Umeå till Stockholm? Hur dyrt vill ni att det ska bli för att ni ska vara nöjda?

Den andra frågan är: På vilka fler sätt vill du försämra förutsättningarna för flyget, ett flyg som vi i vårt län är väldigt beroende av?

Med detta skulle jag vilja, herr talman, önska en glad midsommar.

Anf. 111 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag tycker att det här är en principfråga att ta ställning till. Ska flyget vara skattemässigt gynnat jämfört med att till exempel åka bil eller att ha andra färdslag som släpper ut koldioxidgaser? Om svaret på det är nej, åtminstone någon sorts konkurrensneutralitet bör råda, kanske till och med i marknadsekonominns namn, Edward Riedl, är det väl rimligt att arbeta för att man ska kunna beskatta internationella flygresor. Varför ska just de vara undantagna från skatt?

Det första jag skulle vilja höra är om finansministern håller med om principen att det är riktigt att ha likartad beskattning på det som orsakar lika stora klimatutsläpp och som skapar en bättre konkurrensneutralitet mellan olika transportslag.

Det andra är klimatfrågan. Vi står inför en helt avgörande klimatkris. Även om flyget i sig utgör en mindre del av utsläppen av växthusgaser är det den snabbast växande delen och det mest miljöskadliga transportsättet att transportera sig på jämfört med andra alternativ.

Det finns en vanlig missuppfattning om Chicagokonventionen, och det är att Chicagokonventionen skulle förbjuda beskattning av flygbränsle vid internationella flygtransporter. Det här regleras i Chicagokonventionens artikel 24, tror jag, där det står att det man inte får beskatta är sådant bränsle som kommer på planet i ett annat land. Det kan man förstå, för det är en form av dubbelbeskattning i praktiken. Jag menar att det inte stämmer att Chicagokonventionen faktiskt förbjuder en sorts beskattning på internationella flygtransporter. Även om det vore så vore det fel att ytterligare befästa det på EU-nivå, därför att vårt mål

måste vara att inom ramen för de internationella förhandlingarna ta bort artikeln som i alla fall hindrar en effektiv beskattning på internationell nivå.

Min fråga till Anders Borg är: Är den svenska regeringen beredd att agera för att ta bort det här otidsenliga hindret, som infördes 1944, för att kunna ha en effektiv klimatbeskattning på det internationella flyget? Är man beredd att ta upp det i relevanta organ, att driva det såväl inom internationella luftfartens organ som inom ramen för den europeiska unionen, som delvis har ett inflytande i de här frågorna?

Är den grundläggande inställningen att man inte ska ha ett skatteförbud på just flygbränsle, är det väl rimligt att artikel 14 i energiskattdirektivet korrigeras så att vi inte bygger in det en gång till, fast på den europeiska unionens nivå.

Även om man, vilket jag tycker är positivt, för in flyget som en del av handeln med utsläppsrätter, vilket jag antar att Edward Riedl är emot därför att det kanske ger 2 kronor dyrare flygbiljetter från Umeå, är det en mycket liten del av den samlade beskattningen och inte alls i relation till den skada på klimatet som utsläppen från flygindustrin gör. Man kan se att EU:s vitbok på transportområdet förutspår en dramatisk ökning av utsläppen från just flyget, trots att det blir effektivare flygplan.

Det är mina huvudsakliga frågor.

Så inrikesflyget, som Edward Riedl förde upp här. Jag tycker att målsättningen för vår politik ska vara att vår järnväg ska vara så bra att i stort sett allting söder om och inklusive Sundsvall täcks av tågtrafik. Där ska vi ha en så bra järnväg att man inte behöver något inrikes flyg över huvud taget. En avgörande del av den rödgröna politiken är att göra massiva investeringar för att både bygga ny järnväg och renovera befintlig järnväg, till skillnad från den borgerliga regeringen som konsekvent vansköter och underinvesterar i det svenska järnvägsnätet. Där ingår inte bara Botniabanan utan även Norrbotniabanan, någonting som Edward Riedl har röstat emot ska komma till hans eget hemlän.

Anf. 112 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det är alldeles självklart att flyg och andra ekonomiska aktiviteter ska bära sina fulla kostnader, det vill säga också kostnader för sina CO₂-utsläpp, så gott vi kan bedöma att sådana föreligger. Det är uppenbart att flyget som är extremt bränslekrävande påverkar CO₂-utsläppen, och det bästa vore om vi kunde beskatta flyget på samma sätt som vi beskattar bilar. Detta gäller naturligtvis även sjöfarten, som är ännu mer underbeskattad därför att vi har en massa skattelättnader både på företagssidan och på inkomstskattesidan trots att båtarna ofta till och med går på spillolja. Självklart borde alla transportslag bära sina CO₂-kostnader. Det faktum att det skulle ge mig ytterligare skatteintäkter och möjliggöra fler jobbskatteavdrag är bara en sideeffekt som vi kan glädjas åt – man ska se på det med ett mått av humor.

I sakförhållandet har vi dock en svårighet, och det är möjligheten att upphäva Chicagokonventionen och ytterligare sådana avtal, bland annat open skies-avtal. Om detta som framkomlig väg skulle jag kunna ha en rolig interpellationsdebatt med Jonas Sjöstedt. Det är helt utsiktslöst, enligt det underlag jag har fått från tjänstemännen, att tro att man tar sig fram den vägen.

Betyder det att möjligheterna att lägga CO₂-relaterade kostnader på flyget är obefintliga? Nej, det är de inte. Jag skulle säga att handelssystemet är ett viktigt första steg. Vi vet hur det ser ut för Sverige. Vi kan beskatta inrikes flyg men inte utrikes flyg. En stor del av våra flygtransporter sker naturligtvis från södra Sverige och norrut. Om du åkte över till Köpenhamn skulle du så att säga undgå beskattning. Handelssystemet bör självklart – det har jag påpekat många gånger i EU-sammanhang – omfatta flyget. Det är en uppenbar brist att det inte gör det.

Jag skulle vilja säga att det skulle underlätta om vi fick vara lite mer flexibla, apropå debatten med Jens Holm, när det gäller tillämpningen av handelssystemet så att vi fick handla med handelssystemet utan att använda det. Låt oss anta att Sverige kunde ha flexibla mekanismer inom EU:s handelssystem, det vill säga köpa utsläppsrättigheter och stänga dem. Det skulle ytterligare driva på utvecklingen och på ett mycket kostnadseffektivt sätt underlätta vår kamp mot koldioxiden.

Är det möjligt att förstärka det här arbetet i EU via energiskattsystem och handelssystem? Ja, absolut. Jag tycker inte att det bara ska gälla flyget utan hela vårt transportssystem. Vi har en uppenbar underbeskattning på sjöfarten som är minst lika stötande. I den frågan delar jag helt Jonas Sjöstedts hållning. Däremot får jag säga, givet vad jag har sett av internationella klimatförhandlingar och finansmarknadsförhandlingar, att utsikterna är små för att vi ska nå framgång med amerikaner och kanadensare och andra som måste godkänna förändringarna i Chicagokonventionen, open skies-avtal och sådant. Vi ska veta att bara detta att vi nu försöker få in det i handelssystemet ligger i en domstolsprocess, där ett antal amerikanska flygbolag och branschorganisationer ifrågasätter det.

Låt oss välja en bra väg framåt, ett internationellt samarbete som öppnar för koldioxidbeskattning av inte bara av flyg utan också av sjöfart och som gör att alla de olika transportslagen bär sina kostnader. Ett första steg i det arbetet måste naturligtvis vara att vi får in hela flyget i EU:s handelssystem. Det är klart att hela transportssystemet måste in i handelssystemet. Det vore utomordentligt bra.

Anf. 113 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag tycker att Anders Borg sade någonting ganska intressant på slutet: att hela transportsystemet ska in i handelssystemet. Jag vet inte om det är en den svenska regeringens linje, men det vore intressant att höra om det verkligen är den svenska regeringens linje att även långtradartrafiken, personbilarna och så vidare ska in i EU:s handelssystem för utsläppsrätter. Jag tror att det är lättare att få ned utsläppen därifrån med andra styrmedel, till exempel med kilometerskatt på långtradartransporter. Det skulle inbringa minst 4 miljarder kronor varje år till Anders Borg så att han kunde investera de pengarna i offentlig sektor och inte fortsätta sänka skatter för sig själv, mig och andra höginkomsttagare som bara skulle köpa en ny platt-tv för pengarna.

Flyget ingår redan nu i EU:s handelssystem för utsläppsrätter. När jag satt i EU-parlamentet förhandlade jag just om den saken. Jag är besviken på slutresultatet, eftersom det kom att leda till väldigt begränsade minskningar av flygets utsläpp.

Andelen utsläppsrätter som ska auktioneras, alltså det som flygbolagen måste betala för att släppa ut, är ju bara 5 procent. Det är nästan ingenting, så de får i princip alla utsläppsrätterna gratis. Där hade jag önskat att Sverige hade kunnat driva en bättre linje, så att vi hade fått ett handelssystem som verkligen fungerar.

Sedan är det så, Anders Borg, att det fina med ett handelssystem är att man kan göra precis som du sade. Man kan ha en utsläppsrätt och man kan annullera den. Man behöver inte använda den. Varje land och varje företag har en avgränsad mängd utsläppsrätter. Man kan köpa och sälja dem till varandra.

Som jag tog upp tidigare har Sverige nu ett överskott på 70 miljoner koldioxidekvivalenter i utsläppsrätter inom FN-systemet. Och Anders Borg och regeringen kan inte ge besked ifall man ska sälja dem, så alla minskningsansträngningar som svenska folket har gjort går bara upp i rök i ett polskt kolkraftverk eller liknande.

Ge oss nu besked – jag ställde frågan tidigare till finansministern men fick inget besked – om vad svenska regeringen avser att göra med överskottet på 70 miljoner utsläppsrätter som vi förfogar över!

Det bästa vore att beskatta flyget, säger finansministern. Det håller jag helt med om. Men då förstår jag inte varför finansministern och regeringen inte åtminstone försöker – politik är ju att vilja och att kämpa ända in i kaklet – få en skatt på flygbränslet. En konkret fråga: Har ni över huvud taget försökt inom ramen för EU, inom ramen för det globala samarbetet?

Det kan inte vara så att Chicagokommissionen från 1944 ska gälla för allt tid och evighet. Klimatförändringarna finns här och nu. Och, som jag sade tidigare, hade vi stått i Bangladesh hade det varit en självklarhet att vi måste göra allt vi bara kan för att få ned utsläppen. Då vet vi att flygindustrin har fördubblat sina utsläpp från 1990. Det är inte okej. Därför är det så bra att finansministern vill beskatta flyget. Men då vill vi faktiskt se lite handling. Då vill vi att finansministern åtminstone väcker frågan där man kan väcka den och kämpar med näbbar och klor för att vi ska kunna beskatta flygbränslet.

Anf. 114 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jonas Sjöstedt pratar om konkurrensneutralitet mellan transportslagen. Jag är den första att instämma i att det är någonting som är viktigt, och en av de delar som regeringen faktiskt arbetar med är att försöka likställa de olika delarna av transportsystemet. Men det finns andra delar där konkurrensneutralitet är minst lika viktigt. Det handlar om att Sverige, svenska företag, svenska resenärer och andra inte ska missgynnas kontra omvärlden. Där är det också viktigt med konkurrensneutralitet. Därför stoppade regeringen det före 2006 planerade införandet av flygbränsleskatt just med motiveringen att vi inte kan beskattas hårdare än omvärlden, därför att det skapar en alldeles för stor ojämlikhet.

Nu kom Jonas Sjöstedt in sent och kanske var andfädd och därför inte hörde allting som jag sade. Jag förutsätter att det var så, för han funderade på om jag är emot EU:s handel med utsläppsrätter. Jag försökte ju vara tydlig med att säga att det är någonting som jag är väldigt positiv till, därför att det bygger ett brett samarbete mellan många olika länder.

Det får dessutom större effekt när många gör samma sak. Men det gäller också att enskilda länder som vill gå före inte missgynnas i alltför stor utsträckning. Därför är det bra att jobba med internationella överenskommelser så långt vi kan för att försöka se till att även flyget får bära sin del av kostnaderna för klimatet.

Bara en kort passning när det gäller Norrbotten som Jonas Sjöstedt fick in här på ett lämpligt sätt. Den är jättebra, vi är helt överens om vikten av att den ska byggas, men den ska också finansieras på ett rimligt sätt. Då kan det vara väl värt att säga till den som lyssnar på debatten att Jonas Sjöstedts sätt att klara av att finansiera Norrbotten var att slå ut hela lastbilsnäringen i bland annat Norrland med kilometerskatten. Det är någonting som jag är glad att vi inte finansierar den framtida Norrbotten med.

Mina två frågor kvarstår. Min talartid är ute. Och jag tror inte att Jonas Sjöstedt kommer att svara på de frågor som jag ställde i mitt första inlägg. Men det hade varit intressant att veta hur mycket ni vill försämrat för flyget och hur dyrt det ska bli för den som reser från Umeå.

Anf. 115 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! När jag hör Anders Borg kommer jag osökt att tänka på den tjeckiske författaren Jaroslav Hašek som skrev *Den tappre soldaten Švejk*. Han hade ett parti som hette Partiet för måttliga framsteg inom lagens gränser. På något sätt är det lite grann Anders Bords ambitionsnivå: Vi tror inte att vi kan ändra den här helt otidsenliga regeln. Därför försöker vi inte ens. Och därför godtar vi att EU förbjuder någonting som självklart borde vara tillåtet.

Jag skulle önska att Anders Borg hade lite mer ambitioner än så när det kommer till att ta ledningen i klimatpolitiken. Det kan ju inte bara vara för högtidstalen. Det måste också vara för förhandlingarna.

Sedan bestrider jag att artikel 24 A i Chicagokommissionen innebär det som Anders Borg säger. Jag menar att om man läser den ordagrant framgår det att den syftar på det bränsle som flygplanet medför. Det finns alltså alla möjligheter att utmana på det området om man skulle vilja göra det.

Handeln med utsläppsrätter är bra, men den är helt otillräcklig. Som min kollega Jens Holm har påpekat ligger den inte på de nivåer som krävs.

Anders Borg har uttalat sig för konkurrensneutralitet. Och Edward Riedl, som brukar upprepa det som den moderata partiledningen säger med stor exakthet, har sagt samma sak, att det ska vara konkurrensneutralitet. Men det är ju precis det som det inte är. Flyget är ju undantaget.

Min fråga till Edward Riedl är: Om du ska ha konkurrensneutralitet, har du i så fall funderat på hur mycket biljettpriserna mellan Umeå och Stockholm ökar? Du måste ju ta konsekvensen av ditt eget resonemang. När det gäller kilometerskatten är det just konkurrensneutralitet som det inte är, därför att de utländska åkerierna slår ut de svenska åkerierna på löpande band, just därför att vi har en helt omodern form för beskattning av den tunga lastbilstrafiken.

Prot. 2010/11:121

22 juni

Svar på
interpellationer

Jag skulle vilja gå tillbaka till principfrågan, Anders Borg. I den bästa av världar – du får bestämma själv för en dag i de internationella luftfartsförhandlingarna – lyfter du bort förbudet mot beskattning på bränsle för den internationella luftfarten?

Anf. 116 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Efter att ha tillbringat en dag i kammaren sedan klockan nio i morse kan man känna att man kan bli något övermätt på riksdagsdebatter. Men det är naturligtvis upplivande, i brist på syre härinne, att vi får prata om koldioxid.

Herr talman! Det centrala här är naturligtvis att alla transportslag rimligen ska bära sina koldioxidkostnader. Jag har naturligtvis inte förordat något sådant som att vi skulle ha in hela transportsektorn i EU:s handelssystem, utan vi har en CO₂-skatt i Sverige. Men antingen ska man ha en CO₂-skatt eller så ska man vara en del av handelssystemet. Endera av detta är för mig tillfredsställande. Själv tror jag att handelssystemet på sikt måste leda till att priserna på koldioxid gradvis höjs och att vi får en större effekt av handelssystemet. Det är ett bra sätt att hantera det här på.

Det är lite märkligt att det är Jens Holm och Vänsterpartiet som för upp den här frågan som så hårt kämpade för dieselnedsättningen under tidigare regeringsperiod när jordbruket skulle befrias från CO₂-skatt. Det var vänsterrabatten i CO₂-skatten som vi började avskaffa under förra mandatperioden när vi tog ned de här nedsättningarna, och det ska vi naturligtvis fortsätta att göra.

Politik är att vilja, säger debattörerna. Ja, men låt oss åtminstone vilja någonting som finns på kartan av existerande verklighet. Att uppnå förändringar i konventioner och i open skies-avtal är givet de positioner som länderna har. Jag har mycket svårt att se hur det över huvud taget ska vara möjligt.

Jag har företrätt Europa i G20-förhandlingar med finansministrar. Jag har suttit med Kinas, Brasiliens och Indiens finansministrar för att diskutera de här sakerna, och jag har hört vad andra av G20-länderna säger, till exempel våra vänner i Kanada och andra länder. Att de skulle öppna för att vi får en förändring av de här avtalen, så att vi kan få en CO₂-beskattning den vägen, tror jag inte är realistiskt. Den realistiska vägen är att EU går framåt via handelssystem och via CO₂-skatt, där vi får en större beskattning av alla transportslagen.

Däremot har Jonas Sjöstedt en retorisk fråga som det bara kan finnas ett svar på. Skulle jag, om jag fick bestämma, vilja ha skatt eller handelssystem för flyget? Ja, självklart. Självklart vore det bättre att både sjöfart, lastbil, bil och alla andra tänkbara transportslag beskattades lika. Det måste vara den rimliga utgångspunkten. Men är det möjligt i den värld vi lever i? Nej.

Låt oss då i stället koncentrera energin på det som är möjligt, det vill säga EU:s energiskattesystem, EU:s utvidgning av handelssystemet, EU:s skärpningar av handelssystemet och våra egna skärpningar av dessa. Det är bra och vettiga åtgärder, och det ska vi sträva efter.

Jag vill passa på att önska alla en glad midsommar.

Anf. 117 JENS HOLM (V):

Herr talman! Finansministern får inte gå ännu; vi kör en vända till.

Det är positivt att höra att finansministern vill ha en skatt på flygbränslet. Men varför är finansministern så säker på att det är omöjligt? Vid andra tillfällen brukar vi säga att Sverige ska ta ledningen i klimatfrågan. Varför gör man inte det här?

Jag frågade tidigare om finansministern över huvud taget har väckt frågan. Anders Borg sade att han har talat med ledare från de olika länderna. Men har du lyft upp Chicagokonventionen? Har du lyft upp möjligheten att införa en skatt på flygbränslet? Om du inte har det, varför kan du inte åtminstone försöka så att vi får ett konkret svar på vad det är som händer? Annars har man gett upp innan matchen ens har börjat och inte tagit ledningen i klimatfrågan.

Jag noterar att vi ännu inte har fått svar på vad Sverige ska göra med det stora överskottet av utsläppsrätter. I tidningen Veckans Affärer i julas stod det att finansministern hade haft samtal med sin polska motsvarighet om möjligheten att sälja överskottet. Jag vill ha en kommentar: Planerar Sverige att sälja överskottet av utsläppsrätter eller inte? Om ni inte tänker sälja överskottet utan annullera de 70 miljonerna utsläppsrätterna, varför redovisar ni inte det tydligt till riksdagen? Det är precis vad riksdagen, miljöutskottet och Riksrevisionen har krävt att regeringen ska göra, men ni gör inte det.

Tack för en trevlig debatt och trevlig midsommar och sommar!

Anf. 118 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Möjligtvis var det bristen på syre och överskottet av koldioxid som gjorde att jag blandade ihop inlägg och slutanförande.

Jag tackar interpellanten med flera för interpellationen och diskussionen.

Det är självklart att jag som finansminister inte kan göra det Jens Holm säger. Jag kan inte annullera och fatta beslut om miljardbelopp på eget bevåg. Det måste tas i sedvanlig budgetordning med sedvanliga strukturer och beredningsprocesser. Det som skiljer mig från en vänsterpartist är att jag inte bränner av miljardbelopp utan att ha grund för det.

Jag vill understryka att jag aldrig någonsin fört en diskussion med Polens finansminister med den inriktning som Jens Holm återgav. Det har aldrig inträffat och kommer aldrig att inträffa.

Det är viktigt att vi står för en hållbar tillväxt tillsammans. Det är självklart att även flyget bör bära sin CO₂-belastning. Det är en uppenbar sak. Det gäller naturligtvis också sjöfarten. Där finns det alltför ofta krafter på vänstersidan som vill lätta skattebelastningen ytterligare och förvärra underbeskattningsproblematiken på sjöfartssidan.

Jag önskar talmannen, den fantastiska personalen och mina meddebattörer en glad midsommar och sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2010/11:121

22 juni

*Svar på
interpellationer*

16 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmälades att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 22 juni

2010/11:615 Åtgärder mot visst slag av skatteplanering

av *Jacob Johnson* (V)

till finansminister Anders Borg (M)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 juni.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 juni

2010/11:579 Vattennivåerna i Vättern

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:580 Anmälan om arbetsplatsolyckor på utländska företag

av *Raimo Pärssinen* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:584 Bisfenol A i livsmedelsförpackningar

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:585 GMO-potatis och försiktighetsprincipen

av *Tina Ehn* (MP)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

2010/11:588 Fontänhusens framtida finansiering

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:590 Förbud mot transfetter i livsmedel

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2010/11:591 Arbetsmiljön vid yrkesinriktade program

av *Gunnar Sandberg* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2010/11:593 Egen el

av *Jens Holm* (V)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 juni.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 5 §
anf. 29 (delvis),
av talmannen därefter till och med 8 § anf. 74 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 79 (delvis),
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.53,
av förste vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 103 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden	1
3 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
5 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter	2
Finansutskottets betänkande 2010/11:FiU20	2
Skatteutskottets betänkande 2010/11:SkU33	2
Anf. 1 TOMMY WAIDELICH (S)	2
Anf. 2 JONAS ERIKSSON (MP)	4
Anf. 3 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V)	8
Anf. 5 ANNA KINBERG BATRA (M)	11
Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik	14
Anf. 7 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	14
Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik	15
Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	15
Anf. 10 CARL B HAMILTON (FP)	16
Anf. 11 TOMMY WAIDELICH (S) replik	19
Anf. 12 CARL B HAMILTON (FP) replik	20
Anf. 13 TOMMY WAIDELICH (S) replik	20
Anf. 14 CARL B HAMILTON (FP) replik	21
Anf. 15 ULLA ANDERSSON (V) replik	21
Anf. 16 CARL B HAMILTON (FP) replik	22
Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik	22
Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP) replik	23
Anf. 19 ANNIE JOHANSSON (C)	23
Anf. 20 ANDERS SELLSTRÖM (KD)	26
Anf. 21 JONAS ERIKSSON (MP) replik	29
Anf. 22 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	29
Anf. 23 JONAS ERIKSSON (MP) replik	29
Anf. 24 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	30
Anf. 25 ULLA ANDERSSON (V) replik	30
Anf. 26 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	31
Anf. 27 ULLA ANDERSSON (V) replik	31
Anf. 28 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	32
Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M)	32
Anf. 30 ULLA ANDERSSON (V) replik	36
Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M) replik	36
Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik	37
Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (M) replik	37
Anf. 34 TOMMY WAIDELICH (S) replik	38
Anf. 35 Finansminister ANDERS BORG (M) replik	39

Anf. 36	TOMMY WAIDELICH (S) replik	39
Anf. 37	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	40
Anf. 38	JONAS ERIKSSON (MP) replik	40
Anf. 39	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	41
Anf. 40	JONAS ERIKSSON (MP) replik	41
Anf. 41	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	42
	(Beslut fattades under 10 §.)	42
6 §	Vårändringsbudget för 2011	42
	Finansutskottets betänkande 2010/11:FiU21	42
Anf. 42	JONAS ERIKSSON (MP)	42
Anf. 43	JOHNNY SKALIN (SD)	43
Anf. 44	ANNA KINBERG BATRA (M)	44
Anf. 45	MARIE NORDÉN (S)	44
	(Beslut fattades under 10 §.)	45
7 §	Årsredovisning för staten 2010	45
	Finansutskottets betänkande 2010/11:FiU33	45
	(Beslut fattades under 10 §.)	45
8 §	(forts. från prot. 120) Anmälningssplikt vid idrottsarrangemang (forts. JuU28)	45
Anf. 46	CAROLINE SZYBER (KD)	45
Anf. 47	KERSTIN HAGLÖ (S)	47
Anf. 48	HELENA BOUVENG (M) replik	49
Anf. 49	KERSTIN HAGLÖ (S) replik	50
Anf. 50	HELENA BOUVENG (M) replik	50
Anf. 51	KERSTIN HAGLÖ (S) replik	51
Anf. 52	JOHAN LINANDER (C) replik	51
Anf. 53	KERSTIN HAGLÖ (S) replik	51
Anf. 54	JOHAN LINANDER (C) replik	52
Anf. 55	KERSTIN HAGLÖ (S) replik	52
Anf. 56	CAROLINE SZYBER (KD) replik	53
Anf. 57	KERSTIN HAGLÖ (S) replik	53
Anf. 58	CAROLINE SZYBER (KD) replik	53
Anf. 59	KERSTIN HAGLÖ (S) replik	54
Anf. 60	MEHMET KAPLAN (MP)	54
Anf. 61	JOHAN LINANDER (C) replik	56
Anf. 62	MEHMET KAPLAN (MP) replik	57
Anf. 63	JOHAN LINANDER (C) replik	57
Anf. 64	MEHMET KAPLAN (MP) replik	58
Anf. 65	CHRISTER ADELSBO (S)	58
Anf. 66	JOHAN LINANDER (C) replik	60
Anf. 67	CHRISTER ADELSBO (S) replik	61
Anf. 68	JOHAN LINANDER (C) replik	61
Anf. 69	CHRISTER ADELSBO (S) replik	62
Anf. 70	CAROLINE SZYBER (KD) replik	62
Anf. 71	CHRISTER ADELSBO (S) replik	62
Anf. 72	CAROLINE SZYBER (KD) replik	63
Anf. 73	CHRISTER ADELSBO (S) replik	63
Anf. 74	PER BILL (M)	64

Anf. 75 PETER ERIKSSON (MP).....	64
Anf. 76 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S)	65
Anf. 77 PER BILL (M) replik	66
Anf. 78 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S) replik	66
Anf. 79 PER BILL (M) replik	66
Anf. 80 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S) replik	67
(Beslut fattades under 10 §.)	67
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 21 juni.....	67
FiU42 Ramverk för finanspolitiken	67
KrU11 Grönbok om onlinespel på den inre marknaden	68
FöU7 Avgift enligt Studsvikslagen	68
SkU35 Skattekonsekvenser av fondverksamhet över gränserna	68
SfU11 Vissa ändringar i sjukförsäkringen	69
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	69
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	69
SkU33 Redovisning av skatteutgifter.....	70
FiU21 Vårändringsbudget för 2011	70
FiU33 Årsredovisning för staten 2010	71
JuU28 Anmälningssplikt vid idrottsarrangemang.....	71
11 § Avslutning	72
Anf. 81 TALMANNEN	72
Anf. 82 Tjänstgörande ålderspresident MATS ODELL (KD)	74
Ajournering.....	75
Återupptagna förhandlingar	75
12 § Svar på interpellation 2010/11:325 om förändrade sociala avgifter	75
Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (M).....	75
Anf. 84 JASENKO OMANOVIC (S)	76
Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (M).....	77
Anf. 86 JASENKO OMANOVIC (S)	77
Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (M).....	78
Anf. 88 JASENKO OMANOVIC (S)	79
Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (M).....	79
13 § Svar på interpellation 2010/11:367 om regeringens skattepolitik.....	80
Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (M).....	80
Anf. 91 EVA-LENA JANSSON (S)	80
Anf. 92 FREDRIK SCHULTE (M)	81
Anf. 93 Finansminister ANDERS BORG (M).....	82
Anf. 94 EVA-LENA JANSSON (S)	83
Anf. 95 FREDRIK SCHULTE (M)	84
Anf. 96 BÖRJE VESTLUND (S).....	85
Anf. 97 Finansminister ANDERS BORG (M).....	86
Anf. 98 EVA-LENA JANSSON (S)	87
Anf. 99 BÖRJE VESTLUND (S).....	88

Anf. 100 Finansminister ANDERS BORG (M)	88	Prot. 2010/11:121
14 § Svar på interpellation 2010/11:378 om regeringens		22 juni
skattesänkningar och miljön	89	
Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (M)	89	
Anf. 102 JENS HOLM (V).....	90	
Anf. 103 Finansminister ANDERS BORG (M)	91	
Anf. 104 JENS HOLM (V).....	92	
Anf. 105 Finansminister ANDERS BORG (M)	93	
Anf. 106 JENS HOLM (V).....	94	
Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (M)	95	
15 § Svar på interpellation 2010/11:394 om miljöskatt på		
flyget och energiskattedirektivet.....	95	
Anf. 108 Finansminister ANDERS BORG (M)	95	
Anf. 109 JENS HOLM (V).....	96	
Anf. 110 EDWARD RIEDL (M)	96	
Anf. 111 JONAS SJÖSTEDT (V).....	97	
Anf. 112 Finansminister ANDERS BORG (M)	98	
Anf. 113 JENS HOLM (V).....	99	
Anf. 114 EDWARD RIEDL (M)	100	
Anf. 115 JONAS SJÖSTEDT (V).....	101	
Anf. 116 Finansminister ANDERS BORG (M)	102	
Anf. 117 JENS HOLM (V).....	103	
Anf. 118 Finansminister ANDERS BORG (M)	103	
16 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	104	
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	104	
18 § Kammaren åtskildes kl. 15.43.....	105	

